

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA MLÉKO

2022

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agra Europe
ČMSM – Českomoravský svaz mlékárenský
ČSÚ – Český statistický úřad
EK – Evropská komise
FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations) –
Organizace pro výživu a zemědělství
IDF – Mezinárodní mlékařská federace
MZe – Ministerstvo zemědělství
OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) –
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
SVS – Státní veterinární správa ČR
SZIF – Státní zemědělský intervenční fond
ÚZEI – Ústav zemědělské ekonomiky a informací
WTO (World Trade Organisation) – Světová obchodní organizace

Odbor živočišných komodit a ochrany zvířat MZe

Odpovědná redaktorka:

Ing. Karolína Straková, MZe

Spolupracovník:

Ing. Jiří Kopáček, CSc., ČMSM

Ředitel Odboru živočišných komodit a ochrany zvířat

Ing. Pavel Hakl, MZe

Autoři touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz.

Autor fotografie:

shutterstock/BearFotos

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha I

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-682-8, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
MLÉKO

PROSINEC
2022

OBSAH

1 Úvod	4
2 Souhrn	4
3 Světový trh s mlékem a mléčnými výrobky	7
3.1 Přehled vývoje produkce mléka na světovém trhu s mlékem a mléčnými výrobky v roce 2021	7
3.2 Světový obchod s mlékem a mléčnými výrobky	10
3.2.1 Máslo a máselné oleje	11
3.2.2 Sýry	13
3.2.3 Sušené odtučněného mléko	15
3.2.4 Sušené plnotučné mléko	17
3.2.4 Mléko a smetana	19
3.3 Ceny	20
3.4 Střednědobý výhled na mléčných trzích 2022–2032	21
4 Produkce a užití mléka v ČR	22
5 Bilance produkce a užití mléka	28
5.1 Změny produkce a užití mléka v roce 2021 ve srovnání s rokem 2020	29
5.2 Vývoj produkce a užití mléka v roce 2022	30
6 Zpracovatelský průmysl	31
6.1 Konzumní mléka a smetany	34
6.2 Jogurty a ostatní tekuté kysané mléčné výrobky	34
6.2.1 Jogurty	35
6.2.2 Ostatní tekuté kysané mléčné výrobky	36
6.3 Tvarohové speciality, mléčné pudinky	37
6.4 Sýry a tvarohy	37
6.4.1 Tvarohy	37
6.4.2 Sýry	38
6.5 Máslo a mléčné pomazánky	40
6.6 Sušená a kondenzovaná mléka	41
7 Spotřeba mléka a mlékárenských výrobků	43
8 Cenový vývoj	45
8.1 Cena zemědělských výrobců (CZV)	45
8.2 Cena průmyslových výrobců (CPV)	48
8.3 Spotřebitelské ceny (SC)	52
9 Zahraniční obchod	57
9.1 Vývoj zahraničního obchodu v roce 2021	57
9.1.1 Vývoz	59
9.1.2 Dovoz	59
9.2 Vývoj zahraničního obchodu v roce 2022	61
9.2.1 Vývoz	62
9.2.2 Dovoz	62
9.2.3 Obchod s ruskem a ukrajinou	64
10 Opatření na trhu s mlékem a mléčnými výrobky	65

SEZNAM ZKRATEK

AEKO	Agroenvironmentálně-klimatické opatření
CPV	Cena průmyslových výrobců
CZV	Cena zemědělských výrobců
ČMSM	Českomoravský svaz mlékárenský
ČSÚ	Český statistický úřad
DP	Dotační program MZe
DŽPZ	Podpora dobrých životních podmínek
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
FAO	Světová organizace pro výživu a zemědělství (z angl. Food and Agriculture Organization) of the United Nations)
GMO	Geneticky modifikovaný organismus
CHOP	Chráněné označení původu
CHZO	Chráněné zeměpisné označení
IDF	Mezinárodní mlékařská federace (z angl. International Dairy Federation)
LDC	Nejméně rozvinuté země (z angl. Least Developed Countries)
LFA	Méně příznivé oblasti (z angl. Less Favoured Areas)
LIFDC	Země s nízkým příjmem potravin (z angl. Low-Income Food Deficit Countries)
MZE	Ministerstvo zemědělství ČR
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (z angl. Organisation for Economic Co-operation and Development)
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PRV	Program rozvoje venkova
PVP	Přechodné vnitrostátní podpory
SAPS	Jednotná platba na plochu
SPM	Sušené plnotučné mléko
SOM	Sušené odstředěné mléko
SVS	Státní veterinární správa ČR
SVZ	Situační výhledové zprávy
SZIF	Státní zemědělský investiční fond
TTP	Trvalé travní porosty
UZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VCS	Dobrovolná podpora vázaná na produkci
VDJ	Velké dobytčí jednotky

I ÚVOD

Situační a výhledová zpráva mléko a mléčné výrobky má za cíl informovat veřejnost o důležitých aktualitách a základních údajích v odvětví mléka a mléčných výrobků.

SVZ v jednotlivých kapitolách poskytuje údaje o světovém a domácím trhu s mlékem a mléčnými výrobky, o vývoji ve zpracovatelském průmyslu, zahraničním trhu, spotřebě, opatřeních na trhu apod.

SVZ mapuje situaci od publikace poslední SVZ, která byla vydána v roce 2020. Tam, kde byla dostupná ucelená data, je doplněn i rok 2022, kde bylo vhodnější zhodnocení celého roku, jsou použita data za celý rok 2021. Použité údaje jsou zpracovány podle informací dostupných k měsíci prosinci roku 2022, není-li uvedeno jinak.

2 SOUHRN

Situační výhledovou zprávu Mléko a mléčné výrobky uvádí kapitola Světového trhu s mlékem a mléčnými výrobky, a to proto, že komodita mléko je silně ovlivněna situací na trhu s mlékem a mléčnými výrobky v Evropě i ve světě. Téměř čtvrtina české produkce mléka se vyváží ke zpracování do evropských mlékáren, především na německý a italský trh. V roce 2022 závislost na dění v Evropě a ve světě byla stále ještě ovlivněna pandemií Covid-19 a nově bylo dění na trzích ovlivněno především rusko-ukrajinskou krizí.

Na začátku roku se zdálo, že se situace na trhu po pandemii Covid-19 začne vracet do stavu před pandemií, nicméně v únoru, po vypuknutí rusko-ukrajinských bojů, se situace změnila. Mimo jiné došlo k přerušování obchodních cest, tedy i k narušení trhu. To má za následek růst cen, a to jak zemědělských produktů, tak i potravin. Zavedení sankcí vůči Rusku následované omezením dodávek plynu, a to nejen do ČR, zvyšuje náklady živočišné výroby. Díky pomoci státu neměly ke konci roku zvyšující se náklady tak zásadní dopad na ekonomiku podniku, předpokládá se ovšem, že začátkem roku 2023 se situace změní. Nárůst inflace v tomto období zvýší ceny vstupů (krmiv, energie, pohonných hmot apod.) a nastalá situace bude pro zemědělský sektor, především pak pro prvovýrobu, znamenat těžké období.

Aby dokázal celý sektor mléka čelit výzvám, jsou nezbytné strategické informace o trhu a zvládnutí kritických problémů týkající se trhu s mlékem dnes i v budoucnu. Toto odvětví musí zůstat aktivní a přizpůsobivé novým požadavkům spotřebitelů a měnícím se trendům spotřeby, např. poptávce po produktech non GMO, bio, bez laktózových výrobků, mléku od dojníc, u kterých jsou splněny dobré životní podmínky zvířat. Mléčné tuky se opět stávají mezi spotřebiteli oblíbenými. Spotřeba másla je zpět se značným dopadem na skladbu produktů a ceny všech mléčných komodit. Na druhé straně se ale sektor mléka bude častěji vyrovnávat s kolísáním cen (volatilitou). Častá nerovnováha v nabídce a poptávce, ruské embargo, čínská poptávka, zásoby SOM v EU a obchodní dohody – to vše přispívá k již zmíněné volatilitě cen. Zároveň vývoj spotřeby mléka mimo tradiční regiony produkující mléko zvyšuje potenciál pro dovoz komodit a investic do rozvíjejících se nových trhů s mlékem. Nové mléčné výrobky jsou výzvou pro tento trh. Tradiční trh s mléčnými výrobky se rozšiřuje díky rostoucímu významu nové technologie s přidanou hodnotou a neustálému vývoji složitějších a specializovaných technických produktů.

V průběhu následujícího desetiletí se předpokládá růst světové produkce mléka a mléčných výrobků. OECD a FAO předpokládá růst počtu dojníc, především v oblastech s nízkou užitkovostí. Růst výnosů v tomto období předpokládá stabilní vývoj.

Co se týká sektoru mléka na domácím trhu, lze konstatovat, že se jedná o stabilní sektor s vysokou mírou soběstačnosti a vysokým potenciálem pro další rozvoj. V roce 2021 došlo k meziročnímu zvýšení

průměrných stavů dojníc o 1,5 % na celkových 362 345 ks. Díky zlepšujícím se podmínkám v chovu dojníc vzrostla užitkovost o 0,3 % na celkových 8 916 l/ks/rok, meziročně došlo k nárůstu celkové produkce mléka o 1,3 % na 3,2 mld. litrů mléka. V plemenné struktuře stáda dojených krav se projevila oblíbenost holštýnského plemene. V kontrole užitkovosti bylo 60,8 % krav holštýnského plemene (včetně kříženek z převodného křížení s podílem krve H 50 % a více) a 34,8 % krav českého strakatého plemene. V I. pololetí 2022 se meziročně snížily o 0,8 %, zvýšila se průměrná denní užitkovost o 1,5 % a produkce mléka o 1,2 %.

Z administrace Státního zemědělského intervenčního fondu vyplývá, že k 30. 11. 2022 bylo evidováno 1 333 producentů dodávajících prvnímu kupujícímu. V organizaci prodeje syrového mléka bylo k 30. 11. 2022 registrováno celkem 72 prvních kupujících mléka. Z registrovaného počtu prvních kupujících bylo 46 zpracovatelů mléka. Zbytek, tedy 26, byly současně uznané organizace producentů. K 30. 11. 2022 bylo evidováno 19 organizací producentů mléka. Prodej mléka odbytovými organizacemi i organizacemi producentů posílil. Prostřednictvím odbytových organizací bylo prodáno do 30. 11. 2022 2 916 tis. t mléka.

Tržby za mléko v roce 2022 v České republice dosáhly 27,5 mld. Kč a byly meziročně vyšší o 26,3 %, tj. o 5,7 mld. Kč. Průměrná roční cena za mléčnou surovinu placená mlékárnami na území České republiky za rok 2022 (leden–listopad) dosáhla 11,24 Kč/l a byla meziročně vyšší o 25,3 % (o 2,27 Kč/l). Historicky je průměrná cena mléka za rok 2022 nejvyšší dosaženou roční realizační cenou za mléko. Ve výběrovém šetření UZEI o nákladech na výrobu mléka byly pro rok 2022 podle předběžných výsledků dosaženy náklady ve výši 9,02 Kč/l.

V listopadu 2022 mlékárny platily producentům mléka oproti předchozím měsícům vyšší cenu za mléko. Cena v listopadu 2022 při obsahu tuku 3,96 % a bílkovin 3,51 % tak dosáhla 12,81 Kč/l mléka, přičemž průměrná cena od počátku roku byla 11,21 Kč/l mléka. Cena vykazovaná v rámci šetření SZIF, tzn. včetně zohlednění realizačních cen mléka na zahraničních trzích (především v Německu a Itálii) za listopad 2022 byla na úrovni 13,24 Kč/l mléka, tj. oproti říjnu 2022 nárůst o 4,1 % (meziroční nárůst o 37,5 %). Kumulovaná cena od počátku roku v listopadu 2022 přesahovala 11,40 Kč/l mléka. Na vykazování této ceny má vliv i kurz koruny. Ceny průmyslových výrobců (CPV) v meziročním porovnání 2022/2021 v listopadu u vybraných výrobků více či méně vzrostly.

V období leden až listopad 2022 mlékárenský průmysl nakoupil 2 445,2 mil. l mléka, tj. o 20,3 mil. l mléka více, než ve stejném období roku 2021. Podíl dovozu mléčných výrobků na domácí spotřebě představoval v roce 2021 46,5 %, což ve svém důsledku ovlivňuje domácí spotřebu. V porovnání s rokem 2020 se v roce 2021 zvýšil objem mléka ke zpracování v tuzemských mlékárnách o 1,2 %. V roce 2021 se zvýšila výroba trvanlivého mléka o 1,2 %, přírodních sýrů o 6,8 %, tavených sýrů o 0,8 %, tvarohových dezertů o 0,9 %, ostatních kysaných mléčných výrobků o 3,5 %, smetanových krémů o 5,0 % a sušeného plnotučného mléka o 12,9. Naopak pokles výroby byl zaznamenán u tvarohů (-2,9 %), mléčných dezertů (-7,4 %), másla (-6,0 %), sušeného odstředěného mléka (-8,3 %), jogurtů (-2,1 %) a kondenzovaných mlék (-9,2 %).

Za leden až listopad 2022 nakoupil mlékárenský průmysl 2,2 mld. l mléka, tj. meziročně o 8,5 % méně mléka ke zpracování.

Pro zlepšení spotřeby mléka a mléčných výrobků na domácím trhu je důležité posilovat důvěru spotřebitelů, například skrze značky kvality, bezpečnosti potravin. V České republice je spotřeba sýrů a tvarohů slabě pod průměrem EU-28. Průměrná spotřeba sýrů a tvarohů v České republice podle předběžných údajů za rok 2021 dosáhla 19,1 kg/obyv./rok. Podíl dovozu přírodních sýrů na jejich spotřebě byl v České republice na velmi vysoké úrovni, cca 54,6 %. Spotřeba mléka v České republice se v roce 2021 meziročně mírně poklesla na 58,4 kg/obyv./rok. Spotřeba másla též poklesla z 5,7 kg na 5,3 kg/obyv./rok. Veganský způsob života se v posledních letech stává velmi populární. Při tomto způsobu života jsou konzumovány výrobky, které se stávají novými „konkurenty“ mléčné výživě, na které, podobně jako trvale posilující antimléčné kampaně a jejich společná, někdy až agresivní marketingová podpora a komunikace, nemají dobrý vliv na mlékařský průmysl.

Podpora spotřeby mléka a mléčných výrobků, např. prostřednictvím školních projektů v EU a ČR, má svou historii (např. Mléko do škol v EU od roku 1977, v ČR od 1999). V průběhu let docházelo k postupné změně podporovaných výrobků, a to jak v EU, tak i v ČR. V začátcích programu byl např. pro podporu EU u mléčných výrobků rozhodující obsah tuku, v posledních letech je limitujícím faktorem obsah cukru v podporovaných mléčných výrobcích (maximálně 7 % přidaného cukru a/nebo medu). V současnosti jsou projekty sloučeny v jeden, a to ve Školní projekt ovoce, zelenina a mléko do škol. Cílem projektu je zvýšení konzumace čerstvého ovoce, zeleniny, čerstvého mléka a mléčných výrobků, ale i vzdělávání žáků v oblasti stravovacích návyků a zpracování potravin prostřednictvím exekucí, ochutnávek, vzdělávacích či soutěžních akcí propagující spotřebu ovoce, zeleniny, mléka a mléčných výrobků. Škola se do projektu zapojuje dobrovolně, na základě svého rozhodnutí. Celkový počet aktuálně zapojených základních škol v České republice je přes 3 730 a 520 000 žáků pro školní rok 2022/2023. V tomto školním roce je projekt určen pouze žákům I. stupně zapojených škol do projektu.

Bilance zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky je v České republice dlouhodobě kladná. Celková finanční hodnota vývozu za rok 2022 meziročně vzrostla o 30,6 %, stejného trendu bylo dosaženo i u finanční hodnoty dovozu, která za dané období vzrostla o 25,2 %. Z pohledu objemu dovozu mléka a mléčných výrobků v tunách byla patrné meziroční zvýšení dovozu o cca 4,7 tis. tun (tj. o 1,9 %), objem vývozu v tunách se oproti roku 2021 také zvýšil, a to o 24,8 tis. tun (tj. o 2,6 %).

V roce 2022 představoval export mléčné suroviny (vývoz zboží s nízkou přidanou hodnotou) 29,4 % z celkové finanční hodnoty vývozu a 18,7 % z celkového objemu volby mléka v ČR. Vývoz sýrů a tvarohů tvořil 30,6 % celkové finanční hodnoty vývozu mléka a mlékárenských výrobků. Přetrvávala záporná bilance zahraničního obchodu u másla a sýrů a tvarohů, vzrostl dovoz syrovátky. Dovozy sýrů a tvarohů představoval 71,0 % podílu domácí výroby sýrů a tvarohů, z toho dovoz přírodních sýrů a tvarohů na jejich výrobě 65,5 % (v roce 2021).

Cílem současné zemědělské politiky je mimo jiné zajištění přiměřené životní úrovně producentů mléka. Zemědělské příjmy jsou tradičně spojené se světovými tržními cenami za mléko a mléčné výrobky, a to prostřednictvím ceny, kterou platí mlékárny producentům mléka. V odvětví mléka se v současné době na podporu využívá několik mechanismů. Podle vazby na danou komoditu rozlišujeme podpory přímé a nepřímé. V roce 2021 představovaly přímé platby a dotace vstupů 7 759 Kč/dojnice a nepřímé podpory celkem 8 705 Kč/dojnice, tzn. celkem 16 464 Kč/dojnice, což představuje 1,77 Kč/l mléka. Konečné údaje pro rok 2022 nebyly v době přípravy Situační výhledové zprávy Mléko k dispozici.

V roce 2022 byly vypláceny zálohy na jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy ve výši 70 %. Kromě jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS) se jedná také o platbu pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí a platbu pro mladé zemědělce a dobrovolnou podporu vázanou na produkci (VCS). Sazba SAPS v roce 2022 činila 3 213,91 Kč/ha a sazba platby pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (tzv. greening) byla stanovena ve výši 1 767,75 Kč/ha. Nadále je využívána i podpora pro mladé zemědělce, která představuje 50 % ze sazby na SAPS. Sazba platby pro mladé zemědělce tak pro rok 2022 činí 1 606,95 Kč/ha.

Prostřednictvím národních dotací by zemědělci za rok 2023 měli získat 2,7 mld. Kč. Dotace jsou směřovány především na programy, které přispívají ke zlepšování životních podmínek v chovech hospodářských zvířat a ke zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru. Do odvětví živočišné výroby je směřováno cca 1,88 miliardy korun, do rostlinné výroby 305 milionů korun, do potravinářství 356 milionů korun a na ostatní aktivity 198 milionů korun. V dotačním období 2022 bylo v rámci dotačního programu 19.A. celkem vyplaceno 136,8 milionů korun (k 19. 12. 2022). V roce 2023 nebude realizován z důvodu nedostatku finančních prostředků dotační program 19.A. – podpora na zapojení producentů zpracovatelů mléka do režimu jakosti.

3 SVĚTOVÝ TRH S MLÉKEM A MLÉČNÝMI VÝROBKY

- V roce 2021 vzrostla celosvětová produkce mléka o 2,1 % a dosáhla tak 931 milionů tun mléka.
- V roce 2021 dosáhl světový obchod s máslem a máselnými oleji objemu 1 075 tisíc tun ekvivalentu másla (meziroční pokles 3,6 %).
- Světový obchod se sýry v roce 2021 vzrostlo 1,8 %, na celkových 3,4 milionů tun.
- Celkový objem světového obchodu se sušeným odtučněným mlékem v roce 2021 vzrostl o 2,7 % na celkových 2,63 milionů tun.
- V roce 2021 obchod se sušeným plnotučným mlékem vzrostl o 0,9 % v porovnání s rokem 2020.
- Mezi největší mlékárenské producenty na světové úrovni patří Lactalis, DFA, Yili a Danone.
- UK, Ruská federace, Japonsko, EU-27, US, Čína, Korejská republika, Mexiko, Austrálie a Švýcarsko jsou největšími vývozními destinacemi sýrů.
- Čína, Ruská federace, US, EU-27, UK, Saudská Arábie, Austrálie, Egypt, Filipíny a Korejská republika patří mezi TOP 10 exportních zemí másla a máselných olejů.

3.1 PŘEHLED VÝVOJE PRODUKCE MLÉKA NA SVĚTOVÉM TRHU S MLÉKEM A MLÉČNÝMI VÝROBKY V ROCE 2021

Celosvětová produkce mléka v roce 2021 vykázala nadprůměrný růst, a to o 2,1 %, a dosáhla celkového objemu 931 milionů tun mléka. To částečně odráží obtížnou situaci v zásobování v klíčových exportních regionech, jenž byla způsobena prudce zvýšenými náklady na energii, krmiva a hnojiva. Tento rok byl totiž stále ve znamení pandemie Covid-19, která neustále, i když už v menším měřítku, ovlivňovala celosvětový mlékárenský sektor. Do roku 2025 se předpokládá nárůst produkce až na 1 miliardu tun mléka. Nasvědčuje tomu i fakt, že produkce roste i v regionech s nízkou produkcí mléka, zejména v Asii, a na dalších rozvíjejících se trzích s mlékem, kde poptávka silně roste a je zde poměrně pozitivní vývoj cen mléka.

Celosvětová produkce kravského mléka, která tvoří hlavní část celosvětového fondu mléka (80 % v roce 2021) se v roce 2021 zvýšila o více než 12 milionů tun (+1,6 %). Až na odhadovaných 749 milionů tun. Tempo růstu bylo pod průměrem růstu za období 2015–2021 (-1,9 %). Hlavním důvodem byly především stagnující objemy v Evropě a Oceánii.

Většina růstu nabídky byla díky Asii, kde se růst poptávky po mléce a mléčných výrobcích byl v průběhu let nejvýznamnější. Její průměrný roční růst je 4,5 %.

V rámci Asie zůstává zásadní vývoj v Indii, a to jak z hlediska objemu (44 % asijského objemu), tak z hlediska růstu (7,0 % v roce 2021). To je výsledkem růstu produktivity stáda v návaznosti na několik vládních opatření a programů. Kromě Indie se na růstu produkce kravského mléka v Asii významně podílela také Čína (+7,1 %) a v menší míře Pákistán (+3,8 %).

Podprůměrné tempo růstu celosvětové produkce kravského mléka bylo důsledkem mírného poklesu nabídky mléka v EU a dalších evropských zemích a Oceánii. Také v Jižní Americe nebyl v roce 2021 zaznamenán téměř žádný růst. Kromě nepříznivých klimatických podmínek se zde projevil i vysoké náklady na vstupy. I přes růst cen mléka se marže farem téměř nezlepšily, a to se projevilo poklesem zájmu o zvýšení produkce mléka.

Produkce mléka v EU-27 poklesla o 0,3 %. Největší pokles produkce byl zaznamenán v severozápadní části Evropy (Německo, Francie a Nizozemsko). Mezi hlavními faktory poklesu dodávek patří mimo jiné kvalita objemného krmiva a vysoké ceny krmiv a energií. Vzhledem k cenám krmiv docházelo k poklesu využívání koncentrátů ve výživě dojníc. V Itálii a Irsku vykazovaly naopak vysoký nárůst produkce. V Polsku byla produkce stabilní.

V USA produkce mléka v první polovině roku 2021 výrazně stoupla. Rostoucí vstupní náklady, pokles stavu dojníc a jejich nižší užitkovost však tento prvotní nárůst v druhé polovině roku zbrzdily. I přesto průměrná roční produkce v USA vzrostla o 1,0 %.

Jižní Amerika si udržuje svou vlastní vnitřní stabilitu. Růst produkce byl v roce 2021 0,3 %. Také v jižní Americe se na produkci podepsaly vysoké vstupní náklady, a to především v Brazílii, kde objem produkce poklesl. Silné oživení produkce zaznamenaly již druhým rokem po sobě Argentina a Uruguay. V Čile zůstala produkce stabilní.

Afrika, jako klíčový region s nedostatkem mléka spolu s Asií, zvýšila svou produkci v roce 2021 o 1,1 %. Produkce v jižní Africe stagnovala, zatímco v Egyptě a Keni vykázala růst.

Tabulka 1 Top 20 producentů kravského mléka v roce 2021

Země		Produkce (mil. t)	Změna 2020/2021 (%)
EU		154,0	-0,3
z toho:	Německo	32,5	-1,9
	Francie	24,7	-1,6
	Polsko	14,9	0,4
	Nizozemsko	13,9	-2,3
	Itálie	13,4	3,2
Indie		110,7	7,0
USA		102,6	1,3
Čína		36,8	7,1
Brazílie		35,9	-1,7
Ruská federace		32,3	0,4
Nový Zéland		22,0	0,1
Turecko		21,4	-1,7
Pákistán		19,4	3,8
Spojené království		15,7	-0,1
Mexiko		13,2	2,3
Argentina		11,9	4,0
Uzbekistán		11,2	2,9
Kanada		10,5	1,7
Austrálie		8,8	-3,9
Ukrajina		8,5	-5,9
Kolumbie		8,1	5,8
Bělorusko		7,8	0,7
Japonsko		7,6	2,1
Irán		7,5	0,0

Zdroj: IDF

Poznámka: Indie, Pákistán a Austrálie – těmto státům končí hospodářských rok v jiných měsících, tedy jejich údaje nejsou konečné.

Tabulka 2 Světová produkce kravského mléka

Region	(1 000 tun)					(%)
	2010	2015	2019	2020	2021	Změna 2020/2021
Asie	158 092	190 903	225 251	238 019	248 920	4,6
EU-27	135 732	147 507	152 166	154 463	154 013	-0,3
Severní a Střední Amerika	112 082	120 913	127 985	130 725	132 568	1,4
Evropa	72 939	72 796	73 404	74 170	73 712	-0,6
Jižní Amerika	60 525	67 066	66 637	68 356	68 548	0,3
Afrika	33 704	36 863	39 109	40 492	40 936	1,1
Oceánie	26 652	31 581	30 977	31 125	30 781	-1,1
Svět	599 727	667 630	715 529	737 350	749 477	1,6

Zdroj: IDF

Tabulka 3 Mléko a mléčné výrobky – svět (tis. tun mléčného ekvivalentu)

Stát	Produkce			Dovoz			Vývoz		
	Ø 2018–20	2021 odhad	2022 výhled	Ø 2018–20	2021 odhad	2022 výhled	Ø 2018–20	2021 odhad	2022 výhled
ASIE	379 922	410 261	418 853	47 681	51 665	48 936	8 553	9 066	8 862
Čína	33 790	38 251	39 750	15 843	20 695	17 648	98	112	120
Indie	198 779	216 259	221 179	95	92	59	435	596	837
Indonésie	1 561	1 579	1 584	3 083	3 348	3 650	51	59	59
Írán	7 808	8 531	8 577	292	103	100	821	1 220	1 394
Japonsko	7 347	7 592	7 740	2 213	1 940	1 920	13	31	48
Malajsie	48	52	54	2 397	2 426	2 497	631	459	367
Pákistán	58 205	62 710	64 280	468	325	286	27	9	9
Filipíny	16	17	17	2 665	2 562	2 910	93	89	91
Korejská republika	2 059	2 034	2 012	1 297	1 460	1 537	35	40	43
Saudská Arábie	2 651	3 160	3 153	2 659	2 454	2 626	1 576	1 357	1 258
Singapur	-	-	-	1 530	1 473	1 501	423	398	419
Thajsko	1 313	1 374	1 395	1 635	1 713	1 784	285	304	310
Turecko	22 862	23 200	22 900	214	81	90	1 031	1 364	1 073
AFRIKA	49 735	51 191	50 923	10 230	9 856	9 405	1 373	1 124	893
Alžírsko	3 314	3 360	3 370	3 253	3 036	3 101	6	1	1
Egypt	5 179	5 140	5 175	1 221	1 201	1 095	615	255	75
Keňa	5 305	5 461	5 318	198	146	165	2	3	5
Jižní Afrika	3 816	3 794	3 745	365	373	336	367	394	395
Tunis	1 406	1 492	1 465	137	95	102	45	18	19
STŘEDNÍ AMERIKA A KARIBIK	18 925	19 482	19 712	6 507	6 053	6 159	1 162	825	1 611
Kostarika	1 184	1 203	1 205	64	58	48	141	137	132
Mexiko	12 501	13 078	13 300	4 157	3 911	4 092	651	267	1 081

Stát	Produkce			Dovoz			Vývoz		
	Ø 2018–20	2021 odhad	2022 výhled	Ø 2018–20	2021 odhad	2022 výhled	Ø 2018–20	2021 odhad	2022 výhled
JIŽNÍ AMERIKA	65 922	66 729	65 619	3 244	3 308	3 174	4 074	4 360	4 650
Argentina	10 981	11 900	11 880	28	17	30	1 952	2 269	2 482
Brazílie	36 089	35 997	34 801	1 046	885	927	74	126	128
Kolumbie	7 336	6 993	7 120	440	442	544	22	42	13
Uruguay	2 182	2 317	2 284	39	51	35	1 517	1 521	1 543
SEVERNÍ AMERIKA	109 238	112 428	112 602	2 774	2 913	3 136	12 629	14 372	14 657
Kanada	9 550	9 798	9 700	746	898	954	1 018	746	834
USA	99 688	102 630	102 902	2 028	2 014	2 182	11 611	13 626	13 823
EVROPA	232 460	233 772	231 855	8 399	11 958	12 122	30 078	34 690	32 496
Bělorusko	7 501	7 822	7 860	54	79	77	4 045	4 510	4 113
EU	168 796	159 665	158 707	1 905	3 028	3 222	22 793	25 304	23 603
Ruská federace	31 395	32 339	33 050	3 787	3 732	3 637	283	426	406
Ukrajina	9 664	8 729	7 320	207	421	249	649	466	358
Spojené království Velké Británie a Severního Irsku	-	15 446	15 260	-	3 484	3 695	-	2 882	2 928
OCEÁNIE	31 013	30 921	30 352	1 771	1 611	1 509	22 485	23 619	21 937
Austrálie	9 123	9 015	8 740	1 208	1 166	1 130	2 838	3 108	3 142
Nový Zéland	21 868	21 884	21 590	314	208	161	19 642	20 507	18 791
SVĚT	887 216	924 784	929 915	80 607	87 365	84 441	80 354	88 056	85 106
LIFDC ¹⁾	56 863	59 575	59 722	4 972	4 982	4 715	631	748	676
LDC ²⁾	37 382	38 907	38 906	4 642	4 659	4 384	268	396	335

Zdroj: FAO, Dairy market review – Emerging trends and outlook 2022

Poznámka: ¹⁾ Low-Income Food-Deficit countries – země s nízkým příjmem potravin

²⁾ LDC – least developer countries – nejméně rozvinuté země

3.2 SVĚTOVÝ OBCHOD S MLÉKEM A MLÉČNÝMI VÝROBKÝ

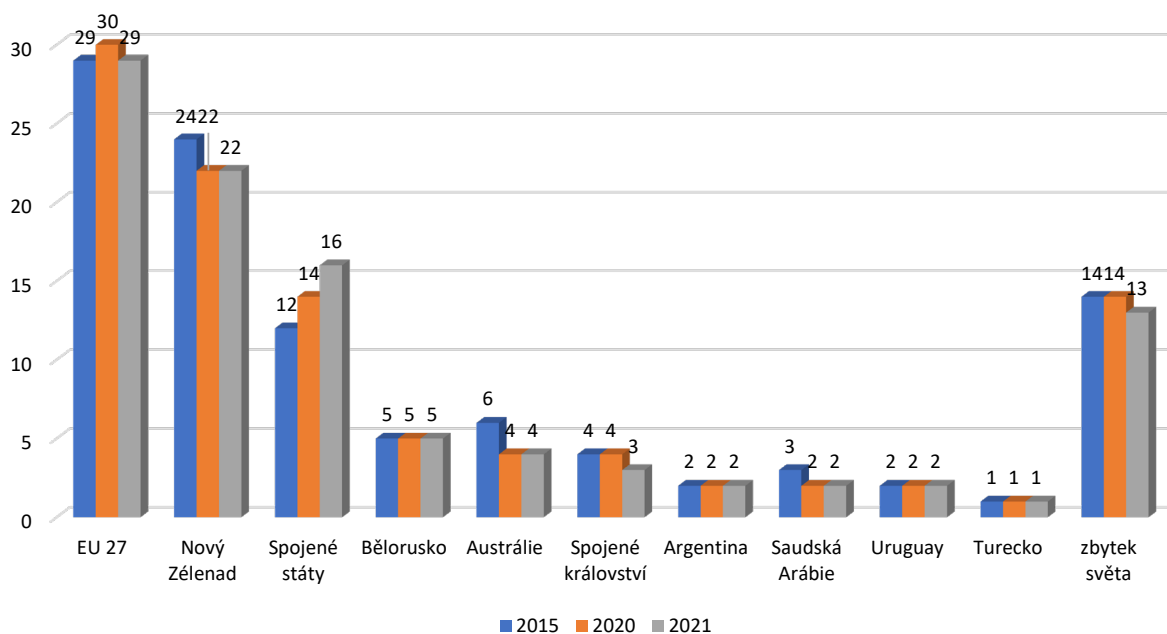
Zásadní změnou pro trh s mlékem a mléčnými výrobky bylo, že k 31. I. 2020 vystoupilo Spojené království z EU. Země zůstala v rámci společného trhu EU po zbytek roku 2020. Od 1. I. 2021 je Spojené království samostatné obchodní území mimo EU.

Vývoj obchodu během první poloviny roku 2021 naznačoval růst obchodu s mléčnými výrobky. Přetrvávaly rostoucí náklady na dopravu a nedostatek objemu, které omezovali další rozvoj obchodu v roce 2021, ale také zapříčinili omezenější dostupnost mléčných výrobků a zvýšení cenové hladiny. V důsledku toho se expanze obchodu za rok 2021 zvýšila pouze o 1,3 % a skončila v objemu světového obchodu cca 93,3 milionů tun (v mléčném ekvivalentu). Vysoká produkce mléka v USA především v první polovině roku v kombinaci s relativně příznivým kurzem dolaru posílila v roce 2021 obchod se zbytkem světa téměř 11 %. V posledním čtvrtletí však došlo k prudkému poklesu exportu u všech mléčných produktů,

Vývoz mléka a mléčných výrobků z Evropy, zejména z EU-27 a Spojeného království se v první polovině roku 2021 vyvíjel poměrně pomalu, což odráželo vznik nového vztahu mezi EU a Spojeným královstvím.

Vývoz z EU nakonec ve čtvrtém čtvrtletí byl záporný u všech produktů, jelikož druhé polovině roku byla produkce mléka neuspokojivá. Roční obchodní bilance díky prudkému poklesu exportu v posledním čtvrtletí byla záporná.

Vývoj podílu exportu hlavních exportérů na světovém trhu s mlékem (v mléčném ekvivalentu) (%)

Zdroj: IDF

3.2.1. Máslo a máselné oleje

Světový obchod s máslem a máselnými oleji již druhým rokem po sobě klesal. V roce 2021 dosáhl objemu 1 075 tisíc tun ekvivalentu másla (-3,6 %). 10 největších exportérů pokrývalo v roce 2021 přibližně 94 % celkového světového obchodu, z toho samotný Nový Zéland a EU představují 65 %. Tito dva vývozci však ztratili podíl ve prospěch Spojených států, Běloruska, Argentiny a Indie. Zdaleka největším exportérem másla a máselných olejů je Nový Zéland, který pokrývá více než 40 % celkového objemu světového obchodu. V průměru ale Nový Zéland vykazuje negativní růst již několik let. V roce 2021 pokles export o 7,3 %, a to především do Ruské federace a Spojených států. Významný pokles vývozu byl zaznamenán do významných obchodních zemí jako je Austrálie, Mexiko a Filipíny. Vývoz EU-27 v první polovině roku zaznamenal výrazný pokles a celkově vývoz poklesl o 15,3 %, k čemuž přispěl zejména prudký pokles vývozu (-24 tisíc tun) do Spojeného království. Naopak zajímavý růst vývozu byl do Spojených států, Číny a Korejské republiky. Přestože je podíl Argentiny a Indie na světovém obchodu stále relativně malý, vykazují tyto dvě země zajímavý průměrný roční růst. Ruská federace, jako důležitá dovozní destinace, představovala téměř 45 % vývozu Argentiny v roce 2021. Máselné oleje, jako hlavní položka exportu Indie (68 %), Indie vyváží na Blízký Východ.

Tabulka 4 Světový obchod s máslem a máselnými oleji – hlavní vývozci

Země	Objem (tis. tun)	Podíl na světovém trhu (%)	Změna 2020/2021 (%)
Nový Zéland	431,7	40,2	-7,3
EU-27	267,9	24,9	-16,0
Bělorusko	85,5	8,0	5,8
Spojené státy	60,9	5,7	124,1
Spojené království	54,9	5,1	-15,7
Argentina	30,5	2,8	47,2
Indie	25,0	2,3	26,4
Austrálie	24,6	2,3	48,7
Uruguay	12,3	1,1	-9,4
Saudská Arábie	10,9	1,0	43,5
Světový obchod	1 075,0	100,0	-3,6

Zdroj: IDF

Tabulka 5 Vývoz másla a máselných olejů – svět a vybrané země (1 000 t)

Země	2010	2015	2019	2020	2021	Změna 2020/2021 (%)	
Nový Zéland	414	578	505	466	432	-7,3	
EU-27 ¹⁾	228	272	305	319	268	-16,0	
z toho:	Irsko	43	89	109	105	85	-19,3
	Francie	32	45	50	51	54	5,6
	Nizozemsko	43	55	54	55	42	-23,9
	Dánsko	39	23	28	30	29	-1,3
	Belgie	20	21	21	24	18	-26,3
	Německo	23	13	20	16	16	0,1
	Polsko	4	4	9	15	8	-44,3
	Ostatní	25	20	14	24	17	-31,1
Bělorusko	57	84	76	81	86	5,8	
USA	60	27	26	27	61	124,1	
UK	29	53	73	65	55	-15,7	
Argentina	14	9	15	21	30	47,2	
Indie	14	9	47	20	25	26,4	
Austrálie	63	38	19	17	25	48,7	
Uruguay	10	20	13	14	12	-9,4	
Saudská Arábie	3	4	6	8	11	43,5	
Zbytek světa	57	81	96	79	71	-10,1	
Svět	950	1 175	1 180	1 115	1 075	-3,6	

Zdroj: IDF

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje vnitřní obchod EU

Tabulka 6 Dovoz másla a máselných olejů – svět a vybrané země (I 000 t)

Země	2010	2015	2019	2020	2021	Změna 2020/2021 (%)	
Čína ¹⁾	34	91	109	140	160	14,4	
Ruská federace	134	95	120	135	126	-6,5	
USA	21	37	73	74	66	-11,2	
UK	29	93	77	77	56	-27,6	
EU-27 ²⁾	63	61	78	52	51	-2,0	
z toho:	Belgie	12	21	30	19	12	-35,5
	Nizozemsko	4	8	10	8	12	38,8
	Francie	2	10	7	4	9	126,7
	Dánsko	33	6	6	3	7	132,0
	Itálie	2	3	9	8	6	-25,7
	Ostatní	9	13	16	10	6	-42,9
Saudská Arábie	49	53	46	58	51	-12,1	
Austrálie	22	25	40	43	37	-13,6	
Filipíny	27	24	39	33	34	2,9	
Kanada	8	17	25	24	29	21,0	
Egypt	81	47	32	35	26	-26,9	
Malajsie	12	19	21	22	23	4,2	
Mexiko	48	42	58	41	23	-44,2	
Zbytek světa	421	572	463	381	394	3,3	
Svět	950	1 175	1 180	1 115	1 075	-3,6	

Zdroj: IDF

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje Hong Kong a Macao²⁾ zahrnuje vnitřní obchod EU

3.2.2. Sýry

Objem světového obchodu se sýry vzrostl v roce 2021 o 1,8 % na celkových 3,4 milionů tun. Největším exportérem jsou Spojené státy, které díky růstu exportu v druhé polovině roku sesadily z prvního místa Nový Zéland. Vývoz do Mexika dosáhl v roce 2021 největšího absolutního růstu exportu, vyvezlo se sem více než 105 milionů kg sýrů (+12,9 %). Vývoz meziročně poklesl o 0,6 %. Bylo to způsobeno především výrazným poklesem vývozu do Spojeného království, kam se vyvezlo téměř o 70 milionů kg sýrů méně. Na druhou stranu EU-27 razantně zvýšila své vývozy sýrů do Číny a Spojených států. Na Novém Zélandu, i přes prudký pokles obchodu ke konci roku, celkový obchod mezi ročně vzrostl o 9,5 %, a to především díky silnému prvnímu pololetí roku a zvýšenému exportu sýry do Číny. Australský vývoz v roce 2021 mírně vzrostl. Výrazně poklesl zejména vývoz do Japonska, což ovšem bylo kompenzováno nárůstem exportu do Číny.

Tabulka 7 Světový obchod se sýry – hlavní vývozci

Země	Objem (tis. tun)	Podíl na světovém trhu (%)	Změna 2020/2021 (%)
EU-27	1 393,9	40,4	-0,6
Spojené státy	407,1	11,8	14,3
Nový Zéland	358,0	10,4	9,5
Bělorusko	298,5	8,7	8,9
Austrálie	156,8	4,5	2,1
Spojené království	153,7	4,5	-18,9
Saudská Arábie	80,3	2,3	-9,5
Švýcarsko	77,8	2,3	7,6
Argentina	77,7	2,3	11,8
Nikaragua	53,7	1,6	7,9
Světový obchod	3 450,0	100,0	1,8

Zdroj: IDF

Tabulka 8 Vývoz sýrů – svět a vybrané země (1 000 t)

Země	2010	2015	2019	2020	2021	Změna 2020/2021 (%)	
EU-27 ¹⁾	1 199	1 161	1 352	1 402	1 394	-0,6	
z toho:	Německo	226	163	205	224	212	-5,3
	Nizozemsko	122	167	174	191	193	0,9
	Francie	221	218	203	186	179	-4,0
	Irsko	146	155	207	203	164	-19,3
	Itálie	99	119	149	147	162	9,7
	Dánsko	82	91	126	137	137	0,0
	Polsko	52	60	68	89	87	-1,4
	Belgie	39	41	45	50	68	37,0
	Ostatní	213	147	175	174	192	10,2
USA	174	318	358	356	407	14,3	
Nový Zéland	257	340	335	327	358	9,5	
Bělorusko	129	183	244	274	298	8,9	
Austrálie	166	179	160	154	157	2,1	
UK	114	150	205	190	154	-18,9	
Saudská Arábie	236	126	80	89	80	-9,5	
Švýcarsko	64	64	71	72	78	7,6	
Argentina	46	43	61	70	78	11,8	
Zbytek světa	361	391	484	457	446	-2,4	
Svět	2 745	2 955	3 350	3 390	3 450	1,8	

Zdroj: IDF

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje vnitřní obchod EU

Tabulka 9 Dovoz sýrů – svět a vybrané země (I 000 t)

Země	2010	2015	2019	2020	2021	Změna 2020/2021 (%)	
UK	468	482	524	483	399	-17,5	
Ruská federace	421	201	269	313	326	4,2	
Japonsko	199	249	303	292	288	-1,3	
EU-27 ²⁾	174	187	212	223	196	-11,9	
z toho:	Irsko	32	32	52	53	56	5,7
	Německo	39	42	48	53	42	-20,6
	Francie	25	29	27	26	29	12,6
	Belgie	4	5	3	9	23	163,6
	Itálie	19	17	16	14	12	-9,0
	Dánsko	7	10	11	12	11	-9,4
	Ostatní	49	53	56	56	23	-60,0
Čína ¹⁾	37	92	132	146	195	33,8	
Saudská Arábie	114	162	182	181	192	5,9	
USA	139	130	181	165	188	13,6	
Korejská republika	61	112	131	148	148	0,0	
Mexiko	80	116	121	114	132	15,7	
Austrálie	83	100	97	98	97	-0,7	
Švýcarsko	47	55	64	72	76	5,7	
Zbytek světa	922	1 068	1 133	1 156	1 214	5,0	
Svět	2 745	2 955	3 350	3 390	3 450	1,8	

Zdroj: IDF

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje Hong Kong a Macao²⁾ zahrnuje vnitřní obchod EU

3.2.3 Sušené odtučněného mléko

Celkový objem světového obchodu se sušeným odtučněným mlékem v roce 2021 vzrostl o 2,7 % na celkových 2,63 milionů tun. Dobrá produkce mléka, oživení mexického trhu a rostoucí prodeje na Blízkém východě a v severní Africe přispěly k silnému nárůstu objemu exportu (+80 000 tun). Vývoz Nového Zélandu v roce 2021 klesl o 9 %. Výrazného nárůstu vývozu dosáhla v roce 2021 Austrálie, a to především proto, že zde byly příznivé podmínky produkce mléka. Turecko dosáhlo enormního růstu exportu o více než 40 tisíc tun (+252 %) v porovnání s rokem 2020. Turecko vyváželo především do Alžírsko a Egypta, přičemž tyto dvě země představují téměř 60 % celkového tureckého vývozu SOM. Vývoz Indie meziročně vzrostl o téměř 40 tisíc tun. Nejdůležitější cílovou zemí byly Bangladéš a Malajsie s 25 tisíci tun, respektive 11 tisíci tun.

Tabulka 10 Světový obchod se sušeným odtučněným mlékem – hlavní vývozci

Země	Objem (tis. tun)	Podíl na světovém trhu (%)	Změna 2020/2021 (%)
Spojené státy	893,8	34,0	10,0
EU-27	788,5	30,0	-5,1
Nový Zéland	325,9	12,4	-8,6
Austrálie	156,7	6,0	21,9
Bělorusko	120,0	4,6	-2,7
Turecko	60,1	2,3	252,2
Spojené království	51,3	2,0	-28,8
Indie	44,9	1,7	789,9
Argentina	20,8	0,8	-24,7
Uruguay	18,6	0,7	-3,4
Světový obchod	2 630,0	100,0	2,7

Zdroj: IDF

Tabulka 11 Vývoz sušeného mléka odtučněného (SOM) – svět a vybrané země (1 000 t)

Země	2010	2015	2019	2020	2021	Změna 2020/2021 (%)	
USA	384	558	701	813	894	10	
EU-27 ¹⁾	398	704	946	831	788	-5,1	
z toho:	Francie	69	163	173	158	165	4,1
	Belgie	101	112	191	151	139	-7,7
	Německo	58	155	168	143	117	-18,1
	Irsko	34	39	98	97	97	0,6
	Nizozemsko	55	73	100	85	79	-7,0
	Polsko	31	69	85	80	72	-10,8
	Finsko	9	26	31	36	37	1,6
	Ostatní	41	67	99	80	82	2,2
Nový Zéland	334	418	373	356	326	-8,6	
Austrálie	135	204	128	129	157	21,9	
Bělorusko	61	122	123	123	120	-2,7	
Turecko	0	8	40	17	60	252,2	
UK	29	51	82	72	51	-28,8	
Indie	23	17	8	5	45	789,9	
Spojené arabské emiráty	20	12	33	29	29	0,0	
Argentina	19	24	22	28	21	-24,7	
Zbytek světa	106	203	174	157	139	-11,6	
Svět	1 510	2 320	2 630	2 560	2 630	2,7	

Zdroj: IDF

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje vnitřní obchod EU

Tabulka 12 Dovoz sušeného mléka odtučněného – svět a vybrané země (1 000 t)

Země	2010	2015	2019	2020	2021	Změna 2020/2021 (%)	
Čína ¹⁾	95	209	351	341	432	26,6	
Mexiko	155	259	361	309	338	9,3	
Indonésie	132	145	188	197	199	0,9	
Filipíny	110	101	172	168	162	-3,8	
Alžírsko	98	124	121	143	139	-3,1	
Malajsie	88	144	126	117	124	5,7	
Vietnam	85	47	113	100	118	18,2	
Egypt	45	42	85	74	70	-5,7	
Thajsko	49	82	65	62	67	7,8	
Rusko	117	110	87	61	59	-3,7	
Bangladéš	32	42	48	46	56	22,8	
Singapur	62	70	61	62	55	-10,5	
Nigérie	27	33	49	49	47	-3,4	
Jemen	26	21	41	41	43	5,7	
Spojené arabské emiráty	20	31	37	28	36	27,8	
EU-27 ²⁾	20	53	56	36	32	-11,9	
z toho:	Nizozemsko	6	10	10	10	11	9,0
	Irsko	2	33	18	7	10	35,2
	Ostatní	12	11	27	18	10	-42,8
Zbytek světa	347	808	670	724	652	-9,9	
Svět	1 510	2 320	2 630	2 560	2 630	2,7	

Zdroj: IDF

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje Hong Kong a Macao²⁾ zahrnuje vnitřní obchod EU

3.2.4. Sušené plnotučné mléko

Mezinárodní obchod se sušeným plnotučným mlékem (SPM) se vyznačuje vysokým stupněm koncentrace. Předních deset vyvážejících zemí představovalo v roce 2021 asi 85 % celkového světového obchodu, z nich Nový Zéland a EU představují téměř 70 %. V roce 2021 obchod se sušeným plnotučným mlékem vzrostl o 0,9 % v porovnání s rokem 2020. V průběhu roku vzrostla poptávka po sušeném plnotučném mléku, a to především v Číně a Alžírsku. Obchod s Čínou vzrostl o 28 %, čehož využil Nový Zéland a Uruguay. Vývoz sušeného plnotučného mléka vzrostl v roce 2021 meziročně o 5,6 % (celkový objem činí 86 tisíc tun). Vývoz EU klesal postupně v průběhu roku, celkem klesl o 13,5 %. Výrazně poklesl vývoz EU-27 do Alžírsku (-21,6 tisíc tun), Spojeného království (-12,0 tisíc tun) a Kuvajtu (-10,7 tisíc tun). Vývoz Argentiny v roce 2021 poklesl o 2,2 %. Průměrný růst argentinského obchodu v posledních letech byl poměrně mírný, cca 1 %. S víceméně stejným podílem na světovém obchodu vykazuje Uruguay větší růst.

Tabulka 13 Světový obchod se sušeným plnotučným mlékem – hlavní vývozci

Země	Objem (tis. tun)	Podíl na světovém trhu (%)	Změna 2020/2021 (%)
Nový Zéland	1 618,9	57,8	5,6
EU-27	298,1	10,6	-13,5
Argentina	145,1	5,2	-2,2
Uruguay	140,8	5,0	1,9
Austrálie	51,4	1,8	39,8
Spojené státy	39,8	1,4	3,2
Bělorusko	37,3	1,3	37,3
Spojené království	27,3	1,0	-45,0
Malajsie	26,5	0,9	-32,0
Mexiko	14,3	0,5	-28,4
Světový obchod	2 800,0	100,0	0,9

Zdroj: IDF

Tabulka 14 Vývoz sušeného mléka plnotučného (SPM) – svět a vybrané země (1 000 t)

Země	2010	2015	2019	2020	2021	Změna 2020/2021 (%)	
Nový Zéland	923	1 403	1 536	1 533	1 619	5,6	
EU-27 ¹⁾	441	385	315	345	298	-13,5	
z toho:	Nizozemsko	142	146	115	110	99	-9,5
	Dánsko	93	59	47	43	49	12,1
	Francie	39	42	35	40	43	7,1
	Irsko	40	23	31	44	31	-29,2
	Belgie	73	28	29	48	25	-48,4
	Švédsko	25	38	18	19	20	5,5
	Německo	12	26	17	19	14	-27,6
	Ostatní	16	23	24	22	18	-19,0
Spojené arabské emiráty	79	81	161	171	171	0,0	
Argentina	129	137	97	148	145	-2,2	
Uruguay	61	98	131	138	141	1,9	
Austrálie	118	67	42	37	51	39,8	
USA	53	35	39	39	40	3,2	
Bělorusko	39	38	23	27	37	37,3	
Singapur	64	55	49	41	30	-26,3	
Spojené království	62	95	66	50	27	-45,0	
Zbytek světa	201	295	286	246	239	-2,7	
Svět	2 170	2 690	2 745	2 775	2 800	0,9	

Zdroj: IDF

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje vnitřní obchod EU

Tabulka 15 Dovoz sušeného mléka plnotučného – svět a vybrané země (1 000 t)

Země	2010	2015	2019	2020	2021	Změna 2020/2021 (%)
Čína ¹⁾	364	436	769	697	891	27,9
Alžírsko	167	211	272	233	251	7,5
Spojené arabské emiráty	79	160	164	196	196	0,0
Saúdská Arábie	74	133	137	155	108	-30,5
Bangladéš	28	62	88	72	75	5,1
Nigérie	149	74	51	56	69	22,8
Srí Lanka	67	75	89	87	67	-22,7
Thajsko	32	46	50	58	66	14,2
Indonésie	42	44	54	51	63	23,8
Singapur	83	75	68	57	55	-3,0
Brazílie	38	59	61	89	52	-41,7
Malajsie	24	46	62	49	43	-13,3
Vietnam	48	75	50	46	42	-9,6
Austrálie	10	11	37	43	37	-13,5
Peru	8	16	22	23	32	36,4
Rusko	15	33	46	31	28	-10,8
Kuba	30	47	35	31	20	-35,9
Spojené království	24	23	21	22	20	-9,2
Libye	46	17	12	13	19	45,0
Kolumbie	0	10	16	22	16	-27,8
Zbytek světa	843	1 041	638	743	651	-12,4
Svět	2 170	2 690	2 745	2 775	2 800	0,9

Zdroj: IDF

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje Hong Kong a Macao

3.2.4. Mléko a smetana

Vzhledem k povaze produktu je obchod s mlékem a smetanou tradičně více zaměřen na blízké destinace na regionální úrovni a primárně není tolik spojen s obchodem na velké vzdálenosti v celosvětovém měřítku. Dynamika trhu v kombinaci s vývojem technologií zpracování mléka a smetany však způsobila, že doprava na dlouhé vzdálenosti se stává důležitým faktorem světového obchodu. Světový obchod s mlékem a smetanou dosáhl v roce 2021 objemu téměř 4,8 milionů tun. Meziročně byl růst tohoto objemu o 5,7 %. EU má s téměř třetinovým podílem na světovém obchodu (32,7 %) zdaleka největší exportní podíl v kategorii mléka a mléčných výrobků. Druhým státem v pořadí je pak Spojené království s téměř 16% podílem na světovém obchodu. Do Irska, jako hlavního obchodního partnera, směřuje více než 97 % britského ochodu. Export Nového Zélandu a Austrálie se neustále zvyšuje díky růstu dovozní poptávky Číny. Export Saúdské Arábie vzrostl meziročně o 40 %. Výrazně vzrostl export zejména do Spojených arabských emirátů, a to o 54 milionů kilo (+85 %). Výrazně také vzrostl vyvoz do Kuvajtu, Jordánska, Bahrajnu a Iráku.

Tabulka 16 Světový obchod s mlékem a smetanou – hlavní vývozci

Země	Objem (tis. tun)	Podíl na světovém trhu (%)	Změna 2020/2021 (%)
EU-27	1 563,3	32,7	5,4
Spojené království	755,4	15,8	-4,4
Nový Zéland	440,2	9,2	16,4
Austrálie	356,9	7,5	32,3
Saudská Arábie	315,9	6,6	43,9
Bělorusko	205,5	4,3	-12,4
Spojené státy	146,9	3,1	10,8
Thajsko	93,3	2,0	5,5
Jižní Afrika	81,7	1,7	11,0
Srbsko	74,0	1,5	-19,2
Světový obchod	4 775,0	100,0	5,8

Zdroj: IDF

3.3 CENY

FAO Dairy Price Index od poloviny roku 2020 prudce vzrostl (s výjimkou období červen až září 2021) a v červnu 2022 dosáhl téměř rekordních maxim (o 4 % méně než maximum dosažené v prosinci 2013). Podíl na nárůstu od června 2022 byl způsoben zpřísněním globálních trhů v důsledku omezené dostupnosti dodávek v západní Evropě a Oceánii. Dovození poptávka ze severní Asie (do března) a Blízkého východu také přispěly k růstu cen. Zvýšená poptávka po určitých mléčných výrobcích v Evropě i jinde ve světě, zejména po másle, v průběhu nedostatku slunečnicového oleje v důsledku přerušení dodávek z oblasti Černého moře, taktéž přispěla ke globálnímu zvýšení cen mléčných výrobků od února 2022.

Pokud jde o celosvětovou poptávku, dovozní nákupy Čínou, největším světovým dovozcem mléčných výrobků, od dubna prudce klesly. Bylo tomu tak zejména u syrovátkových produktů a sušeného mléka kvůli jejich vysokým zásobám, nižším prodejům ve food servis, které byly ovlivněny omezeními v rámci pandemie Covid-19 a rostoucí domácí produkcí mléka. Důvody poklesu dovozu byly hospodářský pokles, vysoké ceny mléčných výrobků, pokles kurzu amerického dolaru a omezené množství cizích měn, což dále zatěžuje mezinárodní ceny mléčných výrobků. Ceny výrobků také ovlivnila nižší poptávka po krátkodobých dodávkách a střednědobých kontraktech během letních měsíců na severní polokouli v důsledku dlouhých prázdnin a očekávání, že se dodávky mléčných výrobků v rozvíjející sezóně 2022/2023 v Oceánii zvýší. Pokles mezinárodních cen mléčných výrobků byl však do určité míry tlumen zvýšenou dovozní poptávkou předních dovozců na Středním východě a východní Asii spolu s omezenými dodávkami od předních výrobců, zejména Evropské unie a Oceánie.

Tabulka 17 Ceny na světovém trhu v USD/t a EUR/t u vybraných mléčných výrobků

Měna	Mléčný výrobek	2010	2015	2019	2020	2021	Změna 2020/2021 (%)
USD/t	Máslo	4 061	3 180	4 518	3 860	5 099	32,1
	Sýry	4 012	3 334	3 914	3 955	4 407	11,4
	Sušené mléko odstředěné (SOM)	3 147	2 166	2 623	2 800	3 350	19,6
	Sušené mléko plnotučné (SPM)	3 501	2 477	3 133	2 984	3 846	28,9
EUR/t	Máslo	3 063	2 865	4 029	3 383	4 314	27,5
	Sýry	3 026	3 004	3 493	3 469	3 730	7,5
	Sušené mléko odstředěné (SOM)	2 374	1 952	2 342	2 450	2 834	15,7
	Sušené mléko plnotučné (SPM)	2 641	2 233	2 797	2 609	3 252	24,6

Zdroj: IDF

3.4. STŘEDNĚDOBÝ VÝHLED NA MLÉČNÝCH TRZÍCH 2022–2032

Přijetí udržitelnějších zemědělských postupů ovlivní budoucí vývoj v odvětví mléka a mléčných výrobků v EU. Očekává se, že podíl alternativních výrobních systémů (na rozdíl od intenzivních a konvenčních) poroste. Vzhledem k tomu, že je upřednostňována extenzivní produkce kvůli řešení problémů životního prostředí, očekává se, že stáda dojníc budou klesat a vést k poklesu produkce mléka v EU o 0,2 % ročně do roku 2023. Tento jev by však neměl ohrozit pozici EU, jako největšího světového dodavatele mléka.

Spotřeba v EU je již vyzrálá a v budoucnu by mohla zůstat relativně stabilní. Mezi mléčnými výrobky by ještě mohla růst spotřeba sýrů. Růst produkce by mohl být podpořen i rostoucí exportní poptávkou. Produkce sušeného odstředěného mléka (SOM) se zpomalí, protože obchod poroste pomaleji kvůli silnější světové konkurenci. V případě sušeného plnotučného mléka (SPM) by produkce mohla klesnout kvůli ztrátám v obchodu, zatímco domácí použití by mohlo zůstat relativně stabilní.

4 PRODUKCE A UŽITÍ MLÉKA V ČR

- **ROK 2021** – Meziroční zvýšení průměrných stavů dojnic o 1,49 % na 362 345 ks, zvýšení užitkovosti dojnic o 0,3 % na 8 916 l/ks/rok.
- **I. pololetí 2022** – Meziroční pokles stavu dojnic o 0,8 %, zvýšení průměrné denní dojivosti o 1,5 %, zvýšení produkce mléka o 1,2 %.

Tabulka 18 Vývoj průměrných stavů dojených krav k 31. 12. roku 2020 a 2021 podle krajů (v ks)

Území, Kraj	ROK		Index (%)
	2020	2021	
Praha + Středočeský	42 259	43 552	103,06
Jihočeský	45 166	46 310	102,53
Plzeňský	38 741	39 544	102,07
Karlovarský	6 514	5 883	90,31
Ústecký	7 151	7 488	104,71
Liberecký	9 250	9 488	102,57
Královéhradecký	27 544	27 819	101,00
Pardubický	33 323	33 945	101,87
Vysočina	64 756	65 707	101,47
Jihomoravský	21 227	21 290	100,30
Olomoucký	24 179	24 005	99,28
Zlínský	17 531	18 027	102,83
Moravskoslezský	19 373	19 287	99,56
Česká republika	357 014	362 345	101,49

Zdroj: ČSÚ – Výsledky chovu skotu

V prvním pololetí roku 2022 se meziročně průměrné stavy snížily o 0,8 %, což odpovídá poklesu stavu dojnic o 2 776 ks, průměrná denní dojivost vrostla na 25,1 l/dojnice (+1,5 %) a průměrná roční dojivost vzrostla o 1,5 % na celkových 4 545,2 l/dojnice. V roce 2021 se průměrné stavy dojených krav zvýšily o 5 331 ks, tj. o 1,49 %. Meziroční nárůst průměrných stavů dojených krav vykázalo 10 krajů. Procentický nárůst stavů se pohyboval v rozmezí od 0,30 % (Jihomoravský kraj) do 4,71 % (Ústecký kraj). Podle počtu kusů se nejvíce meziročně zvýšily průměrné stavy dojených krav v kraji Praha a Středočeském, a to o 1 293 kusů, Jihočeském kraji o 1 144 kusů a v kraji Vysočina o 951 kusů. Pouze ve třech krajích došlo k meziročnímu poklesu průměrných stavů dojnic. Jednalo se o kraj Karlovarský (-631 ks), Olomoucký (-174 ks) a Moravskoslezský (-86 ks).

Tabulka 19 Vývoj průměrné dojivosti (l/ks)

Rok	Dojivost	
	denní	roční
1989	10,91	3 982
1997	11,96	4 366
1998	13,25	4 837
1999	13,76	5 022
2000	14,36	5 255
2001	15,31	5 589
2002	15,67	5 718
2003	15,77	5 756
2004	16,41	6 006
2005	17,30	6 254
2006	17,45	6 370
2007	17,94	6 548
2008	18,51	6 776
2009	18,82	6 870
2010	18,91	6 904
2011	19,53	7 128
2012	20,31	7 433
2013	20,39	7 443
2014	21,11	7 705
2015	21,92	8 001
2016	22,03	8 061
2017	22,53	8 223
2018	23,36	8 526
2019	23,21	8 471
2020	24,30	8 893
2021	24,43	8 916

Zdroj: ČSÚ – Výsledky chovu skotu

Užitkovost dojnic se více než zdvojnásobila v porovnání s devadesátými léty. Tento jev je důsledkem vysoce odborné šlechtitelské, plemenářské, krmivářské a chovatelské práce. Od roku 2019, kdy se projevila dopad extrémního sucha a s tím spojené slabé krmivové základny, dochází k opětovnému nárůstu užitkovosti dojnic.

Tabulka 20 Vývoj průměrné denní a roční dojivosti podle krajů v l/ks za roky 2020 a 2021

Území, kraj	Průměrná denní dojivost		Index 2020/2021 (%)	Průměrná roční dojivost		Index 2020/2021 (%)
	2020	2021		2020	2021	
Praha + Středočeský	25,57	25,49	99,7	9 358,6	9 305,6	99,4
Jihočeský	21,92	21,98	100,3	8 021,9	8 022,9	100,0
Plzeňský	24,53	24,62	100,4	8 979,3	8 986,6	100,1
Karlovarský	19,67	19,60	99,6	7 200,9	7 153,9	99,3
Ústecký	22,30	23,02	103,2	8 161,5	8 403,7	103,0
Liberecký	21,88	22,41	102,5	8 006,3	8 180,5	102,2
Královéhradecký	24,59	24,61	100,1	8 998,5	8 981,7	99,8
Pardubický	24,35	24,45	100,4	8 913,4	8 923,8	100,1
Vysočina	24,93	25,01	100,3	9 124,2	9 128,7	100,0
Jihomoravský	24,80	25,36	102,3	9 076,8	9 256,3	102,0
Olomoucký	23,99	24,29	101,3	8 781,6	8 867,4	101,0
Zlínský	25,64	25,98	101,3	9 384,1	9 482,4	101,0
Moravskoslezský	26,10	25,91	99,3	9 550,9	9 456,9	99,0
Česká republika	24,30	24,43	100,5	8 892,8	8 915,7	100,3

Zdroj: ČSÚ – Výsledky chovu skotu

K poklesu denní dojivosti v roce 2021 došlo pouze ve 3 krajích České republiky. Nejvyšší denní dojivost trvale dosahuje kraj Moravskoslezský. V roce 2021 byla roční užitkovost v Moravskoslezském kraji 9 456,9 l/ks/rok. Z výsledků kontroly užitkovosti dojnic prováděné Českomoravskou společností chovatelů, a.s. vyplývá, že ve skladbě stáda dojených krav převažoval v kontrolním roce 2021/2020 chov holštýnského plemene. Z celkového počtu 291 707 krav s ukončenou normovanou laktací, které byly zařazeny do kontroly užitkovosti, představuje počet krav holštýnského plemene (včetně kříženek z převodného křížení s podílem krve H 51 % a více) 175 973 ks, tj. 60,3 %. Krávy českého strakatého plemene představují podíl 34,9 % a ostatní plemena (Montbeliard, Ayshire, Jersey, Normand aj.) představují podíl 0,7 %. Holštýnské plemeno dosahovalo v kontrole užitkovosti v roce 2021/2020 užitkovosti 10 440 kg mléka (tuk 3,86 %, bílkovina 3,37 %), u českého strakatého plemene užitkovost dosahovala 7 906 kg mléka (tuk 4,01 %, bílkovina 3,53 %).

V roce 2022 bylo z celkového počtu 343 916 krav s ukončenou normovanou laktací, které byly zařazeny do kontroly užitkovosti, představuje počet krav holštýnského plemene (včetně kříženek z převodného křížení s podílem krve H 51 % a více) 209 046 ks, tj. 60,8 %. Krávy českého strakatého plemene představují podíl 34,8 % a ostatní plemena (včetně kříženek) představují podíl 0,6 % (2 225 ks). Holštýnské plemeno dosahovalo v kontrole užitkovosti v roce 2021/2022 užitkovosti 10 544 kg mléka (tuk 3,87 %, bílkovina 3,38 %), u českého strakatého plemene užitkovost dosahovala 7 959 kg mléka (tuk 4,01 %, bílkovina 3,52 %).

Tabulka 21 Vývoj výroby mléka podle krajů za rok 2020 a 2021

Území, kraj	Výroba mléka (tis. l)		Index 2021/2020 (%)	Podíl kraje v roce 2021 (%)
	2020	2021		
Praha + Středočeský	394 915	405 099	102,6	12,6
Jihočeský	363 926	371 792	102,2	11,5
Plzeňský	350 541	354 487	101,1	11,0
Karlovarský	47 848	41 579	86,9	1,3
Ústecký	58 356	63 250	108,4	2,0
Liberecký	74 812	77 010	102,9	2,4
Královéhradecký	248 029	249 487	100,6	7,7
Pardubický	296 646	302 745	102,1	9,4
Vysočina	592 195	597 339	100,9	18,5
Jihomoravský	192 002	194 912	101,5	6,0
Olomoucký	212 105	213 160	100,5	6,6
Zlínský	165 282	170 887	103,4	5,3
Moravskoslezský	185 167	181 142	97,8	5,6
Česká republika	3 181 822	3 222 890	101,3	100,0

Zdroj: ČSÚ – Výsledky chovu skotu

Celková produkce mléka v ČR meziročně vzrostla o 1,3 %, tedy byla na úrovni 3,2 mld. l mléka. Meziroční pokles produkce mléka byl zaznamenán v Karlovarském kraji (-13,1 %) a Moravskoslezském kraji (-2,2 %). Největší podíl na celkové produkci mléka v roce 2021 měl kraj Vysočina.

Tabulka 22 Výsledky chovu skotu – I. pololetí 2022

Území, kraj	Stavy dojených krav k 30. 6. (ks)			Průměrná denní dojivost (l/ks/den)			Výroba mléka podle krajů (tis. l)		
	2021	2022	Index (%)	2021	2022	Index (%)	2021	2022	Index (%)
Praha + Středočeský	43 292	42 381	97,9	25,80	26,58	103,0	202 633	204 026	100,7
Jihočeský	46 377	46 364	100,0	22,08	22,59	102,3	184 939	190 208	102,8
Plzeňský	39 496	38 226	96,8	25,01	24,68	98,7	177 550	172 483	97,1
Karlovarský	5 797	6 412	110,6	19,81	20,29	102,4	20 773	23 989	115,5
Ústecký	7 367	6 579	89,3	23,34	23,34	100,0	31 532	27 656	87,7
Liberecký	9 295	8 686	93,4	22,67	22,47	99,1	37 902	35 221	92,9
Královéhradecký	27 698	27 613	99,7	25,06	25,25	100,8	125 227	126 690	101,2
Pardubický	33 896	33 246	98,1	24,73	25,11	101,5	151 213	152 377	100,8
Vysočina	65 483	65 480	100,0	25,23	25,82	102,3	298 788	305 863	102,4
Jihomoravský	20 922	21 681	103,6	25,89	26,23	101,3	97 783	102 952	105,3
Olomoucký	23 920	23 282	97,3	24,47	25,32	103,5	106 379	106 416	100,0
Zlínský	18 032	17 703	98,2	26,63	26,67	100,2	86 609	85 864	99,1
Moravskoslezský	19 294	20 440	105,9	26,30	26,62	101,2	91 202	98 540	108,0
Česká republika	360 869	358 093	99,2	24,73	25,11	101,5	1 612 530	1 632 285	101,2

Zdroj: ČSÚ – Výsledky chovu skotu, údaje jsou zaokrouhleny

Podle soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2022 došlo k meziročnímu zvýšení stavů skotu o 14 824 ks (tj. o 1,1 %), z toho stavy krav byly vyšší o 1 955 ks (tj. o 0,3 %). Z toho propad stavů dojených krav představoval -464 ks (tedy meziroční pokles o 0,1 %). Pokles stavů dojených krav je dlouhodobým trendem a je odvislý především od ekonomiky produkce mléka, zajišťováním odbytu mléka v souvislosti s rostoucí užítkovostí dojených krav a v neposlední řadě také souvisí s vysokou náročností na lidskou práci.

Tabulka 23 Vývoj stavů skotu (ks)

Rok	Skot celkem	Z toho krávy	Z toho:	
			Dojné krávy	Ostatní ^{*)}
1989	3 480 582	1 247 567		
1990	3 506 222	1 236 218		
1991	3 359 976	1 195 429		
1992	2 949 574	1 036 276		
1993	2 511 737	932 454		
1994	2 161 438	829 729		
1995	2 029 827	768 236	768 236	
1996	1 988 810	750 593	712 166	38 427
1997	1 865 902	702 301	656 636	45 665
1998	1 700 789	646 838	598 243	48 595
1999	1 657 337	642 026	583 301	58 725
2000	1 573 530	614 787	547 493	67 294
2001	1 582 285	611 395	529 138	82 257
2002	1 520 136	596 295	495 962	100 333
2003	1 473 828	590 322	466 173	124 149
2004	1 428 329	572 887	436 806	136 081
2005	1 397 308	573 724	432 578	141 146
2006	1 373 645	563 723	424 017	139 706
2007	1 391 393	564 686	410 349	154 337
2008	1 401 607	568 695	405 532	163 163
2009	1 363 213	559 803	399 518	160 285
2010	1 349 286	551 245	383 523	167 722
2011	1 343 686	551 536	373 832	177 704
2012	1 353 685	551 225	373 136	178 089
2013	1 352 822	551 924	367 327	184 597
2014	1 373 560	563 963	372 632	191 331
2015	1 407 132	580 102	376 144	203 958
2016	1 415 658	583 747	372 510	211 237
2017	1 421 242	585 897	369 802	216 095
2018	1 415 770	587 322	365 448	221 874
2019	1 418 106	590 518	364 263	226 255
2020	1 404 117	585 897	359 853	226 044
2021	1 406 430	585 904	358 719	227 185
2022	1 421 254	587 859	358 255	229 604

Zdroj: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat

Poznámka: *) ostatní krávy včetně krav bez tržní produkce mléka, početní stavy dojených krav a ostatní jsou sledovány zvlášť od roku 1996

Tabulka 24 Počet krav celkem k 1. dubnu 2021 a 2022 podle krajů (ks)

Území, kraj	2021	2022	Rozdíl (±)	Index (%)
Praha + Středočeský	60 077	60 626	549	100,9
Jihočeský	91 891	92 541	650	100,7
Plzeňský	67 865	67 636	-229	99,7
Karlovarský	20 302	20 033	-269	98,7
Ústecký	17 706	18 222	516	102,9
Liberecký	20 745	20 700	-45	99,8
Královéhradecký	41 362	41 190	-172	99,6
Pardubický	45 543	46 213	670	101,5
Vysočina	87 451	87 477	26	100,0
Jihomoravský	26 805	27 059	254	100,9
Olomoucký	38 694	39 026	332	100,9
Zlínský	27 907	27 528	-379	98,6
Moravskoslezský	39 556	39 608	52	100,1
Česká republika	585 904	587 859	1 955	100,3

Zdroj: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat

V celkovém stavu chovu krav (dojné krávy a krávy bez tržní produkce mléka) byl největší pokles zaznamenán ve Zlínském kraji, který je, co do počtu chovaných krav, na devátém místě v České republice. Nejvyšší početní stavy krav jsou vykazovány trvale v Jihočeském kraji a kraji Vysočina.

5 BILANCE PRODUKCE A UŽITÍ MLÉKA

- **ROK 2021 – nárůst průměrného ročního stavu dojených krav, nárůst objemu výroby mléka, vyšší užitkovost. Meziroční nárůst podílu vývozu na celkové domácí spotřebě. Nárůst objemu vývozu mléka a mléčných výrobků. Roste objem vývozu mléčné suroviny – cca 29 % produkce mléka.**
- **Předběžné zhodnocení 2022 – Roste objem produkce mléka, roste užitkovost dojených krav. Nedostatečná produkce mléka na světovém trhu. Pokles poptávky po mléku a mléčných výrobcích ze strany spotřebitelů kvůli jejich rostoucím cenám zapříčiněné mimo jiné rostoucími cenami vstupů (krmiva, energie, pohonné hmoty aj.) a rusko-ukrajinskou krizí.**

Tabulka 25 Vývoj bilance produkce a užití mléka (mil. l)

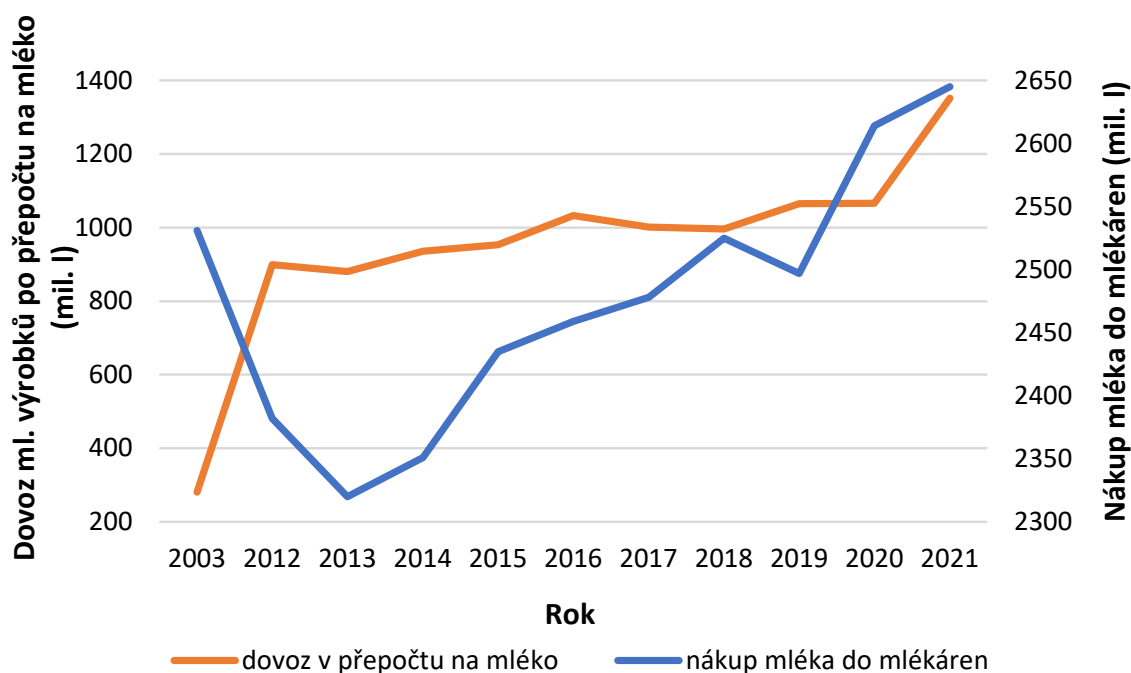
Ukazatel/rok	2003	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prům. stav dojnic v tis. ks	459,60	370,70	368,20	370,20	364,60	361,10	362,70	357,80	361,50
Prům. roční dojivost v l/ks	5756,20	7 704,8	8 001,3	8 061,3	8 222,5	8 525,7	8 471,4	8892,80	8915,70
Výroba mléka v mil. l	2645,70	2 856,3	2 946,3	2 984,2	2 998,3	3 078,4	3 072,8	3 181,80	3222,90
Tržní produkce. v mil. l	2 530,9	2 753,2	2 843,6	2 885,2	2897,50	2 978,4	2 974,6	3083,80	3 125,80
Tržnost v %	95,70	96,40	96,50	96,70	96,60	96,80	96,80	96,90	96,94
Bilance									
Počáteční zásoby ¹⁾ v mil. l	132,60	62,90	100,40	90,90	73,60	83,70	74,30	72,30	68,90
Nákup do mlékáren v mil. l	2530,90	2 350,7	2 434,7	2 458,6	2 478,1	2 525,3	2 497,1	2614,30	2645,04
Dovoz ¹⁾ v mil. l	281,40	935,50	953,30	1 033,3	1000,50	996,40	1 064,9	1065,50	1 111,89
Celková nabídka v mil. l	2944,90	3 349,1	3 488,4	3 582,8	3 552,2	3 605,4	3 636,3	3752,10	3825,83
Domácí tržní spotřeba v mil. l	2080,50	2 179,0	2 238,1	2 266,1	2 256,8	2 233,9	2 279,8	2387,20	2392,95
Vývoz ¹⁾ v mil. l	772,30	1 069,7	1 159,4	1 208,3	1 211,7	1 297,2	1 284,2	1296,00	1352,03
Konečné zásoby ¹⁾ v mil. l	92,10	100,40	90,90	73,60	83,70	74,30	72,30	68,90	80,85
Intervenční nákup SOM, másla ¹⁾ v mil. l				34,80					
Podíl dovozu na spotřebě v %	13,50	42,90	42,60	45,60	44,30	44,60	46,70	44,60	46,47
Podíl vývozu na nákupu v %	30,50	45,50	47,60	49,10	48,90	51,40	51,40	49,60	51,12
Míra soběstačnosti (výroba/spotřeba) v %	127,2	131,1	131,6	131,7	132,9	137,8	134,8	133,3	134,7

Zdroj: ČSÚ, celní statistika, rezortní statistika MZe (6–12), SZIF (tržní produkce), propočty MZe ČR

Poznámka: ¹⁾ přepočten na ekvivalent mlék,

²⁾ odhad – údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné, rovněž navazující výpočty nabídky a spotřeby. Ve vývozu jsou zahrnuty výrobky a syrové mléko vyvážené mlékárnami z nákupu mléka.

Vývoj nákupu mléka do mlékáren a dovozu mléčných výrobků v přepočtu na mléko

Zdroj: ČSÚ, celní statistika

5.1 Změny produkce a užití mléka v roce 2021 ve srovnání s rokem 2020

- Průměrný roční stav dojených krav v roce 2021 představoval 362 345 ks, tj. o 5 331 ks více (+1,5 %) než v roce 2020.
- Průměrná cena za mléčnou surovinu se meziročně zvýšila z 8,54 Kč/l v roce 2020 na 9,04 Kč/l v roce 2021 (tj. meziroční nárůst o 5,9 %).
- Užitek dojnice meziročně vzrostla o 0,3 % na 8 915,7 l na dojnici.
- Výroba mléka vykázala meziroční nárůst o 1,3 %, tedy byla o 41,1 mil. l mléka vyšší.
- Nákup mléka do mlékáren v celkovém objemu 2 645,04 mil. l byl v meziročním srovnání vyšší, a to o 30,74 mil. l (tj. o 1,2 %), část nakoupeného mléka ve výši 255 mil. l (tj. 9,6 % z celkového množství nakoupeného mléka) byla z mlékáren vyvezena k dalšímu zpracování do zahraničí.
- Dovoz mléka a mléčných výrobků v roce 2021, v přepočtu na ekvivalent mléka, zaznamenal roční nárůst o 4,4 %, podíl dovozu na celkové spotřebě meziročně vzrostl na 46,5 %. Dovozy ze tří zemí – z Německa (36,6 %), Polska (27,2 %) a Slovenska (12,5 %) představují celkem 76,3 % veškerého dovozu mléka a mléčných výrobků (z finančního vyjádření). Objemy dovozu sýrů (včetně tvarohů) se v meziročním porovnání 2021/2020 v období leden až prosinec zvýšily, a to o 3 559 t na celkových 109 336 t (zvýšil se objem dovozu čerstvých sýrů, tavených sýrů, strouhaných sýrů, Eidamu, Tilsitu, Maasdamu a Brie). Toto dovážené množství představuje 64,8 % objemu domácí výroby sýrů a tvarohů za dané období. Největší objemy sýrů a tvarohů se do ČR v období leden až prosinec 2021 dovezly z Německa.
- V roce 2021 došlo k meziročnímu zvýšení vývozu mléka a mléčných výrobků (v přepočtu na ekvivalent mléka) o 56,03 mil. l, tj. o 4,3 %. Export mléčné suroviny (vývoz zboží s nízkou přidanou hodnotou) představoval 31,3 % celkové finanční hodnoty vývozu.
- Celková domácí tržní spotřeba mléka a mléčných výrobků se v roce 2021 v meziročním porovnání zvýšila o 0,2 %. Vzrostl i podíl zahraniční produkce na tuzemské spotřebě.

Tabulka 26 Podíly Vývozu a dovozu na domácí výrobě a spotřebě (%)

Výrobek/rok	Podíl vývozu na výrobě		Podíl dovozu na spotřebě		Podíl dovozu na výrobě	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Konzumní mléka, smetany ¹⁾	21,5	23,9	4,7	5,4	3,9	4,4
Jogurty, kefiry apod.	31,1	30,6	22,0	22,0	19,4	19,5
Máslo	6,7	7,7	45,5	45,1	77,7	76,4
Tvarohy, přírodní sýry	40,4	45,7	52,6	54,6	65,6	65,5
Tavené sýry	23,2	24,4	42,4	43,2	56,5	57,6

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12), celní statistika – údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné

Poznámka: ¹⁾ dovoz, vývoz jen mléko ve spotřebitelském balení

5.2 Vývoj produkce a užití mléka v roce 2022

- V důsledku neustále rostoucí poptávky po mléčné surovině došlo dle statistického šetření „Výsledky chovu skotu za I. pololetí 2022“ k meziročnímu zvýšení objemu výroby mléka o 1,2 % (na celkových 1 632,3 mil. l) v důsledku vyšší užitkovosti dojených krav (+1,5 %). Lze ovšem přepokládat, že dojde ke snížení stavů dojnic tam, kde je ekonomika chovu ztrátová.
- Spolu s rostoucím objemem výroby mléka roste i nákup mléka do tuzemských mlékáren. Za 7 měsíců roku 2022 se meziročně zvýšil objem nákupu o 1,4 %, tj. o 21,3 mil. l, na celkových 1 580,6 mil. l.
- Na trh s mlékem v ČR působí faktory negativně ovlivňující další vývoj trhu – rostoucí ceny vstupů (krmiv, energií, pohonných hmot), rostoucí spotřebitelské ceny, rostoucí ceny zemědělských výrobců mléka, aj. Změnilo se chování spotřebitelů z důvodu nízkých finančních prostředků a rostoucích cen výrobků, začínají kupovat jen to nejnutenější a dávají přednost nízké ceně výrobku.
- Světový trh s mlékem je ovlivněn rusko-ukrajinskou invází, která začala v únoru 2022 a zapříčinila mimo jiné i citelné narušení obchodních cest.

6 ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

- V roce 2021 mlékárny nakoupily o 1,2 % mléka více než v roce 2020.
- Čeští výrobci potravin nabízejí širokou nabídku nutričně vyvážených, bezpečných a chutných potravin. Mezi nimi jsou i potraviny se sníženým obsahem energie nebo některých živin tak, aby měl spotřebitel dostatek možností k sestavení si pestrého a vyváženého jídelníčku.
- Jogurtové výrobky se neustále rozšiřují o výrobky bez laktózy a stále více se začínají objevovat i výrobky s vysokým podílem proteinů (mléčné koncentrované výrobky – skyry, „řecké“ jogurty).
- Sortiment sýrů představuje nejdynamičtější výrobovou skupinu. Toto souvisí s vysokou přidanou hodnotou, nutričními benefity a rostoucí oblibou mezi spotřebiteli. Výroba sýrů v České republice postupně roste, což je dáno rostoucí spotřebou a také rostoucím vývozem.
- Vývoz másla a tuků a olejů z mléka v roce 2021 mírně vzrostl, zatímco dovoz v témže roce poklesl. Výroba másla v České republice zažívá růst, a to zejména díky rostoucí cenové hladině, na kterou se cena másla a mléčného tuku dostala v „máselné krizi“ v období let 2017–2018.
- V roce 2022 nakoupily mlékárny o 0,9 % (tj. +19 666 tis. l mléka) více mléka než v roce 2021.
- Narůst výroby v období leden až říjen 2022 byl zaznamenán u zahuštěné syrovátky (+1,4 %), kondenzovaných mlék (+13,1 %) a másla a ostatních tuků (+2,2 %).
- CZV za mléko v roce 2022 (leden–říjen) byla 11,08 Kč/l mléka, tedy meziročně vzrostla o 24,4 %.

Situace ve zpracovatelském průmyslu v roce 2021 byla ovlivňována celou řadou faktorů souvisejících s celosvětovým vývojem v mlékárenství. Mezi hlavní vlivy patří vývoj dodávek mléka ke zpracování, které meziročně vzrostly o 2,1 %. Kumulovaný roční nákup mléka ke zpracování byl v českých mlékárnách nakonec vyšší o 1,2 % než v předchozím kalendářním roce.

Dalším faktorem ovlivňujícím vývoj domácího zpracovatelského průmyslu může být i skutečnost významného vývozu syrového mléka ke zpracování do zahraničí (34,5 % české produkce), a to především do Německa, což ve svém důsledku vyvolává retroaktivní dovoz hotových mléčných výrobků zpět do České republiky. Podíl dovozu mléčných výrobků na domácí spotřebě představoval v roce 2021 46,5 %. Tento vývoj v důsledku ovlivňuje domácí spotřebu.

Stále více se stává oblíbeným fenoménem dnešní doby, a to veganský způsob života. Při tomto způsobu života jsou konzumovány výrobky, které se stávají novými alternativami mléčné výživy a které, podobně jako trvale posilující anti-mléčné kampaně, a jejich společná někdy až agresivní marketingová podpora a komunikace, poškozují celý mlékárenský sektor.

Zpracovatelské kapacity mlékárenského průmyslu v České republice jsou plně schopné zpracovat v nejvyšší kvalitě veškeré mléko nabídnuté českými farmáři.

Tabulka 27 Vývoj v mlékárenském průmyslu za období leden–prosinec

Ukazatel	Jednotka	2003	2019	2020	2021	2021*	2022*	Změna 2022/2021		
								v objemu (Kč)	Index (%)	
Nákup syrového mléka	tis. l	2 530 871,0	2 497 055,0	2 614 348,0	2 645 039,0	2 214 371,0	2 234 037,0	19 666,0	100,9	
Obsah tuku	%	3,97	3,92	3,89	3,88	3,86	3,87	0,0	100,3	
Obsah bílkovin	%	3,39	3,48	3,45	3,44	3,42	3,43	0,0	100,3	
CZV za mléko celkem	Kč/l	7,79	8,86	8,54	9,04	8,91	11,08	2,2	124,4	
Vývoz syrového mléka zpracovateli	tis. l	x	270 000,0	268 807,0	254 720,0	224 803,0	182 798,0	-42 005,0	81,3	
Dovoz syrového mléka	tis. l	x	1 000,0	3 968,0	8 421,0	2 111,0	8 936,0	6 825,0	423,3	
Mléka ke zpracování v ČR	tis. l	2 530 871,0	2 228 055,0	2 349 509,0	2 398 740,0	1 991 679,0	2 060 175,0	68 496,0	103,4	
Mlékárenská výroba										
Konzumní mléka celkem	tis. l	478 463,7	596 981,1	608 427,0	611 544,4	498 440,0	487 729,8	-10 710,2	97,9	
z toho:	- čerstvé pasterované	tis. l	137 150,2	123 149,4	125 079,8	121 549,2	100 376,6	93 300,0	-7 076,6	92,9
	- trvanlivé	tis. l	336 697,8	471 211,2	481 940,4	487 735,9	396 289,4	393 329,6	-2 959,8	99,3
	- školní ¹⁾	tis. l	4 384,1	2 620,5	1 406,8	2 259,3	1 774,1	1 050,0	-673,9	62,0
Konzumní smetany	tis. l	38 088,4	58 797,4	64 093,5	64 495,8	53 265,4	47 628,7	-5 636,7	89,4	
Jogurty	tis. l	86 671,6	130 426,4	129 931,8	127 183,4	107 214,2	92 668,7	-14 545,5	86,4	
Kysané výrobky ostatní celkem^{*)}	tis. l	42 157,7	55 913,2	54 508,7	56 412,3	47 549,3	47 501,0	-48,3	99,9	
Máslo celkem CN 0405	t	63 133,8	34 683,6	34 862,7	33 746,6	27 383,1	27 972,4	589,3	102,2	
z toho:	- máslo ve spotřebitelském balení	t	7 416,3	18 847,4	19 430,7	21 970,4	17 810,0	16 016,6	-1 793,5	89,9
	- tradiční pomazánkové ^{*)}	t	7 416,3	7 166,1	7 553,2	8 044,6	6 693,2	5 457,2	-1 236,0	81,5
Tvarohy	t	32 705,6	37 892,7	41 029,3	39 839,8	33 959,6	31 854,7	-2 104,9	93,8	
Sýry celkem	t	114 310,3	110 733,9	121 613,5	128 951,2	107 476,4	95 365,5	-12 110,9	88,7	
z toho:	- přírodní	t	94 392,6	96 418,6	106 369,0	113 579,1	94 803,0	83 781,1	-11 021,9	88,4
	- tavené	t	19 917,7	14 315,3	15 244,5	15 372,1	12 673,4	11 584,4	-1 089,0	91,4
Smetanové krémy	t	10 182,9	12 260,3	13 890,6	14 583,0	12 198,3	9 572,0	-2 626,3	78,5	
Tvarohové dezerty^{*)}	t	4 297,7	7 479,1	7 208,9	7 276,1	6 663,4	5 930,2	-733,2	89,0	
Mléčné pudinky, dezerty^{*)}	t	61 354,7	14 000,0	16 123,2	14 935,0	12 595,0	10 220,8	-2 374,2	81,1	
Sušená mléka celkem bez KDV	t	37 440,8	29 114,1	31 202,0	30 855,2	26 025,8	23 649,9	-2 375,9	90,9	
z toho:	- sušené odtučněné mléko	t	23 913,9	17 700,7	20 616,7	18 905,5	15 812,4	14 280,4	-1 532,0	90,3
	- sušené plnotučné mléko vč. výrobků s přísadami ¹⁾	t	32 705,6	11 413,4	10 585,3	11 949,8	10 213,5	9 369,4	-844,1	91,7
Kondenzovaná mléka^{*)}	t	21 035,7	8 640,0	10 400,0	9 430,0	7 690,0	8 700,0	1 010,0	113,1	
Syrovátka sušená	t	19 210,4	33 821,5	33 240,5	34 274,3	28 346,4	26 797,3	-1 549,1	94,5	
Syrovátka zahuštěná	t	64 505,5	41 961,6	48 341,9	52 792,6	44 294,1	44 902,1	608,0	101,4	

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6-12)

Poznámka: *) leden–říjen

¹⁾ odhad

Tabulka 28 Vývoj nákupu mléka do mlékáren na území ČR dle měsíců (v tis. l)

Měsíc/rok	2003	2009	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Změna 2022/2021	
									Objem (tis. l)	Index (%)
Leden	210 482	192 363	239 738	251 258	212 019	218 026	220 645	225 970	5 325	102,4
Únor	196 361	177 935	220 972	229 850	195 124	209 305	203 203	209 336	6 133	103,0
Březen	223 043	198 538	251 077	255 802	220 366	228 293	229 914	235 230	5 316	102,3
Duben	217 884	195 750	246 499	253 280	215 910	222 472	224 071	227 264	3 193	101,4
Květen	227 516	205 413	254 262	263 768	222 679	230 623	232 669	233 676	1 007	100,4
Červen	216 830	198 835	247 418	250 116	209 989	220 547	222 165	222 457	292	100,1
Červenec	222 945	199 329	251 141	257 302	211 168	226 055	226 685	226 696	11	100,0
Srpen	214 020	196 294	245 576	245 619	207 084	219 143	224 498	223 429	-1 069	99,5
Září	203 822	183 640	234 397	236 467	196 010	208 538	213 218	213 364	146	100,1
Říjen	201 350	183 032	235 600	239 245	200 476	211 928	217 303	216 615	-688	99,7
Listopad	192 385	175 604	230 875	229 884	196 490	204 706	210 477	211 143	666	100,3
Prosinec	204 233	184 937	243 454	240 688	209 741	214 711	220 191			0,0
Celkem	2 530 871	2 291 670	2 901 009	2 953 279	2 497 056	2 614 348	2 645 039	2 445 180	20 332	100,8

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6-12)

Tabulka 29 Vývoj vývozu mléka (v tunách) (položka CN 0401 20 99)

Měsíc/rok	2019		2020		2021		2022		Index (%) - množství 2022/2021
	Množství (t)	Cena (Kč/kg)	Množství (t)	Cena (Kč/kg)	Množství (t)	Cena (Kč/kg)	Množství (t)	Cena (Kč/kg)	
Leden	55 406	9,32	61 949	8,79	56 779	8,68	55 503	9,97	97,75
Únor	49 116	9,18	62 127	8,74	53 464	8,74	52 585	10,53	98,36
Březen	60 992	9,09	62 352	9,07	60 057	8,82	57 748	10,54	96,16
Duben	54 854	8,99	64 075	8,79	60 972	8,74	56 729	11,15	93,04
Květen	60 776	8,89	71 539	8,46	65 283	8,6	60 789	11,59	93,12
Červen	61 185	8,62	71 787	8,52	63 208	8,84	56 344	11,86	89,14
Červenec	68 612	8,66	72 604	8,37	64 845	8,83	42 736	12,38	65,90
Srpen	70 885	8,59	66 197	8,37	61 210	9,05	57 135	12,60	93,34
Září	64 826	8,76	62 880	8,32	54 551	9,24	52 792	13,16	96,78
Říjen	58 112	8,84	56 478	8,89	61 543	10,18	52 626	13,67	85,51
Listopad	55 390	8,89	55 384	8,9	56 951	10,38			
Prosinec	62 797	8,84	59 245	8,94	59 207	9,82			
Rok	722 951	x	766 617	x	718 070	x	544 987	x	90,54
Měsíční průměr	60 246	8,89	63 885	8,68	59 839	9,16	54 499	11,75	

Zdroj: ČSÚ

6.1 Konzumní mléka a smetany

Výroba konzumních mlék v posledních letech zažívá nepatrný růst, a to i přes to, že mezi faktory ovlivňující tento sektor patří například příklon spotřebitelů k jiným mléčným výrobkům, jako jsou fermentované nápoje a jogurty, ale také do jisté míry zvyšující se konkurence rostlinných nápojů.

Výroba čerstvého konzumních mléka byla v roce 2021 o 2,8 % nižší než v roce 2020, naopak výroba trvanlivého mléka byla meziročně vyšší o 1,2 %. Poměrné zastoupení mlék dle způsobu tepelného ošetření a s tím spojené i následné trvanlivosti zůstává víceméně stejné. Neustále přetrvává mléko trvanlivé, kterého se vyrobí 79,75 % z celkové výroby mléka. Pozitivní je vysoký podíl plnotučného mléka 52 %, který stále roste a stalo se tak nejrozšířenějším sortimentním druhem.

Poté co v roce 2020 byly náhle školy zavřené z důvodu pandemie Covid-19, došlo k omezení výroby školního mléka. V roce 2021 byly školy opět otevřeny a začalo se opět dodávat v obvyklých množstvích a došlo k nárůstu výroby školního mléka o 60,6 %. Vzhledem k tomu, že jsou do škol v současné době dodávány pouze výrobky neochucené, dochází u dětí k preferenci jiných mléčných výrobků, než je konzumní mléko.

Tabulka 30 Skladba konzumního mléka dle způsobu ošetření

Konzumní mléko	Výroba (tis. l)				Podíl (%)				
	2019	2020	2021	2022*	2019	2020	2021	2022*	
Celkem	596 981,1	608 427,0	611 544,4	543 556,3	100	100	100	100	
z toho:	čerstvé	123 149,4	125 079,8	121 549,2	103 847,9	20,63	20,56	19,88	19,11
	trvanlivé	471 211,2	481 940,4	487 735,9	439 708,4	78,93	79,21	79,75	80,89

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: * leden–listopad

Tabulka 31 Výroba konzumního mléka dle obsahu tuku

Konzumní mléko	Výroba (tis. l)			
	2019	2020	2021	2022*
Odtučněné/nízkotučné ¹⁾	484,3	182,4	35,7	2,4
Polotučné	67 295,2	61 385,8	58 257,9	54 359,1
Plnotučné	55 370,1	63 511,6	63 255,6	60 156,4
Celkem	123 149,4	125 079,8	121 549,2	114 517,8

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: ¹⁾ odhad, * leden–listopad

Pozitivní vývoj se projevuje u výroby konzumních smetan, kde při meziročním srovnání výroba vzrostla v roce 2021 o 0,6 %, na celkových 64 496 tis. l.

6.2 Jogurty a ostatní tekuté kysané mléčné výrobky

Výroba jogurtů meziročně klesla o 2,1 %, naopak dovoz jogurtů v roce 2021 zaznamenal meziroční nárůst o 3,5 %. Sortiment jogurtových výrobků je v poslední době obohacován zejména o výrobky bezlaktózové a o výrobky s vysokými podíly proteinů (mléčné koncentrované výrobky – skyry, „řecké“ jogurty). Větší růstovou dynamiku lze ovšem sledovat u výroby ostatních tekutých kysaných mléčných výrobků, kde byl zaznamenán v roce 2021 meziroční nárůst o 3,5 %. Tento trend je odrazem stále větší oblíbenosti čerstvých, osvěžujících a chutných mléčných nápojů a zlepšujícím se zdravým životním stylem.

U jogurtů a ostatních tekutých kysaných mléčných výrobků dochází k uvádění nových příchutí výrobků na trh, včetně těch sezónních (např. exotické příchutě a k celé řadě reformulací, které se v této výrobní skupině odehrávají. Snahou českých výrobců je pružně reagovat na požadavky a potřeby spotřebitelů a nabízet tak široký sortiment nutričně vyvážených, bezpečných a chutných mlékárenských výrobků. Mezi nimi i výrobků se sníženým obsahem energie či některých živin tak, aby měl spotřebitel dostatek možností sestavit si pestrý a vyvážený jídelníček. Členové Potravinářské komory ČR přistoupili k přehodnocení receptur a reformulují celou řadu výrobků. Z tohoto pak vzniká široká nabídka produktů se sníženým obsahem cukru, soli nebo vylepšená struktura obsažených tuků. V případě fermentovaných výrobků se jedná zejména o snižování přidaného cukru v ochucujících složkách či o výrobu bezlaktózových variant. Fermentované výrobky se nově dostávají i do prodejního kanálu food-service, a tím vznikají také nové a zajímavé produkty, ve kterých jsou zakysané výrobky zapracovávány do dalších potravin. Příkladem může být výroba mražených krémů na bázi jogurtů či skyru.

Tabulka 32 Orientační bilance jogurtů a ostatních tekutých kysaných mléčných výrobků (CN 0403) (v tunách)

Ukazatel	2003	2012	2018	2019	2020	2021	2022*	2021/2020	
								Rozdíl (±)	Index (%)
Výroba	128 829,3	179 638,5	129 654,8	130 426,4	184 440,5	183 595,8	140 297,4	-844,7	99,5
Dovoz	29 208,7	44 034,2	41 778,2	36 013,6	35 849,7	35 816,6	30 349,6	-33,1	99,9
Celková nabídka	158 038,0	223 672,7	171 433,0	166 440,0	220 290,2	219 412,4	170 647,0	-877,9	99,6
Vývoz	6 706,7	61 475,6	61 769,6	59 669,9	57 269,6	56 244,5	51 872,3	-1 025,1	98,2
Domácí spotřeba	151 331,3	162 197,1	109 663,4	106 770,1	163 020,6	163 167,9	118 774,7	147,3	100,1
Podíl dovozu na výrobě (%)	22,7	24,5	32,2	27,6	19,4	19,5	21,6		
Podíl dovozu na spotřebě (%)	19,3	27,1	38,1	33,7	22,0	22,0	25,6		
Podíl vývozu na výrobě (%)	5,2	34,2	47,6	45,7	31,1	30,6	37,0		

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: * leden–říjen

6.2.1 Jogurty

Tabulka 33 Bilance jogurtů (CN 0403 10) (v tunách)

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2021/2020	
							Rozdíl (±)	Index (%)
Výroba (tis.l)	135 886,3	129 654,8	130 426,4	129 931,8	127 183,4	92 668,7	-2 748,4	97,9
Dovoz (t)	18 782,0	21 046,0	17 597,0	18 933,7	19 591,3	13 294,9	657,6	103,5
Celková nabídka	154 668,3	150 700,8	148 023,4	148 865,5	146 774,7	105 963,6	-2 090,8	98,6
Vývoz	40 382,0	39 733,0	38 659,0	37 447,6	37 039,2	34 197,2	-408,4	98,9
Domácí spotřeba	114 286,3	110 967,8	109 364,4	111 417,9	109 735,5	71 766,4	-1 682,4	98,5
Podíl dovozu na výrobě v %	13,8	16,2	13,5	14,6	15,4	14,3		
Podíl dovozu na spotřebě v %	16,4	19,0	16,1	17,0	17,9	18,5		
Podíl vývozu na výrobě v %	29,7	30,6	29,6	28,8	29,1	36,9		

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: * leden–říjen

Tabulka 34 Výroba jogurtů dle druhových skupin v letech 2020, 2021 a 2022

Jogurty		Výroba (t)			Rozdíl 2021/2020 (±)	Index (2021/2020) (%)
		2020	2021	2022*		
Výroba celkem		129 931,8	127 183,4	102 555,5	-2 748,4	97,9
Z toho:	jogurt bílý do 4,5 % tuku, v obalech o obsahu do 1 kg nebo 1 l	43 410,3	40 038,3	37 231,3	-3 371,9	92,2
	jogurt ochucený, v obalech o obsahu do 1 kg nebo 1 l	44 437,0	46 622,6	40 093,3	2 185,6	104,9

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: * leden–listopad

Tabulka 35 Skladba dovozu a vývozu jogurtů v letech 2020, 2021 a 2022

Jogurty		Vývoz (t)					Dovoz (t)						
		2018	2019	2020	2021	2022*	Rozdíl (±) 2021/2020	2018	2019	2020	2021	2022*	Rozdíl (±) 2021/2020
Jogurty celkem		39 733	38 659	37 472	38 277	34 197	805	21 046	17 597	19 251	19 551	13 295	300
Z toho:	neochucené	13 243	12 591	11 754	12 708		954	7 111	6 404	6 895	7 569		674
	v prášku	819	1 405	1 532	890		-642	994	1 073	1 539	992		-547
	ochucené	25 671	24 663	24 186	24 680		494	12 941	10 120	10 818	10 989		171

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: * leden–říjen

6.2.2 Ostatní tekuté kysané mléčné výrobky

Tabulka 36 Bilance ostatních tekutých kysaných mléčných výrobků (CN 0403 90) (v tunách)

Ukazatel	2003	2018	2019	2020	2021	2022 ¹⁾	2021/2020	
							Rozdíl (±)	Index (%)
Výroba ²⁾ (tis.l)	42 157,70	50 249,70	55 913,20	54 508,70	56 412,33	47 501,00	1 903,63	103,5
Dovoz (t)	8 875,90	20 732,00	18 416,00	16 916,00	16 225,31	17 054,80	-690,69	95,9
Celková nabídka	51 033,60	70 981,70	74 329,20	71 424,70	72 637,64	64 555,80	1 212,94	101,7
Vývoz	879,80	22 036,00	21 011,00	19 822,00	19 205,24	17 675,09	-616,76	96,9
Domácí spotřeba	50 153,80	48 945,70	53 318,20	51 602,70	53 432,40	46 880,71	1 829,70	103,5
Podíl dovozu na výrobě v %	21,1	41,3	32,9	31,0	28,8	35,9		
Podíl dovozu na spotřebě v %	17,7	42,4	34,5	32,8	30,4	36,4		
Podíl vývozu na výrobě v %	2,1	43,9	37,6	36,4	34,0	37,2		

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: ²⁾ odhad, ¹⁾ leden–říjen

Tabulka 37 Skladba dovozu a vývozu ostatních tekutých kysaných mléčných výrobků v letech 2020, 2021 a 2022

Kysané výrobky	Vývoz (t)				Dovoz (t)			
	2020	2021	2022*	Rozdíl 2021/2020 (±)	2020	2021	2022*	Rozdíl 2021/2020 (±)
Celkem	19 826,00	19 217,00	17 675,09	-1 025,00	16 978,00	16 377,00	17 054,79	-2 316,00
Z toho:								
v prášku	2 234,00	1 962,00	1 512,30	-306	1 541,45	823,80	382,50	-231
neochucené	14 237,00	14 385,00	12 696,40	572	2 826,00	2 021,00	1 811,20	-2 477,00
ochucené	5 590,00	4 831,30	4 978,50	-1 291,00	14 152,55	14 356,30	15 244,10	-1 671,00

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: * leden–říjen

6.3 Tvarohové speciality, mléčné pudinky

Tabulka 38 Vývoj výroby tvarohových specialit, pudinků (v tunách)

Sortiment	2018	2019	2020	2021	2022*	Index 2021/2020 (%)
Smetanové krémy	12 226,0	12 260,3	13 890,6	14 583,0	10 653,7	105,0
Tvarohové dezerty	8 632,0	7 479,1	7 208,9	7 276,1	6 624,6	100,9
Mléčné pudinky, dezerty	11 839,0	14 000,0	16 123,2	14 935,0	11 402,8	92,6
Celkem	32 697,0	33 739,4	37 222,7	36 794,1	28 681,1	98,8

Zdroj: Režurní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: * leden–listopad

6.4 Sýry a tvarohy

Celosvětově nejdynamičtější výrobkovou skupinou v oblasti mlékárenské výroby jsou sýry, které mají vysokou přidanou hodnotu, nutriční benefity a stoupající oblibu mezi spotřebiteli. V České republice byla před čtyřmi lety opětovně nastartována výroba sýrů a pozvolna tento trend roste. Je to dáno zvyšující se domácí spotřebou a také rostoucím vývozem. V roce 2021 došlo pouze u tvarohů k poklesu výroby, a to o 2,9 %. Růst výroby naopak zaznamenaly sýry přírodní (6,8 %) a tavené sýry (0,8 %).

U sýrů a tvarohů je vývoz dlouhodobě na vysoké úrovni. Rozšíření sortimentu sýrů na českém trhu z dovozu je na místě, ale v České republice již podíl dovozu na domácí spotřebě dosahuje 54,6 % u přírodních sýrů a tvarohů a 43,2 % u tavených sýrů. U tavených sýrů došlo k mírnému poklesu tohoto podílu, nicméně i tak zůstává na vysoké úrovni. Vysoký poměr dovozu zřetelně ovlivňuje českou výrobu. Tuzemští výrobci sýrů by se měli více orientovat na marketingovou komunikaci obohacující vysokou kvalitou českých sýrových výrobků a tím zvýšit zájem mezi spotřebiteli o koupi sýrů. Kvalita českých sýrů je kladně vnímána v zahraničí, a tak dochází k nárůstu českého vývozu (meziroční nárůst o 17,9 %).

6.4.1 Tvarohy

Výroba konzumních tvarohů, které patří do skupiny tzv. kyselých sýrů, meziročně mírně poklesla, a to o 2,9 %. Do roku 2019 ovšem výroba rostla a dostala se až na 41 029,3 tun za rok. Tvarohy jsou

mezi spotřebiteli oblíbené hlavně pro jejich vysoký obsah mléčných proteinů, což je důležité obzvláště v posledních letech, kdy se mění stravovací návyky spotřebitelů (např. diety založené na nízkém příjmu sacharidů, ale s vysokým obsahem bílkovin).

Tabulka 39 Vývoj výroby tvarohů (v tunách)

Sortiment	2018	2019	2020	2021	2022*	Index 2021/2020 (%)
Tvarohy celkem	38 028,3	37 892,7	41 029,3	39 839,7	35 151,7	97,1

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: * leden–listopad

6.4.2 Sýry

Tabulka 40 Sortimentní skladba výroby sýrů (v tunách)

Druh sýrů	Výroba								2021/2020	
	2011	2012	2013	2018	2019	2020	2021	2022*	Rozdíl (±)	Index (%)
Sýry přírodní	79 470,3	80 732,1	84 755,8	96 869,7	96 414,5	106 369,0	113 579,1	93 216,0	7 210,1	106,8
Tavené sýry bez analogů	14 095,5	15 010,6	17 038,2	14 887,7	14 315,3	15 244,5	15 372,1	13 074,9	127,6	100,8

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: * leden–listopad

Tabulka 41 Orientační bilance přírodních sýrů a tvarohů (v tunách)

Ukazatel	2003	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2021/2020	
								Rozdíl (±)	Index (%)
Počáteční zásoba	3 767,3	3 602,7	4 573,0	3 999,2	3 717,9	4 553,8	4 158,6	835,9	122,5
Výroba	127 098,2	133 297,0	134 898,0	134 311,3	147 398,3	153 418,9	115 635,8	6 020,6	104,1
Dovoz	15 709,4	86 403,0	88 547,0	95 763,0	96 690,9	100 465,6	90 270,4	3 774,7	103,9
Nabídka celkem	146 574,9	223 302,7	228 018,0	234 073,5	247 807,1	258 438,3	210 064,8	10 631,2	104,3
Vývoz	18 051,5	49 898,0	52 364,0	51 965,0	59 505,4	70 164,6	66 852,6	10 659,2	117,9
Domácí spotřeba	125 967,1	170 679,1	171 654,8	178 390,6	183 747,9	184 115,1	139 053,6	367,2	100,2
Celková poptávka	144 018,6	220 577,1	224 018,8	230 355,6	243 253,3	254 279,7	205 906,2	11 026,4	104,5
Konečná zásoba	2 556,3	2 725,6	3 999,2	3 717,9	4 553,8	4 158,6	4 056,4	-395,2	91,3
Podíl dovozu na výrobě	12,4	64,8	65,6	71,3	65,6	65,5	78,1		
Podíl dovozu na spotřebě	12,5	50,6	51,6	53,7	52,6	54,6	64,9		
Podíl vývozu na výrobě	14,2	37,4	38,8	38,7	40,4	45,7	57,8		

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: * leden–říjen

Tabulka 42 Vývoj vývozu a dovozu přírodních sýrů a tvarohů v letech 2018–2022

	Vývoz (t)						Dovoz (t)					
	2018	2019	2020	2021	2022*	Rozdíl (±) 2021/2020	2018	2019	2020	2021	2022*	Rozdíl (±) 2021/2020
Celkem	52 364	51 965	63 007	73 928	66 853	10 921	88 547	95 763	105 777	110 434	90 270	4 657
z toho:												
čerstvé, tvaroh	16 860	15 371	21 732	25 768	19 171	4 036	25 219	30 098	29 994	31 407	25 379	1 413
strouhané	742	588	535	522	464	-13	1 524	1 641	1 581	2 173	2 054	592
s modrou plísní	929	385	344	399	343	55	1 294	1 454	1 316	1 370	1 124	54
ostatní (CN 0406 90)	33 833	35 620	36 858	43 484	43 137	6 626	60 509	62 569	64 234	65 866	52 633	1 632

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: * leden–říjen

Tabulka 43 Vývoz vybraných podpoložek přírodních sýrů ostatních SN 0406 90 – vybrané položky

Položka	Název	Vývoz (t)			2021/2020	
		2020	2021	2022*	Rozdíl ± (t)	Index (%)
0406 90 01	Sýry k dalšímu zpracování	10 327,0	12 210,0	14 218,0	1 883,0	118,2
0406 90 13	Ementál	1 149,0	1 235,0	1 277,0	86,0	107,5
0406 90 23	Eidam	3 818,0	4 577,0	4 277,0	759,0	119,9
0406 90 32	Feta	1 070,0	1 110,0	3 561,0	40,0	103,7
0406 90 69	Sýry ostatní, tuk ≤ 40%, obsah vody ≤ 47%	199,0	379,0	432,0	180,0	190,5
0406 90 73	Provolone, obsah tuku ≤ 40 %	2 880,0	3 071,0	2 633,0	191,0	106,6
0406 90 78	Gouda	347,0	395,0	452,0	48,0	113,8
0406 90 82	Camembert	1 187,0	1 289,0	1 064,0	102,0	108,6
0406 90 93	Sýry ostatní, tuk ≤ 40%, obsah vody > 72%	84,0	57,0	68,0	-27,0	67,9
0406 90 99	Sýry ostatní, tuk > 40%, j.n.	10 625,0	12 295,0	8 645,0	1 670,0	115,7

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: * leden–říjen

Tabulka 44 Dovoz vybraných podpoložek přírodních sýrů ostatních CN 0406 90 – vybrané položky

Položka	Název	Dovoz (t)			2021/2020	
		2020	2021	2022*	Rozdíl ± (t)	Index (%)
0406 90 01	sýry k dalšímu zpracování	873,0	786,0	648,0	-87,0	90,0
0406 90 13	Ementál	2 183,0	2 091,0	1 736,0	-92,0	95,8
0406 90 21	Cheddar	2 970,0	3 022,0	3 037,0	52,0	101,8
0406 90 23	Eidam	18 270,0	19 981,0	15 087,0	1 711,0	109,4
0406 90 61	Grana Padano apod.	1 081,0	1 137,0	991,0	56,0	105,2
0406 90 69	Sýry ostatní, tuk ≤ 40%, obsah vody ≤ 47%	1 526,0	1 851,0	1 753,0	325,0	121,3
0406 90 78	Gouda	14 636,0	13 754,0	10 894,0	-882,0	94,0
0406 90 82	Camembert	7 439,0	6 641,0	5 597,0	-798,0	89,3
0406 90 84	Brie	998,0	1 068,0	957,0	70,0	107,0
0406 90 99	Sýry ostatní, tuk > 40%, j.n.	3 945,0	3 909,0	2 701,0	-36,0	99,1

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: * leden–říjen

6.4.2.1 Tavené sýry

Zájem o tavené sýry mezi spotřebiteli v posledních letech slábne. Důvodem je jak nárůst oblíbenosti čerstvých sýrů, ale také nepravdivé zprávy v médiích, kde je zařazují mezi méně hodnotné potraviny z pohledu zdravé a vyvážené stravy. Tyto zprávy mají vliv na změnu nákupního rozhodování spotřebitelů. Přesto v roce 2021 došlo k nárůstu výroby tavených sýrů (o 10,9 %), dá se tedy ze střednědobého pohledu situace v České republice považovat výrobu tavených sýrů a tavených sýrových pomazánek za více méně stabilní.

Tabulka 45 Orientační bilance tavených sýrů

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022*	2021/2020	
						Rozdíl (±)	Index (%)
Výroba (t)	14 887,7	14 315,3	15 244,5	15 372,1	11 584,4	127,6	110,9
Dovoz (t)	7 949,2	8 538,3	8 611,0	8 851,9	9 081,0	240,9	113,1
Celkem nabídka (t)	22 836,9	22 853,6	23 855,5	24 224,0	20 665,4	368,5	111,7
Vývoz (t)	4 152,2	3 735,5	3 539,4	3 754,5	3 737,6	215,1	116,7
Celková spotřeba (t)	18 684,7	19 118,1	20 316,1	20 469,4	16 927,8	153,3	110,8
Podíl dovozu na spotřebě v %	42,5	44,7	42,4	43,2	53,6		
Podíl dovozu na výrobě v %	53,4	59,6	56,5	57,6	78,4		
Podíl vývozu na výrobě v %	27,9	26,1	23,2	24,4	32,3		

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12), Celní statistika

Poznámka: * leden–říjen

6.5 Máslo a mléčné pomazánky

Objem výroby másla se meziročně snížil, a to o 3,2 %. V roce 2021 se vyrobilo 33 747 tun másla. Výroba nekryje domácí poptávku spotřebitelů. Spotřeba másla roste, za rok 2021 představovala 57 240,9 tun, což je o 5 % více než v roce 2020. Vysoké objemy dovozu másla ovlivňují objem domácí výroby a zejména pak výroby másla ve spotřebitelském balení.

Tabulka 46 Výroba vybraných druhů másla (v tunách)

	Výroba			2021/2020	
	2020	2021	2022*	Rozdíl (±) (t)	Index (%)
Máslo	23 365,4	21 970,4	17 993,7	-1 395,0	94,0
Mléčné pomazánky o obsahu 31 % tuku a 42 % sušiny	7 553,2	8 044,6	6 086,6	491,4	106,5

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: * leden–listopad

Tabulka 47 Orientační bilance másla celkem CN 0405 (v tunách)

	2003	2018	2019	2020	2021	2022*	Rozdíl 2021/2020 (±)	Index 2021/2020 (%)
Počáteční zásoba	1 801,3	1 726,2	2 128,2	1 912,0	1 994,9	1 686,1	82,9	104,3
Výroba	65 200,2	33 117,9	34 683,6	34 862,7	33 746,6	27 972,4	-1 116,1	96,8
Dovoz	5 008,3	23 204,0	25 070,5	27 082,8	25 793,5	19 176,6	-1 289,3	95,2
Vývoz	23 033,2	2 784,6	3 273,0	2 348,5	2 607,9	3 057,4	259,4	111,0
Intervenční nákup	-	-	-	-	-	-	-	-
Konečná zásoba	1 762,1	2 128,2	1 912,0	1 994,9	1 686,1	1 600,3	-308,8	84,5
Celková spotřeba	47 214,5	53 135,3	56 697,3	54 514,1	57 240,9	44 177,4	2 726,8	105,0
Podíl dovozu na výrobě (%)	7,7	70,1	72,3	77,7	76,4	68,6		
Podíl dovozu na spotřebě (%)	10,6	43,7	44,2	49,7	45,1	43,4		
Podíl vývozu na výrobě (%)	36,5	8,4	9,4	6,7	7,7	10,9		

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12), Celní statistika

Poznámka: * leden–listopad

Tabulka 48 Vývoj dovozu a vývozu másla a mléčných tuků – CN 0405– v letech 2018–2022

	Vývoz (t)						Dovoz (t)							
	2018	2019	2020	2021	2022*	2021/2020		2018	2019	2020	2021	2022*	2021/2020	
						Rozdíl (±)	Index (%)						Rozdíl (±)	Index (%)
Máslo	2 513	3 239	2 261	2 443	2 914	182	108,1	20 670	22 339	24 558	23 259	16 238	-1 299	94,7
pomazánky	234	9	6	11	11	6	200,0	1 727	1 912	1 871	1 197	1 504	-674	64,0
ostatní máslo a tuky	39	25	80	155	132	75	193,8	807	819	811	1 355	1 435	544	167,1
celkem	2 785	3 273	2 347	2 609	3 057	263	111,2	23 204	25 071	27 240	25 811	19 177	-1 429	94,8

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: * leden–říjen

6.6 Sušená a kondenzovaná mléka

Tabulka 49 Vývoj výroby sušených a kondenzovaných mlék v letech 2018–2022

Sortiment	Výroba (t)					2021/2020	
	2018	2019	2020	2021	2022*	Rozdíl (±)	Index (%)
SOM	20 336,3	17 700,7	20 616,7	18 905,5	14 280,4	-1 711,2	91,7
SPM	13 069,3	11 413,4	10 585,3	11 949,8	9 369,4	1 364,5	112,9
Kondenzované mléko ¹⁾	8 790,0	8 640,0	10 400,0	9 440,0	8 700,0	-960,0	90,8

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: ¹⁾ odhad, * leden–říjen

Tabulka 50 Vývoj dovozu a vývozu sušených a kondenzovaných mlék v letech 2018–2022

Sortiment	Vývoz (t)							Dovoz (t)						
	2018	2019	2020	2021	2022*	2021/2020		2018	2019	2020	2021	2022*	2021/2020	
						Rozdíl (±)	Index (%)						Rozdíl (±)	Index (%)
SOM	20 266,1	17 177,4	16 614,0	14 720,5	12 580,3	-1 893,5	88,6	1 403,6	4 818,4	2 680,4	2 686,5	2 460,5	6,1	100,2
SPM	10 663,4	8 765,6	6 668,9	7 385,0	5 096,0	716,1	110,7	1 402,6	1 540,4	1 427,8	1 552,6	1 829,6	124,8	108,7
Kondenzované mléko	3 509,5	3 335,3	4 755,2	4 449,3	2 581,0	-305,9	93,6	4 690,1	3 860,1	3 693,1	5 922,6	1 588,3	2 229,5	160,4

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12)

Poznámka: * leden–říjen

Tabulka 51 Podíly vývozu a dovozu na domácí spotřebě a výrobě (%)

Výrobek/rok	Podíl vývozu na výrobě		Podíl dovozu na spotřebě		Podíl dovozu na výrobě	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Konzumní mléka a smetany	20,2	20,2	5,4	6,3	4,6	5,3
Jogurty, kefiry apod.	31,1	30,6	22	22	19,4	19,5
Máslo	6,7	7,7	49,7	45,1	77,7	76,4
Tvarohy, přírodní sýry	40,4	45,7	52,6	54,6	65,6	65,5
Tavené sýry	23,2	24,4	42,4	43,2	56,5	57,6

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6–12), Celní statistika

7 SPOTŘEBA MLÉKA A MLÉKÁRENSKÝCH VÝROBKŮ

- Spotřeba mléka a mléčných výrobků meziročně vzrostla o 0,2 %.
- Dovoz másla se podílí na domácí spotřebě 45,1 %, v případě podílu dovozu na domácí spotřebě tvarohů a přírodních sýrů to je 54,6 %, v případě tavených sýrů je to 42,4 %.

Tabulka 52 Spotřeba mléka a mléčných výrobků (kg/rok)

Druh/kg/rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mléko a mléčné výrobky v hodnotě mléka celkem (bez másla)	234,3	234,1	236,5	242,3	247,5	246,5	245,8	249,0	262,6	263,0
z toho: – kravské mléko	234,2	234	236,4	242,2	247,4	246,4	245,7	248,9	262,5	262,9
– kozí mléko	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Konzumní mléko kravské	58,9	62,2	60,1	60,5	60,4	61,3	59,7	58,8	59,3	58,4
Máslo	5,2	5,1	5,1	5,5	5,4	5	5,1	5,4	5,7	5,3
Sýry celkem	13,4	12,7	12,8	13,1	13,3	13,2	13,4	13,8	14,3	14,4
z toho: – tavené	2,2	2,2	2,1	2	2	1,9	1,8	1,8	1,9	1,9
– přírodní	11,2	10,5	10,7	11,1	11,3	11,3	11,6	12	12,4	12,5
Tvarohy	3,4	3,6	3,8	3,8	4,4	4,7	4,5	4,7	4,8	4,7
Sýry a tvarohy	16,8	16,3	16,6	16,9	17,7	17,9	17,9	18,5	19,1	19,1
Ostatní mléčné výrobky	33,2	31,5	31,3	32,8	33,8	34,4	34,9	35,2	36,3	37,2
Mléčné konzervy	1,4	1,6	2,1	1,8	2	1,7	1,5	1,4	2,1	2,1

Zdroj: ČSÚ – Spotřeba potravin

I přesto, že vývoj výroby některých výrobních skupin není příliš pozitivní došlo k nárůstu domácí spotřeby mléka a mléčných výrobků. Spotřeba mléka a mléčných výrobků (bez másla) celkem vyjádřená v hodnotě mléčného ekvivalentu vzrostla z 262,5 kg na osobu a rok na 262,9 na osobu a rok, tedy o 0,2 procentních bodů. Tento vývoj naznačuje, růst zájmu o mléčné výrobky, mimo jiné také v souvislosti s propagovaným zdravým životním stylem. Mírně pozitivní je skutečnost, že poklesl dovoz másla ze zahraničí. Dovoz másla se podílí na domácí spotřebě ze 45,1 % (meziroční pokles o 4,6 %), v případě tvarohů a přírodních sýrů je tento podíl 54,6 % (meziroční nárůst o 2,0 %) a v případě tavených sýrů je to 43,2 % (meziroční nárůst o 0,8 %). Vysoký je i podíl jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků, který je 22,0 %. Nízký podíl dovozu na spotřebě je pouze u konzumních mlék a smetan, a to 6,3 % (meziroční nárůst o 0,9 %).

Česká republika má při srovnání dosažené spotřeby s celoevropským průměrem stále své rezervy. Průměrně dosahovaná výše mléčného ekvivalentu v EU-28 se pohybuje na úrovni přibližně 283 kg na osobu a rok, tedy stále ještě o více než 20 kg více než v České republice. Toto je projevem vyšší spotřebou sýrů v západoevropských zemích, která přispívá největší měrou na hodnotu dosaženého mléčného ekvivalentu.

Tabulka 53 Spotřeba dle jednotlivých skupin mléčných výrobků v ČR a EU-28

Spotřeba na osobu (v kg/2021)		
Skupina	Česká republika	EU-28
Konzumní mléko	59,3	56,9
Sýry a tvaroh	19,1	19,3
Máslo	5	4
Mléčné výrobky bez másla celkem (v hodnotě ME)	262,5	283

Zdroj: ČSÚ, IDF

Pokud se týká vývoje spotřeby mléčných výrobků v České republice celkem, lze předpokládat do roku 2030 nárůst až na úroveň 265 kg na osobu a rok v hodnotě mléčného ekvivalentu.

8 CENOVÝ VÝVOJ

- Průměrná cena zemědělských výrobců (CZV) za mléko v roce 2022 zaznamenala zřetelný meziroční nárůst. Průměrná cena (CZV) za mléko byla v listopadu 2022 12,81 Kč/l, tedy meziročně vyšší o 34,3 % (září 2021 – 9,54 Kč/l).
- Mléko a mléčné výrobky jsou významnou obchodní komoditou, a proto je cenový vývoj mléka a mléčných výrobků v ČR ovlivněn mimo jiné i situací na zahraničních trzích.

8.1 Cena zemědělských výrobců (CZV)

Dle výsledků resortního šetření dosáhla CZV (cena za mléčnou surovinu placená mlékárnami na území ČR) v jedenácti měsících roku 2022 v průměru 11,21 Kč/l. Od srpna 2020 dochází k postupnému nárůstu CZV (z 8,16 Kč/l). V listopadu zaplatily mlékárny producentům mléka a organizacím producentů mléka dle výkazu Mlék (MZe) 6–12 průměrnou cenu 12,81 Kč/l (meziroční nárůst o 3,27 Kč/l). Meziměsíční nárůst ceny je 0,43 Kč/l. Cenové rozpětí mezi nejnižší (10,09 Kč/l) a nejvyšší (12,55 Kč/l) průměrnou měsíční nákupní cenou mléka činí 2,46 Kč/l. Průměrná cena od počátku roku je 11,24 Kč/l (vážený průměr).

Průměrná CZV prvních kupujících (tzn. včetně cen placených producentům a organizacím producentů mléka mlékárnami v zahraničí, zejména německými mlékárnami, kam se mléko vyváží k dalšímu zpracování) za jedenáct měsíců roku 2022 dosáhla 11,41 Kč/l. Tato cena historicky nadprůměrná. Od ledna 2022, kdy byla cena 10,03 Kč/l, do listopadu 2022 vzrostla CZV o 3,22 Kč/l na celkovou CZV 13,24 Kč/l.

Tabulka 54 Ceny zemědělských výrobců za mléko (Kč/l) – mlékárny

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø za rok
2008	10,04	9,98	9,69	9,19	8,74	8,44	8,07	7,89	7,73	7,46	7,13	6,83	8,43
2009	6,43	6,17	6,08	6,06	6,02	5,95	5,89	5,91	5,99	6,17	6,39	6,67	6,14
2010	6,9	7,08	7,16	7,23	7,3	7,34	7,37	7,46	7,62	7,77	7,89	8,02	7,43
2012	8,35	8,30	8,14	7,83	7,53	7,30	7,19	7,21	7,30	7,48	7,68	7,80	7,68
2013	7,93	8,05	8,12	8,20	8,24	8,29	8,36	8,50	8,72	8,99	9,28	9,49	8,51
2014	9,66	9,72	9,75	9,72	9,61	9,51	9,46	9,29	9,07	8,95	8,86	8,84	9,37
2015	8,52	8,39	8,31	8,15	7,76	7,46	7,20	7,03	7,07	7,24	7,33	7,41	7,66
2016	7,32	7,08	6,81	6,54	6,25	6,12	6,10	6,20	6,42	6,76	7,13	7,50	6,69
2017	7,74	7,99	8,12	8,23	8,31	8,37	8,45	8,60	8,86	9,10	9,27	9,32	8,53
2018	9,02	8,79	8,57	8,35	8,21	8,15	8,18	8,22	8,41	8,70	8,93	9,09	8,55
2019	9,07	9,03	8,96	8,89	8,84	8,68	8,62	8,61	8,66	8,79	8,91	8,99	8,84
2020	8,96	8,89	8,81	8,58	8,31	8,23	8,19	8,16	8,27	8,48	8,63	8,75	8,52
2021	8,77	8,79	8,82	8,88	8,89	8,84	8,81	8,86	9,02	9,25	9,54	9,80	9,02
2022	9,99	10,13	10,37	10,65	10,90	11,14	11,40	11,60	11,97	12,38	12,81		10,91

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Tabulka 55 Ceny zemědělských výrobců za mléko (Kč/l) – první kupující

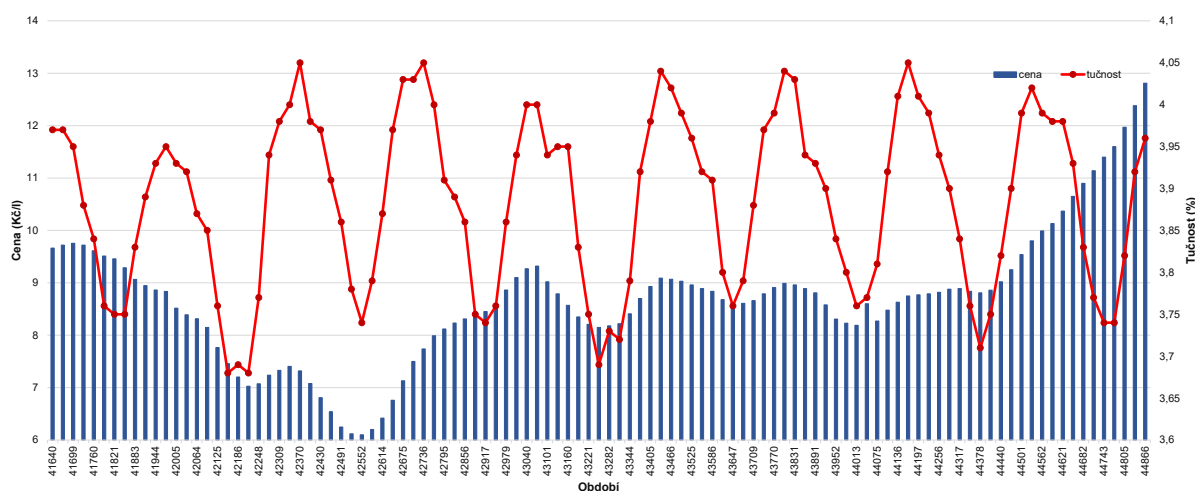
Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø za rok
2017	7,87	8,08	8,20	8,32	8,36	8,42	8,51	8,64	8,93	9,17	9,35	9,41	8,61
2018	9,11	8,86	8,60	8,39	8,25	8,22	8,24	8,29	8,49	8,80	9,03	9,16	8,62
2019	9,13	9,08	9,02	8,93	8,86	8,68	8,61	8,58	8,65	8,78	8,90	8,97	8,85
2020	8,96	8,87	8,84	8,62	8,36	8,29	8,25	8,26	8,36	8,56	8,71	8,80	8,57
2021	8,80	8,82	8,84	8,88	8,90	8,90	8,86	8,94	9,08	9,35	9,63	9,86	9,07
2022	10,03	10,25	10,45	10,75	11,04	11,29	11,62	11,88	12,27	12,72	13,24		11,06

Zdroj: Rezortní statistika Odbyt (MZe) 6–12 (pro roky 2017–2021), SZIF (2022)

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Jak vyplývá z níže uvedeného grafu, cena mléka je vzhledem k vývoji na trhu rostoucí.

Vývoj ceny (Kč/l) a tučnosti (%) mléka

Zdroj: Rezortní statistika MZe

V průběhu roku 2022 vykazuje křivka vývoje CZV obdobný vývoj jako v roce 2021, ovšem s nižší tučností, ale vyšší cenou. Nákup mléka do mlékáren (tis. l) byl meziročně vyšší o 20 332 tis. l mléka než v loňském roce v období leden až listopad. Za uplynulých jedenáct měsíců roku 2022 se celkem nakoupilo 2 445 180 tis. l mléka.

Celková rentabilita výroby mléka meziročně v roce 2020 klesla o 1,62 % na celkových 21,13 %. Jednotkové náklady byly v roce 2020 meziročně nižší o 0,15 Kč/l a realizační cena v tomto roce byla nižší o 0,25 Kč/l. Nákladová rentabilita v roce 2020 byla na úrovni -0,88 %, tedy meziročně nižší o 1,2 %. Podpory jednotkové nepřímé – krmiva byly v roce 2020 0,98 Kč/l, tedy meziročně klesly o 0,09 Kč/l.

Tabulka 56 Ekonomika výroby mléka

	MJ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ¹⁾
Náklady jednotkové ²⁾	Kč/l	8,17	8,17	8,30	8,52	8,82	8,67	9,02
Realizační cena mléka ³⁾	Kč/l	7,83	6,73	8,67	8,64	8,84	8,59	9,02
Podpory jednotkové přímé	Kč/l	0,48	1,02	0,96	0,88	0,91	0,93	0,84
Podpory jednotkové nepřímé – krmiva	Kč/l	0,70	0,78	0,65	1,22	1,07	0,98	0,94
Podpory celkem (přímé a nepřímé)	Kč/l	1,18	1,80	1,60	2,10	1,98	1,91	1,77
Nákladová rentabilita ⁴⁾	%	-4,22	-17,59	4,08	1,41	0,34	-0,88	0,04
Souhrnná rentabilita celkem⁴⁾	%	10,20	4,40	23,70	26,01	22,75	21,13	19,71

Zdroj: UZEI

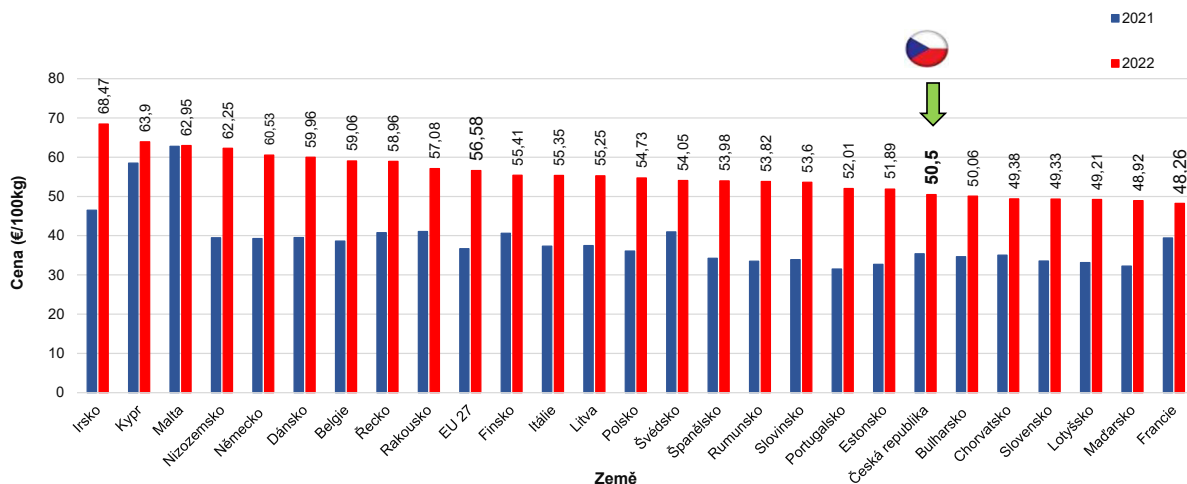
Poznámka: ¹⁾ Údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné, rovněž navazující výpočty nabídky, poptávky a spotřeby²⁾Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření UZEI, rok 2021 odhad.³⁾Realizační cena respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření UZEI, rok 2021 odhad.⁴⁾ Meziroční index je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %)**Tabulka 57 Vývoj ceny, tuku a bílkovin mléka v Německu**

Ukazatel	Rok	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
Cena o reálném obsahu tuku a bílkovin (€/100 kg)	2021	34,14	34,05	34,32	34,96	35,36	35,26	35,40	35,96	36,95	38,72	40,59	41,78
	2022	42,59	43,89	45,64	47,75	49,49	51,56	54,33	56,15	58,54	60,48		
Přepočtená cena o obsahu tuku 4,0 % a bílkovin 3,4 % (€/100 kg)	2021	32,81	38,82	33,30	34,07	34,89	35,52	35,80	35,93	36,42	37,48	39,09	40,38
	2022	41,66	43,12	44,86	47,20	49,59	52,08	55,05	56,78	58,18	59,33		
Obsah tuku (%)	2021	4,25	4,24	4,20	4,18	4,10	3,97	3,94	4,02	4,10	4,21	4,27	4,26
	2022	4,18	4,16	4,16	4,12	4,00	3,93	3,89	3,89	4,03	4,15		
Obsah bílkovin (%)	2021	3,54	3,52	3,49	3,48	3,44	3,36	3,35	3,40	3,45	3,53	3,55	3,53
	2022	3,48	3,46	3,46	3,44	3,38	3,34	3,33	3,35	3,45	3,52		

Zdroj: www.proplanta.de

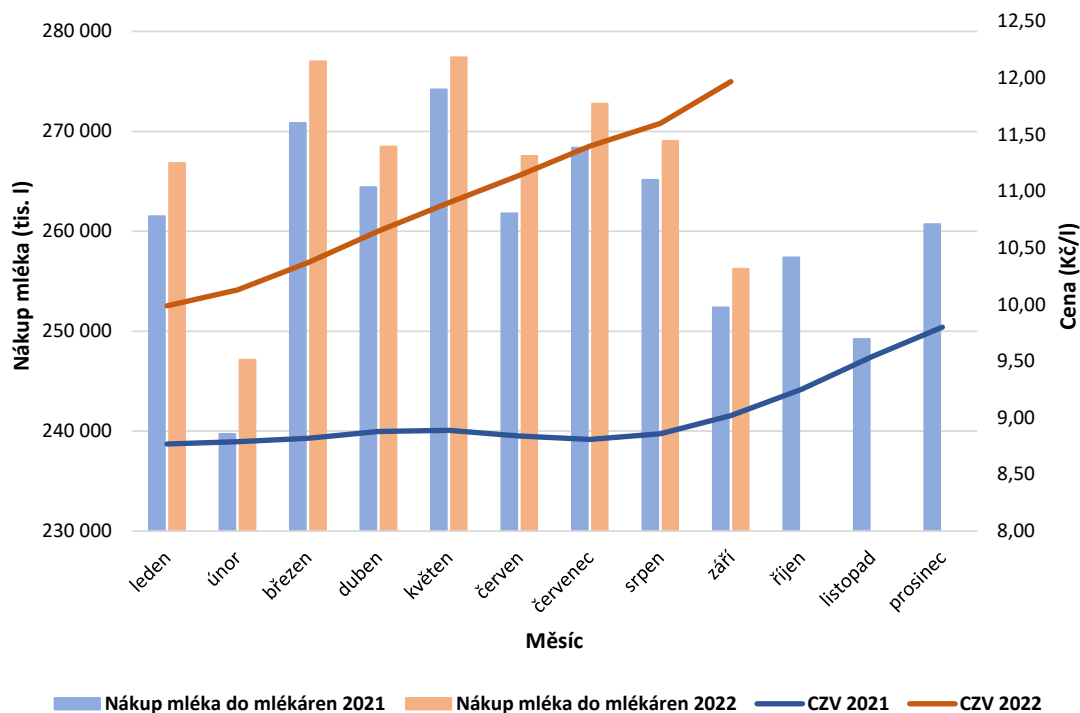
Průměrná cena za syrové kravské mléko v EU v měsíci srpnu byla na úrovni 52,37 EUR/100 kg. Tato cena byla vyšší o 5,27 EUR/100 kg než v České republice (47,10 EUR/100 kg). Nejvyšší cena za syrové kravské mléko v EU byla na Kypru (62,09 Kč/100 kg), naopak nejnižší cena byla v Portugalsku (40,49 EUR/100 kg). Svou cenou se ČR pohybuje pod průměrem EU. V ČR došlo v srpnu 2022 k meziročnímu nárůstu ceny o 38,1 % (+13,0 EUR/100 kg). Průměrná cena za syrové kravské mléko v celé EU při meziročním porovnání cen za srpen vzrostla o 43,8 % (+15,96 EUR/100 Kg).

Vývoj cen (€/100kg) za syrové kravské mléko v EU-27 v říjnu 2022

Zdroj: Milk Market Observatory ke dni 5. 12. 2022

Vývoj nákupu mléka do mlékáren (tis. l) s ceny zemědělských výrobců (CZV) za mléko (Kč/l) v letech 2021 a 2022

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

8.2 Cena průmyslových výrobců (CPV)

Ceny průmyslových výrobců (CPV) u jednotlivých mlékárenských výrobků vykazovaly v roce 2022 růst.

Při meziročním porovnání cen v období leden–listopad 2022 a 2021 došlo k nejvyššímu nárůstu ceny u másla ve spotřebitelském balení, u kterého byl nárůst o 38,1 % na průměrnou cenu 175,36 Kč/kg. Nejnižší nárůst ceny v tomto období byl zaznamenán u jogurtu bílého, u kterého cena v průměru vzrostla o 1,86 Kč/kg na celkovou průměrnou cenu 28,13 Kč/kg.

Při meziročním srovnání cen v měsíci listopadu let 2022 a 2021 byl nejvyšší nárůst cen opět zaznamenán u másla, jehož cena vzrostla o 45,40 Kč/kg (+29,8 %) a jeho průměrná cena byla v září

198,03 Kč/kg. Nejnižší meziroční nárůst ceny byl zaznamenán u jogurtu bílého, jehož cena vzrostla o 15,0 % (+3,89 Kč/kg). U mléka polotučného trvanlivého cena v listopadu meziročně vzrostla o 4,59 Kč/l (+40,5 %). U mléka polotučného čerstvého vzrostla cena v listopadu 2022 meziročně o 3,60 Kč/l (+30,2 %).

Tabulka 58 Mléko polotučné trvanlivé (Kč/l)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	10,97	10,90	11,00	11,24	11,11	10,99	11,05	11,46	11,53	12,06	12,19	12,49	11,42
2014	12,74	12,83	12,68	12,59	11,39	11,34	11,58	11,31	11,13	11,07	10,64	10,32	11,63
2015	10,22	9,74	9,87	9,98	9,29	8,93	8,86	8,91	8,82	8,67	9,74	9,82	9,40
2016	9,55	9,35	8,92	8,66	7,66	7,38	7,10	7,57	7,92	8,53	10,06	10,49	8,60
2017	10,42	10,29	10,05	10,16	10,51	10,11	10,43	10,53	10,51	10,64	10,65	10,46	10,39
2018	10,38	10,12	9,64	9,24	8,82	8,71	8,78	8,81	9,41	9,64	10,29	10,47	9,53
2019	10,36	10,53	10,42	10,15	9,99	9,80	9,64	9,68	10,02	10,50	10,80	10,84	10,23
2020	10,71	10,69	10,67	10,75	10,15	10,05	10,28	10,01	10,10	10,26	10,33	10,25	10,38
2021	10,24	10,07	10,31	10,41	10,66	10,57	10,54	10,29	10,58	11,19	11,32	11,48	10,64
2022	11,65	12,03	12,20	12,49	13,27	13,84	14,40	14,39	14,76	15,33	15,91		13,66

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

Tabulka 59 Mléko polotučné čerstvé (Kč/l)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	12,56	12,45	12,20	12,16	12,26	12,59	12,72	12,78	12,84	13,40	12,87	12,94	12,65
2014	13,26	13,35	13,60	13,68	13,84	13,91	13,84	13,79	13,87	13,42	14,04	13,73	13,69
2015	13,59	13,45	13,49	13,28	13,15	13,05	12,63	12,50	12,45	12,34	12,19	11,96	12,84
2016	11,97	12,00	11,48	11,35	11,11	10,63	10,44	10,48	10,43	10,51	10,63	10,75	10,98
2017	11,12	11,16	11,34	11,34	11,22	11,31	11,29	11,44	11,51	11,70	11,60	11,72	11,40
2018	11,80	11,77	11,67	11,69	11,65	11,57	11,58	11,59	11,52	11,57	11,54	11,50	11,62
2019	11,75	11,85	11,96	11,98	11,95	11,50	12,03	11,86	11,91	11,89	11,92	11,86	11,87
2020	11,88	11,77	11,86	11,89	11,76	11,79	11,61	11,63	11,61	11,66	11,73	11,68	11,76
2021	11,66	11,62	11,61	11,60	11,62	11,64	11,67	11,69	11,80	11,86	11,90	11,84	11,71
2022	12,44	12,50	12,69	12,87	13,27	13,75	14,16	14,02	14,69	15,06	15,50		13,72

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

Tabulka 60 Máslo ve spotřebitelském balení

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2014	117,37	115,25	112,77	112,90	109,99	107,45	108,02	108,06	104,15	104,50	103,46	101,85	108,81
2015	100,44	102,49	106,16	104,37	99,79	99,23	98,35	98,32	98,98	98,49	104,13	102,11	101,07
2016	101,27	95,82	95,89	90,60	82,65	83,65	87,51	94,79	98,44	105,06	115,84	119,88	97,62
2017	117,05	118,86	117,43	118,29	119,50	124,69	134,78	145,51	163,69	174,55	159,08	149,92	136,95
2018	132,40	125,20	127,63	128,45	139,72	154,92	155,87	154,94	160,51	157,91	150,46	146,62	144,55
2019	132,20	130,62	125,94	122,11	122,18	117,29	116,92	117,24	118,42	128,75	127,55	127,84	123,92
2020	119,78	114,20	116,87	116,52	98,78	101,94	111,95	114,81	118,54	125,20	124,06	127,81	112,60
2021	120,49	120,85	119,83	122,14	122,67	123,19	125,76	124,27	128,59	136,05	152,63	155,38	129,32
2022	155,50	154,60	155,27	160,98	173,63	178,74	183,39	186,77	188,99	193,03	198,08		175,36

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

Tabulka 61 Jogurt bílý do 4,5 % tuku (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	32,18	30,81	30,57	30,90	30,00	29,32	28,79	28,89	29,68	29,58	31,52	30,23	30,20
2014	32,38	26,73	26,38	26,73	26,95	26,61	26,90	26,55	27,29	28,66	27,77	27,65	27,55
2015	27,04	27,18	27,45	27,38	27,69	27,63	27,48	27,40	27,27	27,17	27,36	27,34	27,37
2016	25,63	25,75	25,12	25,00	24,75	24,44	23,76	23,66	23,82	23,12	22,78	23,12	24,25
2017	22,91	22,97	23,02	23,52	22,87	23,14	22,96	23,10	22,70	23,73	23,64	23,78	23,20
2018	25,02	24,38	25,03	25,07	25,67	25,61	26,00	23,41	23,52	23,82	24,20	23,27	24,58
2019	24,99	24,17	24,37	24,36	25,22	24,57	24,41	24,51	24,52	24,58	24,57	25,28	24,63
2020	24,52	24,33	26,20	26,12	25,36	26,62	26,18	25,61	25,67	25,54	25,97	25,21	25,62
2021	26,21	25,99	25,87	26,48	26,28	26,62	26,31	26,01	26,30	27,00	25,87	26,66	26,30
2022	27,64	26,73	27,76	26,95	28,09	27,73	28,57	28,51	28,54	29,19	29,79		28,13

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

Tabulka 62 Jogurt ochucený (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	45,59	45,07	45,49	46,15	46,16	45,99	46,06	47,07	44,01	46,76	49,03	47,98	46,28
2014	45,40	32,01	32,27	32,02	32,37	32,64	32,18	32,99	32,63	34,33	33,86	32,58	33,77
2015	33,98	34,35	34,28	33,83	34,87	36,36	35,80	35,98	36,97	36,63	36,53	34,49	35,34
2016	34,32	33,62	32,18	32,16	33,50	31,61	31,75	31,93	31,67	31,71	31,11	35,17	32,56
2017	32,31	32,01	32,07	32,40	31,32	32,05	32,18	32,93	32,33	32,57	34,12	32,82	32,43
2018	35,29	36,57	33,86	33,90	34,86	35,17	35,31	35,10	34,27	34,97	35,11	34,78	34,93
2019	35,01	35,20	35,54	34,98	35,47	35,38	35,36	35,37	35,44	35,02	35,17	34,74	35,22
2020	34,99	34,70	35,10	34,96	34,97	35,16	34,65	34,10	34,84	35,05	35,36	35,04	34,83
2021	35,26	35,02	34,81	35,16	35,07	34,56	35,23	35,26	35,25	35,44	35,36	35,26	35,14
2022	37,45	36,99	37,74	37,94	38,66	39,02	39,28	38,90	40,78	40,57	41,15		38,95

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

Tabulka 63 Sýr eidamského typu s obsahem tuku v sušině ≥ 40 % (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2014	109,44	108,44	112,79	114,26	110,15	108,50	109,68	107,18	106,89	105,18	102,58	104,46	108,30
2015	96,61	98,89	97,61	93,07	97,04	92,26	94,61	89,30	90,78	88,80	90,64	92,13	93,48
2016	86,01	85,11	85,71	85,36	85,82	80,97	85,73	85,55	86,85	88,65	92,00	93,10	86,74
2017	96,65	93,36	97,24	94,27	95,76	96,60	95,47	98,31	100,89	103,30	100,21	99,15	97,60
2018	97,67	95,21	96,62	94,41	95,48	94,29	95,72	94,57	96,70	96,95	98,38	99,15	96,26
2019	97,18	96,66	98,10	97,40	100,11	94,64	98,92	96,80	96,84	98,51	99,05	101,77	98,00
2020	98,08	97,71	102,01	101,20	100,79	98,89	101,59	99,57	98,98	98,70	102,52	101,40	99,87
2021	96,34	98,77	98,12	99,40	98,10	99,40	98,58	98,88	98,99	98,94	101,67	105,36	99,38
2022	106,12	105,38	114,30	114,44	122,55	125,46	125,34	127,39	129,98	131,77	135,49		121,66

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

Tabulka 64 Sýr eidamského typu s obsahem tuku v sušině 20 % + a 30 % + (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2014	108,24	108,69	110,00	108,87	102,07	100,00	96,28	101,80	95,90	93,11	95,45	88,98	100,78
2015	85,85	82,84	85,34	83,97	83,46	82,18	79,78	73,34	75,65	74,08	72,12	73,37	79,33
2016	72,67	69,37	64,03	60,40	58,49	59,23	67,42	72,42	76,58	85,34	92,21	93,15	72,61
2017	89,10	86,34	84,91	82,73	83,42	88,54	91,07	92,45	93,48	92,19	86,74	80,74	87,64
2018	76,80	73,88	73,34	72,66	76,14	75,74	76,67	76,65	80,04	84,35	86,53	83,23	78,00
2019	84,53	83,03	84,40	81,73	74,90	76,93	75,76	75,88	77,64	80,15	80,53	80,70	79,68
2020	85,54	82,14	84,60	82,03	77,56	76,30	79,53	80,32	81,56	83,54	82,71	83,15	81,06
2021	81,47	81,33	83,06	82,04	82,95	84,36	86,26	85,92	85,75	88,29	94,05	97,19	86,06
2022	98,42	100,68	102,45	107,05	114,49	118,15	121,36	123,44	125,81	126,73	127,31		115,08

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

Tabulka 65 Tvaroh měkký (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2014	45,20	38,30	44,38	45,87	44,92	46,84	46,00	45,46	45,73	45,89	45,38	46,96	45,08
2015	45,85	45,23	45,06	45,73	44,96	46,19	45,85	45,10	43,18	43,46	42,56	42,09	44,6
2016	41,65	41,11	40,39	39,81	38,62	38,00	37,95	37,54	36,50	35,70	36,44	35,19	38,24
2017	36,63	36,24	34,03	36,73	37,10	39,21	38,81	40,87	39,94	39,96	39,98	39,73	38,27
2018	40,39	40,11	40,74	40,61	40,90	41,73	41,50	41,91	41,18	40,07	41,05	40,80	40,92
2019	41,22	40,62	41,62	41,16	41,86	42,67	43,26	42,62	42,63	41,98	41,96	41,38	41,92
2020	41,78	41,28	42,00	42,16	42,10	42,33	42,04	42,04	41,75	41,34	41,53	41,38	41,94
2021	41,61	41,77	41,92	42,38	42,27	43,78	43,63	42,96	43,64	42,61	42,80	42,97	42,70
2022	43,95	43,57	44,66	45,13	45,62	47,25	48,63	48,64	49,49	49,94	50,75		47,06

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

Tabulka 66 Sušené odtučněné mléko – balení ≥ 25 kg (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2014	86,44	87,82	89,51	85,99	82,19	81,34	81,78	77,95	67,15	62,33	59,98	56,56	76,59
2015	58,05	56,52	56,18	55,29	54,4	53,71	52,11	49,81	49,53	51	48,29	48,31	52,77
2016	47,27	47,99	46,91	45,24	46,09	43,82	46,92	47,47	48,94	51,58	59,11	55,27	48,88
2017	56,58	53,42	*	52,5	50,4	49,53	50,39	50,41	50,51	47,59	46,49	42,89	50,07
2018	40,89	38,98	36,87	37,64	37,33	37,85	40,73	40,09	40,2	41,26	43,76	43,35	39,91
2019	44,78	46,92	50,18	50,52	50,02	51,26	54,59	54,15	62,03	57,66	58,19	61,78	53,51
2020	63,4	66,15	68,74	63,15	54,21	55,43	55,28	55,07	55,67	57,8	58,63	57,57	59,68
2021	57,88	59,62	62,09	63,73	64,25	64,93	67,28	66,19	66,5	68,25	70,98	76,17	65,66
2022	80,76	81,95	88,26	91,05	99,3	97,93	98,84	97,45	93,71	92,83	87,12		91,75

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

Tabulka 67 Sušené plnotučné mléko – balení ≥ 25 kg (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2014	*	*	103,46	101,23	97,4	94,55	92,04	88,34	86,49	72,72	74,53	70,78	88,15
2015	67,14	68,56	67,61	71,08	71,5	72,64	*	I)	63,47	64,01	63,9	64,99	67,49
2016	63,85	*	*	*	*	*	*	60,38	62,26	68,02	69,8	70,92	65,87
2017	78,12	*	80,07	78,32	*	76,96	77,73	78,44	*	75,9	79,62	77,87	78,11
2018	*	*	70	*	69,73	71,25	*	*	70,7	74,79	76,86	75,48	72,69
2019	*	*	*	75,82	78,16	77,74	76,09	*	*	*	75,95	*	76,75
2020	*	77,51	78,6	79,00	78,63	76,85	*	78,12	*	*	*	*	78,12
2021	76,17	75,72	76,81	77,91	78,46	79,71	*	82,52	83,11	82,3	82,07	87,72	80,23
2022	91,06	*	102,18	107,21	115,96	111,06	123,65	122,35	124,32	124,20	124,25		114,62

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12

8.3 Spotřebitelské ceny (SC)

U většiny vybraných mléčných výrobků spotřebitelská cena v meziročním porovnání (2022/2021) období leden až září vzrostla. U Eidamské cihly byl zaznamenán v měsíci září meziroční nárůst spotřebitelské ceny o 60,34 Kč/kg, tedy o 39,8 %. Průměrná spotřebitelská cena v září u Eidamské cihly byla 211,82 Kč/kg. Nejvyšší meziroční nárůst v září zaznamenala spotřebitelská cena másla, která byla 222,02 Kč/kg, tedy o 79,75 Kč/kg vyšší než v září 2021 (+56,1 %). Spotřebitelská cena mléka polotučného trvanlivého byla v září 2022 18,08 Kč/l, tedy o 5,95 Kč/l (+49,1 %) vyšší než v září 2021.

V meziročním porovnání průměrných spotřebitelských cen v letech 2021 a 2022 v období leden až září byl zaznamenán nejvyšší nárůst u másla, kde byla průměrná cena 196,30 Kč/kg, tedy o 64,59 Kč/kg vyšší než v roce 2021 (+49,0 %). U mléka polotučného trvanlivého byla průměrná spotřebitelská cena v tomto období 15,64 Kč/l, tedy o 3,92 Kč/l vyšší než v roce 2021 (+33,4 %). Meziroční nárůst spotřebitelských cen byl zaznamenán i u Eidamské cihly o 40,84 Kč/kg (+27,7 %), mléka polotučného pasterovaného o 2,67 Kč/l (+15,1 %), taveného sýru neochuceného o 30,83 Kč/kg (18,8 %), Nivy o 16,85 Kč/kg (+7,9 %), tvarohu měkkého o 9,49 Kč/kg (+13,5 %), jogurtu bílého netučného o 1,70 Kč/ks (+20,4 %), jogurtu smetanového ovocného o 1,37 Kč/ks (+13,9 %) a zakysaných mléčných výrobků o 6,26 Kč/l (+13,1 %). U tradičního pomazánkového byl zaznamenán pokles ceny o 6,27 Kč/kg (-4,3 %), na celkovou průměrnou spotřebitelskou cenu 141,11 Kč/kg.

Tabulka 68 Mléko polotučné trvanlivé (Kč/l)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	17,34	16,92	17,50	17,54	17,01	18,03	18,24	18,21	19,15	19,12	19,09	19,77	18,16
2014	20,00	20,33	20,56	19,78	20,11	19,36	20,30	19,61	19,74	20,01	19,44	19,02	19,86
2015	19,31	19,21	18,37	17,98	17,65	16,66	16,78	17,14	16,55	15,70	15,19	15,69	17,19
2016	15,63	14,63	16,14	15,88	14,99	14,34	14,42	14,44	15,51	15,22	16,19	15,80	15,27
2017	15,97	16,09	15,38	15,78	15,65	15,78	16,08	16,50	16,27	16,65	16,67	17,13	16,16
2018	16,95	15,82	15,14	16,25	15,63	15,52	15,68	15,68	16,66	16,07	16,77	15,82	16,00
2019	15,24	15,17	14,98	14,44	14,54	14,58	14,90	14,73	14,98	15,30	15,13	15,53	14,96
2020	15,64	14,73	14,89	14,65	14,88	14,77	14,74	14,47	14,21	14,06	14,00	14,14	14,60
2021	11,74	11,57	11,64	11,25	11,54	11,39	12,13	12,09	12,13	12,70	12,22	12,95	11,95
2022	13,68	13,72	13,94	14,48	16,03	15,93	17,06	17,82	18,08	17,64	18,69		16,10

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Tabulka 69 Mléko polotučné pasterované (Kč/l)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	19,30	19,18	19,28	18,99	18,68	19,08	19,21	19,03	19,14	19,49	19,49	20,49	19,28
2014	19,86	19,96	21,07	21,18	21,07	21,05	21,14	20,83	20,21	21,07	20,90	20,59	20,74
2015	20,33	21,04	20,80	20,52	20,27	19,86	18,62	18,98	19,07	19,51	18,55	17,80	19,61
2016	19,21	18,74	17,53	18,59	17,81	17,44	16,86	17,63	17,27	17,89	18,32	18,61	17,99
2017	18,73	19,35	19,04	19,80	18,71	19,58	19,45	20,01	19,72	19,92	20,47	20,32	19,59
2018	20,30	20,55	19,44	19,68	19,66	19,17	20,19	20,08	20,25	19,57	19,45	19,67	19,83
2019	19,27	20,12	20,22	20,06	20,75	19,95	20,24	20,38	20,06	20,34	20,55	20,79	20,23
2020	19,39	19,69	20,07	19,90	20,03	19,32	19,26	19,41	18,22	18,28	18,36	17,86	19,15
2021	17,91	17,26	17,69	17,18	17,21	17,70	17,58	18,73	18,49	18,63	18,92	18,84	18,01
2022	19,03	19,49	18,39	19,49	19,97	21,06	22,16	22,09	22,13	23,16	23,24		20,93

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Tabulka 70 Máslo čerstvé (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	119,99	121,96	117,14	120,67	119,18	122,25	121,68	125,15	122,10	126,03	128,15	131,95	123,02
2014	132,79	136,30	131,38	132,65	135,80	130,44	131,70	135,38	135,31	133,02	132,61	128,19	132,96
2015	130,97	131,82	131,46	130,80	128,97	131,08	131,33	131,32	123,23	124,48	124,68	118,47	128,22
2016	120,95	123,09	125,27	121,39	123,26	122,32	122,77	122,18	121,89	120,16	120,77	121,44	122,12
2017	125,32	120,96	128,19	129,69	128,04	126,44	135,83	134,11	134,77	147,56	147,80	149,13	133,99
2018	148,20	150,43	152,45	154,92	156,85	152,85	137,41	156,68	151,08	154,53	155,06	155,37	152,15
2019	156,26	161,45	163,29	165,72	165,91	162,86	150,97	163,05	157,86	161,04	165,03	166,95	161,70
2020	170,14	165,67	167,56	159,72	151,52	150,90	150,72	151,49	152,97	154,71	154,46	151,91	156,81
2021	130,76	128,50	131,17	129,82	126,30	127,45	129,45	139,69	142,27	150,21	169,23	168,87	139,48
2022	172,92	169,35	178,66	178,73	199,56	205,64	215,88	223,94	222,02	226,13	222,25		201,37

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Tabulka 71 Tradiční pomazánkové (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	119,99	121,96	117,14	120,67	119,18	122,25	121,68	125,15	122,10	126,03	128,15	131,95	123,02
2014	132,79	136,30	131,38	132,65	135,80	130,44	131,70	135,38	135,31	133,02	132,61	128,19	132,96
2015	130,97	131,82	131,46	130,80	128,97	131,08	131,33	131,32	123,23	124,48	124,68	118,47	128,22
2016	120,95	123,09	125,27	121,39	123,26	122,32	122,77	122,18	121,89	120,16	120,77	121,44	122,12
2017	125,32	120,96	128,19	129,69	128,04	126,44	135,83	134,11	134,77	147,56	147,80	149,13	133,99
2018	148,20	150,43	152,45	154,92	156,85	152,85	137,41	156,68	151,08	154,53	155,06	155,37	152,15
2019	156,26	161,45	163,29	165,72	165,91	162,86	150,97	163,05	157,86	161,04	165,03	166,95	161,70
2020	124,55	124,85	125,86	124,93	124,53	122,76	121,91	123,77	122,44	121,35	124,74	125,13	123,90
2021	152,93	153,31	157,66	146,28	147,90	146,11	143,69	142,25	136,28	144,18	142,64	138,23	145,96
2022	145,38	138,61	138,04	136,83	140,61	142,23	143,29	141,10	143,86	147,81	162,01		143,62

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Tabulka 72 Eidamská cihla (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	129,96	127,09	132,71	132,34	132,54	133,01	135,41	148,27	150,95	150,51	160,45	164,34	141,47
2014	164,36	165,41	161,18	162,36	157,92	146,07	145,38	142,93	147,76	145,45	139,65	131,20	150,81
2015	128,68	129,25	133,33	127,13	128,81	126,58	116,10	113,28	110,87	109,92	104,54	107,51	119,67
2016	107,39	106,78	100,44	104,32	100,68	92,42	100,01	107,45	112,09	120,40	138,02	139,89	110,82
2017	137,62	137,26	138,90	130,88	128,87	133,52	141,63	146,93	152,59	156,75	154,85	150,53	142,53
2018	140,98	142,50	137,09	135,04	136,38	139,76	137,43	140,91	145,19	156,81	156,51	144,73	142,78
2019	142,49	139,78	142,38	139,72	144,81	142,97	140,82	142,08	146,78	148,31	149,58	146,57	143,86
2020	147,44	153,48	155,03	149,87	151,50	152,83	143,35	146,18	147,20	150,34	150,94	144,97	149,43
2021	147,93	153,80	151,59	142,48	147,80	154,46	152,54	148,21	151,48	154,28	149,44	163,15	151,43
2022	168,85	172,16	185,24	185,49	186,83	198,69	198,16	210,58	211,82	211,26	219,21		195,30

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Tabulka 73 Tavený sýr neochucený (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	201,70	204,64	206,39	199,99	206,67	197,23	206,38	205,89	203,38	208,95	208,13	206,43	204,65
2014	211,22	210,86	205,43	212,31	214,28	214,31	219,28	222,15	222,82	220,51	222,72	220,28	216,35
2015	226,07	226,57	218,44	222,47	214,98	212,45	216,80	218,06	202,94	201,52	202,73	203,65	213,89
2016	204,61	206,34	200,36	204,53	200,73	207,46	209,97	201,22	206,69	201,96	205,87	203,44	204,43
2017	208,43	212,26	210,45	223,41	220,38	220,55	223,52	215,07	219,31	228,31	233,82	240,99	221,38
2018	241,05	233,69	240,68	228,01	231,00	234,39	239,94	235,77	238,32	239,02	244,60	248,39	237,91
2019	237,61	224,01	231,95	225,56	219,26	236,61	234,19	225,74	236,47	231,85	236,50	234,65	231,20
2020	223,07	209,86	216,46	223,94	207,13	207,30	216,85	211,83	198,22	188,44	193,89	199,94	208,08
2021	168,34	161,44	167,94	162,66	164,68	163,08	167,44	161,66	160,97	162,20	170,16	176,73	165,61
2022	179,44	188,59	177,62	182,88	190,02	206,23	205,15	215,63	210,14	216,01	210,31		198,37

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Tabulka 74 Niva (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	194,92	199,67	196,90	198,14	196,57	199,21	194,88	197,62	202,28	202,62	202,74	202,59	199,01
2014	208,18	210,30	222,17	208,09	216,26	215,76	216,99	215,40	216,37	222,90	218,11	223,25	216,15
2015	205,98	221,10	205,91	207,83	215,02	217,28	215,00	212,82	208,03	199,35	198,53	187,44	207,86
2016	191,84	199,78	195,21	201,06	202,92	201,22	195,86	195,04	199,01	207,93	200,32	199,47	199,14
2017	201,63	195,69	209,86	210,65	204,53	197,57	204,65	199,40	209,61	217,07	215,51	203,42	205,80
2018	213,73	219,93	216,90	197,03	212,63	215,39	217,10	212,71	220,25	214,59	204,45	211,25	213,00
2019	210,24	210,13	213,48	199,47	216,17	219,38	226,74	219,50	214,59	213,58	225,48	221,50	215,86
2020	209,32	223,13	215,36	215,88	210,29	208,38	209,06	213,26	226,40	218,78	228,55	223,22	216,80
2021	222,13	212,90	212,15	214,21	213,76	215,67	211,48	216,57	210,41	212,39	220,87	220,93	215,29
2022	221,72	224,73	234,38	228,47	227,44	229,25	233,23	245,39	236,30	236,04	240,77		232,52

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Tabulka 75 Tvaroh měkký konzumní (Kč/kg)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø a rok
2013	68,98	69,44	70,19	71,73	71,42	73,51	75,99	76,74	76,45	77,37	77,34	77,82	48,80
2014	77,86	79,41	81,15	80,23	81,80	81,07	81,87	79,72	80,46	78,79	81,76	82,58	50,32
2015	83,40	79,86	81,45	81,30	81,24	80,56	75,67	73,07	74,65	73,37	71,52	69,36	51,53
2016	73,41	72,26	74,28	70,12	74,37	71,40	68,11	69,10	71,13	71,85	72,21	73,39	52,42
2017	73,01	74,66	73,33	73,50	76,09	75,49	75,18	77,20	77,69	76,97	79,59	80,67	53,40
2018	79,78	79,28	80,52	79,78	80,03	82,12	80,12	80,77	83,30	77,49	80,35	78,75	54,47
2019	76,43	79,84	78,23	79,20	82,03	80,51	81,43	81,38	79,78	78,78	82,90	81,46	55,46
2020	81,98	78,70	81,98	74,28	73,08	74,73	74,25	74,97	70,43	73,47	74,65	71,58	75,34
2021	69,84	71,39	70,06	70,36	69,50	71,64	70,80	69,80	70,15	69,85	72,03	71,83	70,60
2022	69,35	76,52	78,37	78,18	78,96	81,46	84,63	83,31	88,20	91,86	94,49		82,30

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Tabulka 76 Jogurt bílý netučný 150 g (Kč/ks)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	7,17	7,40	7,46	7,48	7,35	7,48	7,53	7,98	7,84	7,89	7,97	8,47	7,67
2014	8,69	8,72	8,65	8,73	8,81	8,31	8,24	8,44	8,42	8,17	8,51	8,51	8,52
2015	8,49	8,35	8,39	8,22	8,42	8,40	8,43	8,79	8,78	8,81	8,64	8,61	8,53
2016	8,43	8,50	8,28	8,32	8,12	8,21	8,10	8,12	8,09	7,72	7,86	7,93	8,14
2017	8,21	8,28	8,91	8,68	8,51	8,54	8,92	8,84	9,00	8,78	9,14	9,07	8,74
2018	9,37	9,37	9,48	9,20	9,07	9,07	9,22	9,22	9,08	9,10	8,73	8,44	9,11
2019	8,93	9,07	9,05	9,17	9,16	9,41	9,29	9,53	9,26	9,21	9,63	9,50	9,27
2020	9,01	8,94	9,37	9,34	9,34	8,93	9,37	9,42	9,12	9,01	8,98	8,71	9,13
2021	8,13	8,57	8,46	8,32	8,10	8,34	8,22	8,55	8,51	8,63	8,78	8,49	8,43
2022	9,46	9,85	9,79	9,90	8,89	10,48	10,70	10,60	10,87	10,73	10,69		10,18

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Tabulka 77 Jogurt smetanový ovocný 150 g (Kč/ks)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	10,96	10,36	10,92	10,30	10,09	10,28	10,67	11,29	10,69	10,87	11,50	11,54	10,79
2014	12,42	11,92	12,72	12,61	11,93	11,24	12,34	12,92	11,52	12,56	11,90	12,12	12,18
2015	12,26	11,86	11,45	11,58	11,87	11,90	11,71	10,71	10,78	10,55	10,51	9,72	11,24
2016	10,35	10,05	9,47	9,20	9,48	9,59	9,94	9,86	9,57	9,63	10,08	8,99	9,68
2017	10,15	9,69	10,10	10,38	10,64	11,65	10,91	11,41	10,59	11,31	11,65	11,71	10,85
2018	12,35	11,62	12,55	12,14	12,31	12,29	11,63	11,90	11,63	11,61	11,71	11,81	11,96
2019	11,89	11,29	12,16	11,86	11,49	12,23	12,00	12,00	12,18	12,77	12,05	10,86	11,90
2020	11,86	11,56	12,02	10,63	10,97	11,61	10,94	11,16	10,60	11,14	11,07	10,08	11,14
2021	10,15	9,62	9,98	9,59	9,97	9,71	10,10	9,93	9,76	9,89	10,11	9,95	9,90
2022	10,87	10,54	10,87	11,04	10,80	12,25	11,43	11,86	11,48	12,12	11,58		11,35

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

Tabulka 78 Zakysané mléčné výrobky (Kč/l)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ø za rok
2013	28,01	28,70	28,88	28,62	29,14	29,33	30,05	29,73	30,13	29,92	30,13	30,86	29,46
2014	30,96	30,23	31,17	30,80	30,84	31,54	30,81	30,06	30,82	31,23	30,11	31,14	30,81
2015	31,41	31,61	30,89	31,31	30,52	31,55	29,33	29,17	27,86	28,79	27,99	28,28	29,89
2016	27,58	28,09	28,04	27,84	27,93	28,00	27,25	27,77	27,15	28,23	27,21	27,96	27,75
2017	47,69	48,43	49,66	51,03	50,75	50,73	51,34	49,27	50,87	50,61	51,41	52,62	50,37
2018	52,79	51,92	54,44	53,42	52,60	51,18	53,57	53,21	54,76	53,42	56,00	56,32	53,64
2019	59,31	59,95	60,42	61,59	61,50	59,88	62,75	57,73	60,84	60,25	61,24	63,34	60,73
2020	62,21	59,68	61,50	51,38	52,63	50,60	54,24	50,66	50,94	48,68	49,26	48,47	53,35
2021	46,63	47,29	48,36	48,00	48,47	47,62	47,85	48,06	47,53	48,75	49,11	49,55	48,10
2022	50,14	50,87	50,94	51,99	53,35	56,31	56,81	56,90	58,86	58,65	59,98		54,98

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: ukazatel průměr roku je počítán jako aritmetický průměr

9 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

- **Bilance zahraničního obchodu mléka a mléčných výrobků v období leden až říjen 2022 je kladná (5,6 mld. Kč), v porovnání se stejným obdobím v roce 2021 je o 49,7 % vyšší.**
- **Pomineme-li obchod s mléčnou surovinou (syrové mléko), pak je bilance zahraničního obchodu mléka a mléčných výrobků v období leden až říjen 2022 záporná (-852,8 mil. Kč), oproti stejnému období v roce 2021 je o 44,6 % nižší.**
- **Vývoz mléka a mléčných výrobků z ČR byl v roce 2022 uskutečněn do 83 zemí světa, nejvíce mléka a mléčných výrobků se vyvezlo do Německa, Polska, Slovenska a Itálie. Meziročně došlo k navýšení finančního objemu vývozu, a to z důvodů vyšších realizačních cen (kromě sýrů, kde realizační cena byla meziročně nižší). Objem vývozu v tunách byl meziročně nižší.**
- **V roce 2022 se dováželo mléko a mléčné výrobky do ČR z 50 zemí (ze zemí EU-27 celkem 99,7 %) – nejvíce z Německa, Polska a Slovenska.**
- **Dovoz mléka a mléčných výrobků z Německa v roce 2022 vzrostl např. u mléka a smetan zahuštěných a čerstvých sýrů (Mozzarelly).**
- **V roce 2021 byla bilance zahraničního obchodu mléka a mléčných výrobků kladná (4,2 mld. Kč), avšak meziročně poklesla o 1,3 %, tedy o 56,6 milionů korun.**
- **U másla, sýrů a tvarohů přetrvávala záporná bilance zahraničního obchodu i v roce 2021.**
- **V roce 2021 se dováželo ze 49 zemí (Německo, Polsko, Slovensko apod.) a vyváželo se do 92 zemí (Německo, Polsko, Slovensko, Belgie, Itálie apod.).**
- **V roce 2021 představoval dovoz sýrů a tvarohů 64,8 % podílu domácí výroby sýrů a tvarohů.**

9.1 Vývoj zahraničního obchodu v roce 2021

Tabulka 79 Vývoj dovozu a vývozu mléka a mléčných výrobků

Ukazatel/rok (v tis. Kč)	Leden–Prosinec		Změna 2021/2020	
	2020	2021	v tis. Kč	Index (%)
Vývoz mléka a ml. výrobků	19 409 970	20 829 804	1 419 834	107,3
Dovoz mléka a ml. výrobků	15 156 721	16 633 170	1 476 449	109,7
Bilance (saldo) mléka a ml. výrob.	4 253 249	4 196 634	-56 615	98,7
Obrat	34 566 691	37 462 974	2 896 283	108,4

Zdroj: Celní statistika, ke dni 10. 3. 2022

Tabulka 80 Vývoj dovozu a vývozu mléka a mléčných výrobků (bez mléčné suroviny)

Ukazatel/rok (v tis. Kč) bez syrového mléka	Leden–Prosinec		Změna 2021/2020	
	2020	2021	v tis. Kč	Index (%)
Vývoz mléka a ml. výrobků	12 768 439	14 255 475	1 487 036	111,6
Dovoz mléka a ml. výrobků	14 963 193	16 484 303	1 521 110	110,2
Bilance (saldo) mléka a ml. výrob.	-2 194 754	-2 228 828	-34 074	101,6
Obrat	27 731 632	30 739 778	3 008 146	110,8

Zdroj: Celní statistika, ke dni 10. 3. 2022

Tabulka 81 Vývoj zahraničního obchodu s mlékem a mlékárenskými výrobky za leden až prosinec 2020 a 2021

Název zboží	I–XII	Objem (tuny)			Ø cena (Kč/kg)		Finanční hodnota (tis. Kč)		
		DOVOZ	VÝVOZ	SALDO	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	SALDO
Mléko a smet. nezah. (0401)	2020	53 240	929 930	876 690	18,92	9,56	1 007 553	8 890 114	7 882 561
	2021	57 962	889 134	831 172	20,23	10,1	1 172 438	9 878 188	8 705 750
Mléko a smet. zahuš. (0402)	2020	7 802	28 038	20 236	54,25	63,8	423 235	1 788 883	1 365 648
	2021	10 177	26 431	16 254	62,68	69,08	637 879	1 825 834	1 187 955
Jogurty, kefíry, apod. (0403)	2020	36 230	57 298	21 068	31,81	28,9	1 152 298	1 655 995	503 697
	2021	35 815	57 404	21 589	31,25	29,7	1 119 206	1 704 644	585 438
Syravátka (0404)	2020	52 089	55 522	3 433	7,53	19,32	392 312	1 072 649	680 337
	2021	55 959	70 212	14 253	9,28	21,68	519 357	1 522 512	1 003 155
Máslo (0405)	2020	27 140	2 346	-24 794	89,95	92,27	2 450 261	216 510	-2 233 751
	2021	25 793	2 608	-23 185	109,38	106,93	2 821 315	278 874	-2 542 441
Sýry a tvarohy (0406)	2020	105 777	63 007	-42 770	92	91,83	9 731 061	5 785 821	-3 945 240
	2021	109 336	73 921	-35 415	94,78	88,2	10 362 976	6 519 752	-3 843 224

Zdroj: Celní statistika, ke dni 10. 3. 2022

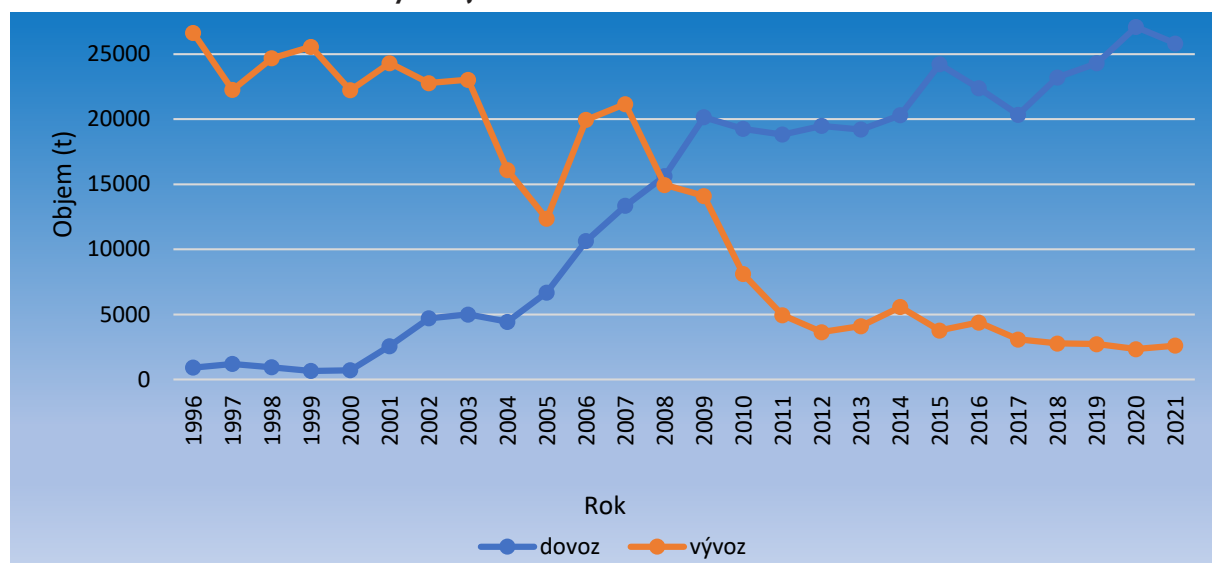
Ruská federace zavedla protiopatření, kterými reaguje na uvalení sankcí ze strany USA a EU. S platností od 6. 8. 2014 platí zákaz dovozu potravin, původem z USA, EU, Kanady, Austrálie a Norska. Konkrétně je zákaz uvalen na dovoz hovězího, vepřového a drůbežního masa, soleného masa a masných výrobků, dále pak na dovoz ryb, koryšů, mléka a mléčných výrobků, ovoce a zeleniny, sladového výtažku a potravinových přípravků.

- Finanční vyjádření zahraničního obchodu – finanční hodnota vývozu se roste (meziročně o 7,3 %), finanční hodnota dovozu též roste (meziročně o 9,7 %).
- Z pohledu objemu dovozu mléka a mléčných výrobků v tunách jde u dovozu o rostoucí trend (nárůst o 12 666 tun, tj. o 4,5 %), objem vývozu v tunách se oproti předchozímu období roku 2020 snížil o 16 430 t (tj. o -1,5 %). Celková bilance zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky zůstává kladná (4,2 mld. Kč). Avšak v případě, že pomíneme dovoz a vývoz mléčné suroviny – je bilance záporná -2,2 mld. Kč.
- Export mléčné suroviny (vývoz zboží s nízkou přidanou hodnotou) tvoří 31,6 % celkové finanční hodnoty vývozu.
- Vývoz sýrů a tvarohů se podílí na celkové finanční hodnotě vývozu mléka a ml. výrobků z 31,3 %.
- Přetrvává záporná bilance zahraničního obchodu u másla a sýrů a tvarohů.
- Dovoz sýrů a tvarohů představuje 64,8 % podílu domácí výroby sýrů a tvarohů.

9.1.1 Vývoz

Mléko a mléčné výrobky se z ČR, v lednu až prosinci 2021, vyvezly do 92 zemí světa. V meziročním porovnání (leden–prosinec 2021/leden–prosinec 2020) došlo ke snížení objemu vývozu (o -1,5 %). 73,6 % finančního objemu vývozu představuje export do 4 zemí (do Německa 34,2 %, na Slovensko 18,1 %, do Itálie 14,9 %, do Polska 6,4 %). Do zemí EU-27 se v daném období vyvezlo 86,8 % podílu z finanční hodnoty vývozu mléka a mléčných výrobků. Podíl vývozu do třetích zemí představoval v daném období 13,2 % z celkového objemu vývozu. Vývoz do třetích zemí tvořily převážně destinace – Thajsko, Bangladéš, Malajsie, Čína, Spojené arabské emiráty, Kolumbie, Libanon, Saúdská Arábie, Libye, Filipíny, ... Předmětem obchodu s těmito zeměmi byly zejména sušená syrovátka, sušená mléka, čerstvé sýry, Eidam, a tavené sýry. Na celkové finanční hodnotě vývozu v daném období se vývoz tekutých mlék a smetan podílel cca 43,1 %. V období leden–prosinec 2021 se meziročně snížil objem vývozu mléka v cisternách o -6,9 % a konzumního mléka se objem vývozu vzrostl, a to o 11,3 %. U vývozu smetany v cisternách vývoz klesl o -16,4 %, a u smetany konzumní došlo k poklesu o -2,4 %. Významným vývozním artiklem mlékárenského zboží jsou sýry a tvarohy (podíl na celkové finanční hodnotě vývozu představují 31,3 %). V období leden–prosinec 2021 se meziročně zvýšil objem vývozu sýrů a tvarohů v tunách (o 10 914,4 t, tj. o 17,32 %). Vývoz sušeného odtučněného mléka v meziročním porovnání byl nižší o -11,40 %, vývoz sušeného mléka plnotučného byl meziročně vyšší o 8,9 %. Objem vývozu kondenzovaných mlék se meziročně klesl o -6,4 %. Objem vývozu jogurtů byl meziročně vyšší o 1,9 %, vývoz ostatních zakysaných mléčných výrobků byl naopak nižší (o -3,1 %).

Zahraniční obchod s máslem a tuky a oleji z mléka

Zdroj: Celní statistika

9.1.2 Dovoz

Dovozy ze tří zemí – z Německa (36,6 %), Polska (27,2 %) a Slovenska (12,5 %) představují celkem 76,3 % veškerého dovozu mléka a mléčných výrobků (z finančního vyjádření). V období leden až prosinec 2021 se mléko a mléčné výrobky dovezly do ČR ze 49 zemí, ze zemí EU-27 celkem 99,7 %. V meziročním porovnání došlo ke zvýšení finanční hodnoty dovozu o cca 1,4 mld. Kč, tj. o 9,7 %.

Objemy dovozu sýrů (včetně tvarohů) se v meziročním porovnání 2021/2020 v období leden až prosinec zvýšily, a to o 3 559 t na celkových 109 336 t (zvýšil se objem dovozu čerstvých sýrů, tavených sýrů, strouhaných sýrů, Eidamu, Tilsitu, Fety, Jarlsbergu, Maasdamu a Brie). Toto dovážené množství představuje 64,8 % objemu domácí výroby sýrů a tvarohů za dané období. Největší objemy sýrů a tvarohů se do ČR v období leden až prosinec 2021 dovezly z Německa (z celkového objemu dovezených 49 354 t německých sýrů a tvarohů představoval např. dovoz Eidamu 12 099 t za průměrnou dovozní cenu 80,74 Kč/kg – tato dovozní cena zůstává výrazně pod úrovní spotřebitelské ceny Eidamu na domácím

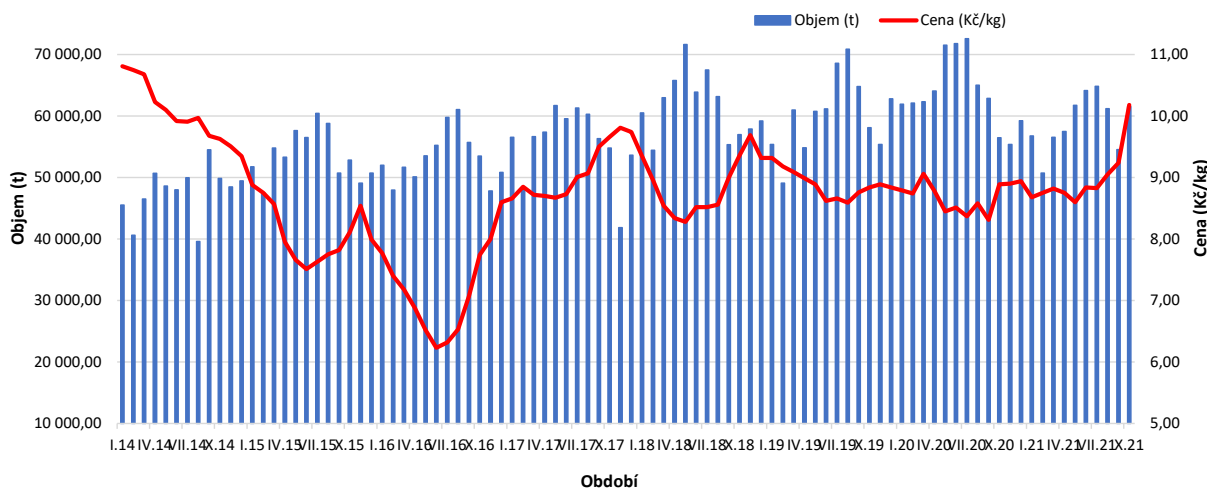
trhu ČR v měsíci prosinci 2021, tj pod 163,15 Kč/kg, 14 533 t čerstvých sýrů a tvarohů za průměrnou dovozní cenu 60,28 Kč/kg a dále rostoucí objemy Goudy – 10 562 t za 85,03 Kč/kg) a z Polska (z 28 101 t dovezených sýrů a tvarohů z Polska představovaly dovozy např. tavených sýrů – 3 595 t za 76,44 Kč/kg, čerstvé sýry a tvaroh – 3 556 t, za 60,35 Kč/kg, Eidam – 6 673 t za 88,76 Kč/kg, Camembert – 3 288 t za 109,12 Kč/kg). Meziročně došlo ke snížení celkového objemu dovozu jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků (o -414 t, tj. o -1,1 %). Nejvíce jogurtů a ost. zakys. mléčných výrobků pochází z Německa (44,4 %), Polska (30,1 %), Belgie (15,6 %) a Slovenska (4,9 %). Dovoz másla a ml. tuků byl meziročně nižší o -1 446 t, tj. o -5,3 %, průměrná dovozní cena másla ve spotřebitelském balení představuje 114,62 Kč/kg, přitom vykazovaná spotřebitelská cena másla v prosinci 2021 na českém trhu dosahovala 168,87Kč/kg. V prosinci 2021 se největší objemy másla a ml. tuků dovážely z Německa 34,1 % (8 798 t za 106,4 Kč/kg), Polska 43,5 % (11 226 t za 118,13 Kč/kg), Slovenska 9,4 % (2 436 t za 74,45 Kč/kg) a Belgie 6,7 % (1 719 t za 110,89 Kč/kg).

Tabulka 82 Vývoj dovozu mléka a mléčných výrobků z Německa za leden až prosinec 2020 a 2021

	DOVOZ			
	I-12/2020		I-12/2021	
	tuny	Kč/kg	tuny	Kč/kg
Mléko a smetana nezahuštěné (0401)	13 906	29,2	11 342	29,7
Mléko a smetana zahuštěné (0402)	1 840	53,4	1 883	51,8
Jogurty, kefíry apod. (0403)	15 731	33,4	15 910	33,4
Syrovátka (0404)	11 326	12,6	5 621	29,0
Máslo (0405)	8 866	91,0	8 798	106,4
– z toho máslo ve spotřeb. balení, tuk 80–85 %	8 327	91,2	8 329	106,2
Sýry a tvarohy (0406)	46 689	76,5	49 354	81,7
z toho:				
čerstvé sýry, tvaroh	14 190	57,1	14 533	60,3
– z toho Mozzarella	3 523	80,8	3 388	83,3
Eidam	10 104	74,3	12 099	80,7
Gouda	10 907	77,7	10 562	85,0
Tavené sýry	2 713	78,4	2 896	83,9

Zdroj: ČSÚ, ke dni 10. 3. 2022

Vývoz mléčné suroviny z ČR (položka KN 0401 20 99)

Zdroj: ČSÚ, databáze zahraničního obchodu

9.2 Vývoj zahraničního obchodu v roce 2022

Tabulka 83 Vývoj dovozu a vývozu mléka a mléčných výrobků

Ukazatel/rok (v tis. Kč)	Leden–říjen		Změna 2022/2021	
	2021	2022	v tis. Kč	Index (%)
Vývoz mléka a ml. výrobků	17 155 034	22 399 885	5 244 851	130,6
Dovoz mléka a ml. výrobků	13 410 330	16 794 051	3 383 721	125,2
Bilance (saldo) mléka a ml. výrob.	3 744 704	5 605 834	1 861 130	149,7
Obrat	30 565 364	39 193 936	8 628 572	128,2

Zdroj: Celní statistika, ke dni 19. 12. 2022

Tabulka 84 Vývoj dovozu a vývozu mléka a mléčných výrobků (bez mléčné suroviny)

Ukazatel/rok (v tis. Kč) bez syrového mléka	Leden–říjen		Změna 2022/2021	
	2021	2022	v tis. Kč	Index (%)
Vývoz mléka a ml. výrobků	11 753 336	15 806 851	4 053 515	134,5
Dovoz mléka a ml. výrobků	13 291 355	16 659 628	3 368 273	125,3
Bilance (saldo) mléka a ml. výrob.	-1 538 019	-852 777	685 242	55,4
Obrat	25 044 691	32 466 479	7 421 788	129,6

Zdroj: Celní statistika, ke dni 19. 12. 2022

Tabulka 85 Vývoj zahraničního obchodu s mlékem a mlékárenskými výrobky za leden až srpne 2021 a 2022

Název zboží	I-X	Objem (tuny)			Ø cena (Kč/kg)		Finanční hodnota (tis. Kč)		
		DOVOZ	VÝVOZ	SALDO	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	SALDO
Mléko a smet. nezah. (0401)	2021	50 789	743 017	692 228	19,39	9,89	970 937	7 346 544	6 375 607
	2022	57 554	758 535	700 981	20,89	13,24	1 202 221	10 042 876	8 840 655
Mléko a smet. zahuš. (0402)	2021	8 313	22 916	14 603	58,16	68,47	483 467	1 569 003	1 085 536
	2022	878	20 257	19 379	98,93	90,86	581 541	1 840 600	1 259 059
Jogurty, kefíry, apod. (0403)	2021	30 604	48 272	17 668	31,00	29,46	948 849	1 422 091	473 242
	2022	303 450	51 872	-251 578	34,10	34,34	1 034 931	1 781 487	746 556
Syravátka (0404)	2021	45 934	57 181	11 247	9,24	21,64	424 442	1 237 415	812 973
	2022	486 683	58 447	-428 236	12,08	23,87	588 241	1 395 366	807 125
Máslo (0405)	2021	20 133	2 200	-17 933	100,44	100,84	2 022 052	221 857	-1 800 195
	2022	19 177	3 057	-16 120	154,32	159,08	2 959 238	486 367	-2 472 871
Sýry a tvarohy (0406)	2021	92 143	61 257	-30 886	92,91	87,47	8 560 583	5 358 124	-3 202 459
	2022	90 270	66 853	-23 417	115,52	102,51	10 427 879	6 853 189	-3 574 690

Zdroj: Celní statistika, ke dni 19. 12. 2022

Jako reakci na zavedení sankcí ze strany USA a EU zakázala Ruská federace dovoz potravin (např. hovězí, vepřové a drůbeží maso, solené maso, masné výrobky, mléko a mléčné výrobky, ovoce a zelenina) původem z USA, EU, Kanady, Austrálie a Norska s platností od 6. 8. 2014.

- Finanční vyjádření zahraničního obchodu – finanční hodnota vývozu byla vyšší (meziročně o 30,6 %), finanční hodnota dovozu též roste (meziročně o 25,2 %).
- Z pohledu objemu dovozu mléka a mléčných výrobků v tunách jde u dovozu o rostoucí trend (pokles o 4 706 tun, tj. o 1,9 %), objem vývozu v tunách se oproti předchozímu období roku 2021 zvýšil o 24 179 t (tj. o 2,6 %). Celková bilance zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky zůstává kladná (5,6 mld. Kč). V případě, že pomíneme dovoz a vývoz mléčné suroviny – je bilance záporná -852 mil. Kč.
- Export mléčné suroviny (vývoz zboží s nízkou přidanou hodnotou) tvoří 29,4 % celkové finanční hodnoty vývozu.
- Vývoz sýrů a tvarohů se podílí na celkové finanční hodnotě vývozu mléka a ml. výrobků z 30,6 %.
- Přetrvává záporná bilance zahraničního obchodu u másla a sýrů a tvarohů.

9.2.1 Vývoz

Mléko a mléčné výrobky se z ČR, v lednu až říjnu 2022, vyvezly do 83 zemí světa. V meziročním porovnání (leden–říjen 2022/leden–říjen 2021) došlo ke zvýšení objemu vývozu v tunách (o 2,6 %). 74,9 % finančního objemu vývozu představuje export do 4 zemí (do Německa 35,0 %, na Slovensko 18,0 %, do Itálie 15,2 %, do Polska 6,9 %). Do zemí EU-27 se v daném období vyvezlo 89,2 % podílu z finanční hodnoty vývozu mléka a mléčných výrobků. Podíl vývozu do třetích zemí představoval v daném období 10,8 % z celkového objemu vývozu. Vývoz do třetích zemí tvořily převážně destinace – Thajsko, Bangladéš, Malajsie, Libanon, Srbsko, Spojené arabské emiráty, Korejská republika, Saúdská Arábie, Syrská arabská republika, Filipíny a další. Předmětem obchodu s těmito zeměmi byly zejména sušená syrovátka, sušená mléka, Eidam, Mozzarella, Gouda, Ementál a tavené sýry. Na celkové finanční hodnotě vývozu v daném období se vývoz tekutých mlék a smetan podílel cca 44,8 %. Podíl vývozu mléčné suroviny na celkové tržní produkci syrového kravského mléka v daném období představoval 18,7 %. V období leden–říjen 2022 se meziročně snížil objem vývozu mléka v cisternách o -5,0 % a u konzumního mléka objem vývozu naopak vzrostl, a to o 33,5 %. U vývozu smetany konzumní došlo také k nárůstu, a to o 31,3 %. Významným vývozním artiklem mlékárenského zboží jsou sýry a tvarohy (podíl na celkové finanční hodnotě vývozu představuje 30,6 %). V období leden–říjen 2022 se meziročně zvýšil objem vývozu sýrů a tvarohů v tunách (o 5 595 t, tj. o 9,1 %). Vývoz sušeného odtučněného mléka v meziročním porovnání byl nižší o -2,9 %, vývoz sušeného mléka plnotučného byl meziročně nižší o -20,3 %. Objem vývozu kondenzovaných mlék se meziročně snížil o -27,6 %. Objem vývozu jogurtů byl meziročně vyšší o 6,6 %, vývoz ostatních zakysaných mléčných výrobků také vzrostl (o 9,1 %). Objem vývozu másla ve spotřebitelském balení v daném období při meziročním srovnání klesl o -26,1 %.

9.2.2 Dovoz

Dovozy ze tří zemí – z Německa (32,8 %), Polska (27,5 %) a Slovenska (13,4 %) představují celkem 73,7 % veškerého dovozu mléka a mléčných výrobků (z finančního vyjádření). V období leden až říjen 2022 se mléko a mléčné výrobky dovezly do ČR ze 52 zemí, ze zemí EU-27 celkem 99,7 %. V meziročním porovnání došlo ke zvýšení finanční hodnoty dovozu o cca 3,4 mld. Kč, tj. o 25,2 %.

Objemy dovozu sýrů (včetně tvarohů) se v meziročním porovnání 2022/2022 v období leden až říjen snížily, a to o 1 873 t na celkových 90 270 t (zvýšil se objem dovozu např. u tavených sýrů, Čedaru, Tilsitu, Brie...). Toto dovážené množství představuje 71,0 % objemu domácí výroby sýrů a tvarohů za dané období. Největší objemy sýrů a tvarohů se do ČR v období leden až říjen 2022 dovezly z Německa (z celkového objemu dovezených 37 176 t německých sýrů a tvarohů představoval např. dovoz Eidamu 6 925 t za průměrnou dovozní cenu 116,73 Kč/kg – tato dovozní cena zůstává výrazně pod úrovní spotřebitelské ceny Eidamu na domácím trhu ČR v měsíci říjnu 2022, tj. pod 211,26 Kč/kg, 12 080 t čerstvých sýrů a tvarohů za průměrnou dovozní cenu 72,72 Kč/kg a dále rostoucí objemy Goudy – 7 891 t

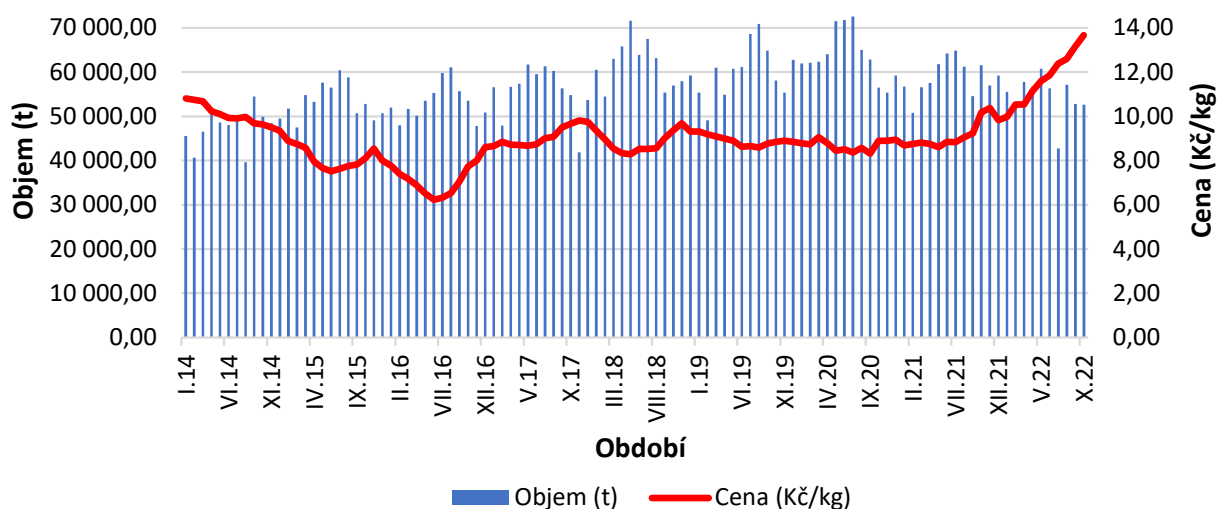
za 118,61 Kč/kg) a z Polska (z 21 494 t dovezených sýrů a tvarohů z Polska představovaly dovozy např. tavených sýrů – 2 557 t za 92,89 Kč/kg, čerstvé sýry a tvaroh – 4 661 t za 72,09 Kč/kg, Eidam – 5 084 t za 118,25 Kč/kg, Camembert – 2 399 t za 125,3 Kč/kg). Meziročně došlo ke snížení celkového objemu dovozu jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků (o -254 t, tj. o -0,8 %). Nejvíce jogurtů a ost. zakys. mléčných výrobků pochází z Německa (40,3 %), Polska (31,9 %), Belgie (15,6 %) a Slovenska (8,0 %). Dovoz másla a ml. tuků byl meziročně nižší o -956 t, tj. o -4,7 %, průměrná dovozní cena másla ve spotřebitelském balení představuje 168,59 Kč/kg, přitom vykazovaná spotřebitelská cena másla v říjnu 2022 na českém trhu dosahovala 226,13 Kč/kg. V období leden až říjen 2022 se největší objemy másla a ml. tuků dovážely z Polska 49,4 % (9 464 t za 170,04 Kč/kg), Německa 22,0 % (4 221 t za 162,61 Kč/kg), Slovenska 12,1 % (2 319 t za 86,38 Kč/kg) a Belgie 8,4 % (1 609 t za 139,49 Kč/kg).

Tabulka 86 Vývoj dovozu mléka a mléčných výrobků z Německa za leden až říjen 2022

	DOVOZ			
	I–12/2020		I–12/2021	
	tuny	Kč/kg	tuny	Kč/kg
Mléko a smetana nezahuštěné (0401)	9 828	29,4	7 226	37,1
Mléko a smetana zahuštěné (0402)	1 409	52,1	2 078	71,2
Jogurty, kefíry apod. (0403)	13 633	33,1	12 234	37,1
Syrovátka (0404)	4 555	31,6	4 134	45,0
Máslo (0405)	7 787	101,7	4 221	162,6
– z toho máslo ve spotřeb. balení, tuk 80–85 %	7 365	101,5	3 806	163,4
Sýry a tvarohy (0406)	42 213	79,5	37 176	101,3
z toho:				
čerstvé sýry, tvaroh	12 214	59,2	12 080	72,7
– z toho Mozzarella	2 773	82,6	2 968	105,1
Eidam	10 384	78,4	6 925	116,7
Gouda	8 894	82,2	7 891	118,6
Tavené sýry	2 836	75,4	2 659	85,1

Zdroj: ČSÚ, ke dni 19. 12. 2022

Vývoz mléčné suroviny z ČR (položka KN 0401 20 99)

Zdroj: ČSÚ, databáze zahraničního obchodu

Tabulka 87 Vývoz mléka s obsahem tuku 3–6 %, v balení nad 2 l – celní položka 0401 20 99 (tuny)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
2017	56 553	47 904	56 666	57 392	61 718	59 562	61 316	60 303	56 333	54 808	41 861	53 662	668 078
Kč/kg	8,66	8,85	8,72	8,7	8,67	8,73	9,01	9,07	9,5	9,66	9,81	9,74	9,09
2018	60 526	54 465	62 979	65 813	71 639	63 910	67 501	63 160	55 346	57 004	57 918	59 208	739 469
Kč/kg	9,35	8,96	8,54	8,34	8,28	8,52	8,52	8,56	9	9,36	9,69	9,32	8,87
2019	55 406	49 116	60 992	54 854	60 776	61 185	68 612	70 884	64 826	58 112	55 390	62 797	722 950
Kč/kg	9,32	9,18	9,09	8,99	8,89	8,62	8,66	8,59	8,76	8,84	8,89	8,84	8,89
2020	61 929	62 112	62 330	64 075	71 359	71 787	72 604	65 023	62 880	56 479	55 385	59 245	765 208
Kč/kg	8,79	8,74	9,06	8,78	8,45	8,51	8,37	8,58	8,31	8,89	8,9	8,94	8,69
2021	56 775	50 755	56 561	57 517	61 774	64 176	64 845	61 210	54 551	61 543	56 951	59 204	705 862
Kč/kg	8,68	8,75	8,82	8,75	8,6	8,84	8,83	9,05	9,24	10,18	10,38	9,82	9,16
2022	55 503	52 585	57 748	56 729	60 789	56 344	42 736	57 135	52 792	52 626			544 987
Kč/kg	9,97	10,53	10,54	11,15	11,59	11,86	12,38	12,6	13,16	13,67			11,75

Zdroj: Celní statistika, čísla jsou zaokrouhlena, ke dni (19. 12. 2022)

9.2.3 Obchod s Ruskem a Ukrajinou

Obchod s Ukrajinou

Obchod ČR s Ukrajinou zahrnuje vývoz i dovoz. V období leden–říjen 2022 se na Ukrajinu vyvezlo 569 tun mléka a mléčných výrobků (0,06 % z celkového objemu vývozu), přičemž došlo k vývozu sýrů a tvarohů (569 t, tj. 0,9 % z celkového objemu vývozu sýrů a tvarohů), mléka a smetany nezahuštěné a neslazené (18 tun), SOM (21,6 t) a SPM (9,9 t). Ze sýrů a tvarohů se vyvezlo 428 tun čerstvých sýrů a tvarohů, 65 tun tavených sýrů, 36 tun sýrů s modrou plísní a 40 tun ostatních sýrů. Jediné dvě dovozní položky byly mléčné tuky a oleje (8,8 t) a mléčné pomazánky (3 kg).

Obchod s Ruskou federací

Obchod ČR s Ruskou federací zahrnuje jen dovoz. V období leden–říjen 2022 se z Ruské federace do ČR dovezly kysané mléčné výrobky (0,6 kg), tavené sýry (3 kg) a sýr Kashkaval (4kg).

10 OPATŘENÍ NA TRHU S MLÉKEM A MLÉČNÝMI VÝROBKÝ

Odvětví mléka a mléčných výrobků bylo vždy velmi důležitou oblastí sociálně-ekonomické struktury evropského zemědělství, což dokládá i neustálá snaha o vytvoření systému určeného pro ochranu příjmů producentů mléka. Pravidla EU pro společnou organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky se liší od těch, která jsou používána v jiných odvětvích. Vzhledem k tomu, že syrové mléko není možné snadno skladovat či přepravovat, zaměřuje se podpora trhu na první fázi zpracování výrobků, zejména másla a sušeného odstředěného mléka.

První regulace této komodity v EU pochází z roku 1964 (nařízení 13/64) – jedná se o nařízení, prostřednictvím něhož se každoročně stanovovala cílová cena u mléka v každém členském státě, a na základě této ceny se stanovila intervenční cena másla (v České republice se stanovovala garantovaná cena mléka o tučnosti 3,6 %, a po té byla nařízením vlády č. 445/2000 Sb., o stanovení produkčních kvót mléka na léta 2001 až 2005, stanovena minimální cena mléka, která nezahrnovala náklady spojené s odběrem a dopravou syrového mléka zpracovateli a mléko muselo splňovat hygienické a jakostní požadavky). Přijetím nařízení Rady č. 804/68 dne 29. července 1968 byl pak vytvořen základ pro společnou organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky, a to až do 1. července 2008. Od této doby byly všechny právní předpisy stanovující jednotlivé režimy EU pro mléko a mléčné výrobky začleněny do nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým byla vytvořena jednotná organizace trhu pro celou společnou zemědělskou politiku.

Ve dnech 16.–17. 12. 2013 schválili ministři zemědělství členských států EU na zasedání Rady pro zemědělství a rybnářství reformní balíček 4 klíčových legislativních návrhů nové podoby Společné zemědělské politiky a návrh nařízení k přechodným opatřením pro rok 2014. České republice se podařilo obhájit a prosadit řadu priorit. Rozhodující byla zejména opatření, která mají pro konkurenceschopnost českého zemědělství klíčový význam, jako např. prosazení dobrovolnosti cappingu či výrazné snížení původně navržené agresivity přímých plateb. Vyjednávání bylo úspěšné i v případě vázaných podpor, nižší franšízy v rámci finanční disciplíny nebo opatření spojených s II. pilířem, jako zahrnutí velkých podniků do investičních podpor.

Právní základy pro odvětví mléka a mléčných výrobků v EU spadají do působnosti nařízení EU č. 1308/2013 o společné organizaci zemědělských trhů a následujících nařízeních:

Cílem současné společné zemědělské politiky je mimo jiné zajištění přiměřené životní úrovně producentů mléka. Zemědělské příjmy jsou tradičně spojené se světovými tržními cenami za mléko a mléčné výrobky, a to prostřednictvím ceny, kterou platí mlékárny producentům mléka. Od roku 2004 zemědělci získali i přímou platbu, která byla původně koncipována jako kompenzace za snížení cen (snížení intervenčních cen se promítlo i do snížení cen zemědělských výrobců, např. intervenční cena za máslo byla v roce 2003/2004 na úrovni 328,20 EUR/100 kg, od roku 2007 klesla na 246,39 EUR/100 kg).

V odvětví mléka se v současné době na podporu využívá několik mechanismů, mezi které patří např. ochrana domácího trhu před narušením v důsledku sezónních a strukturálních přebytků prostřednictvím intervenčních nákupů a skladování másla a sušeného odtučněného mléka, podpora soukromého skladování másla, odtučněného mléka a sýrů, uložení cel na dovoz mléčných výrobků ze třetích zemí, podpora programů spotřeby mléka a mléčných výrobků. Limity na možný objem produkce mléka prostřednictvím systému mléčných kvót byly ukončeny v roce 2015. Veškerá administrativní opatření na trhu s mlékem a mléčnými výrobky v rámci společné organizace trhu EU provádí Státní zemědělský intervenční fond, tzn., přijímá žádosti, vydává rozhodnutí, uzavírá smlouvy, provádí kontrolu plnění podmínek, provádí platby. Do kompetence Státního zemědělského intervenčního fondu tak spadá mimo jiné oblast organizací producentů mléka; intervenční nákup másla a SOM; intervenční prodej másla a SOM; intervenční skladování másla a SOM; podpora soukromého skladování másla, sušeného odtučněného mléka a sýrů; podpora spotřeby „školního mléka“. Podrobné aktuální informace o jednotlivých opatřeních jsou uvedeny na internetových stránkách <http://www.szif.cz/>.

Intervence trhu EU používá řadu mechanismů na ochranu odvětví mléka v době zvýšeného narušení trhu. Tržní intervence poskytuje záchranou síť v případě závažné nerovnováhy na trhu ve formě veřejné intervence a podpory soukromého skladování.

Veřejná intervence spočívá v nákupu zboží veřejnými orgány a jeho uvedení do veřejného skladování po dobu nezbytnou, dokud tržní podmínky neumožní jeho opětovné uvedení na trh. V odvětví mléka a mléčných výrobků je k dispozici veřejná intervence pro máslo a sušené odstředěné mléko (SOM). Od 1. března do 30. září každého roku mohou soukromé subjekty nabídnout maximální množství 109 000 tun SOM a 50 000 tun másla, které splňují specifické požadavky na jakost, za nákup za pevnou cenu. Po dosažení těchto objemů pokračuje intervence prostřednictvím nabídkového řízení až do konce intervenčního období. Zásoby veřejné intervence se prodávají zpět na trhu prostřednictvím nabídkového řízení, které bylo zahájeno nařízením Evropské komise. Platební agentury zemí EU jsou odpovědné za řízení a zajištění kontroly operací spojených s intervenčními opatřeními v odvětví mléka a mléčných výrobků.

Podpora soukromého skladování je dalším mechanismem, jehož prostřednictvím EU chrání mléčné odvětví před narušením trhu. V odvětví mléka a mléčných výrobků je tato podpora k dispozici pro máslo, sušené mléko a sýry s chráněným označením původu (CHOP)/chráněným zeměpisným označením (CHZO). Tato podpora podporuje část nákladů na skladování při dočasném stažení produktů z trhu. Otevření podpory soukromého skladování není automatické (na rozdíl od veřejné intervence) a vyžaduje přijetí nařízení Evropské komise. Režimy soukromého skladování másla a sušeného odstředěného mléka obvykle financují náklady na skladování po dobu minimálně 90 dnů a maximálně 210 dnů (to je stanoveno v nařízení Evropské komise o otevření režimu). Podpora obvykle zahrnuje pevnou sazbu na tunu plus denní částku na tunu.

Obchod se třetími zeměmi. EU je významným vývozcem mléčných výrobků a je největším vývozcem sýrů na světě. Vývozy mléka a mléčných výrobků v rámci určitých kvót otevřených třetími zeměmi podléhají vydání vývozní licence. Na dovoz mléčných výrobků do EU se vztahuje dovozní režim. Preferenční dovozy podléhají dovozním licencím a obecně platbě dovozního cla (tarifu). Několik obchodních dohod, mnohostranné a dvoustranné, vedlo k preferenčním dovozům se sníženým nebo nulovým clem, většinou ve formě dovozních kvót.

Písemné smlouvy mezi producenty mléka a zpracovateli. Země EU mohou stanovit povinnost uzavřít písemné smlouvy mezi zemědělci a zpracovateli a uložit kupujícím mléka povinnost nabídnout zemědělcům minimální dobu trvání smlouvy. Smlouvy by měly být uzavřeny před dodáním a měly by obsahovat specifikaci, jako je cena, objem, doba trvání, podrobnosti týkající se platby, výběru a pravidla pro vyšší moc. Všechny tyto prvky by měly být mezi stranami volně vyjednány a zemědělci mohou ve smlouvách odmítnout nabídku s minimální dobou trvání.

Kolektivní vyjednávání prostřednictvím organizací producentů. Zemědělci se mohou spojit do organizací producentů, kteří mohou sjednat smluvní podmínky kolektivně (v rámci určitých kvantitativních limitů, aby nedošlo k narušení hospodářské soutěže), včetně ceny surového mléka. Pro uznané organizace producentů nebo jejich sdružení zavádí EU možnost společného vyjednávání o vyšším množství mléka, a to až do výše 33 % národní produkce mléka (či produkce státu, do kterého je mléko dodáno) za předpokladu, že nebude překročeno 3,5 % evropské produkce.

Podpora spotřeby mléka a mléčných výrobků prostřednictvím školních projektů. EU přijímá opatření, která pomáhají dětem dodržovat zdravou stravu a životní styl. Cílem projektu je zlepšení zdravých stravovacích návyků dětí pravidelnou konzumací především čerstvého ovoce, zeleniny, mléka a mléčných výrobků. Program EU v odvětví ovoce, zeleniny a mléka, který je použitelný od 1. srpna 2017, kombinuje předchozí režimy (program pro ovoce a zeleninu ve škole a režim pro školní mléko) v rámci jediného právního rámce pro větší účinnost a větší zaměření na zdraví a vzdělávání. Tento režim podporuje distribuci produktů, vzdělávací opatření a informační opatření. Režim podporuje distribuci ovoce, zeleniny, mléka a některých mléčných výrobků školákům, od mateřských po střední školy. Země EU schvalují seznam produktů (ve spolupráci s jejich orgány pro zdraví a výživu), které pomohou dosáhnout cíle programů pomoci dětem dodržovat zdravou výživu.

Prioritně je dětem do škol dodáváno čerstvé ovoce a zelenina a neochucené mléko. V zájmu podpory pestré stravy a/nebo specifických výživových potřeb mohou země EU také zpřístupnit zpracované ovoce a zeleninu, jako jsou džusy a polévky, a některé mléčné výrobky, jako jsou jogurty a sýry. Za přísnějších podmínek mohou být zahrnuty také mléčné nápoje. Výběr produktů podporuje sezónnost, rozmanitost, dostupnost, zdraví a environmentální aspekty. Země EU mohou, pokud si to přejí, podporovat místní produkty s krátkým dodavatelským řetězcem, ekologické produkty a programy kvality. Obecně není povolen žádný přidaný cukr, sůl, tuk a sladidla ani umělé příchutě. Orgány zdravotnictví a výživy v zemích EU mohou výjimečně povolit omezená množství přidané soli, tuku a u mléčných výrobků cukru. Tento program rovněž podporuje vzdělávací opatření. To může zahrnovat doprovodná opatření ve školách, ale může také pomoci financovat návštěvy farem, školní zahrady, degustační a kuchařské workshopy, tematické dny a hry. Jejich cílem je znovu připojit děti k zemědělství a naučit je zdravým stravovacím návykům. Rovněž mohou být zahrnuty otázky jako místní potravinové řetězce, ekologické zemědělství, udržitelná výroba nebo plýtvání potravinami. Do vzdělávacích aktivit mohou být zapojeni i učitelé a rodiče, kteří jsou vzorem zdravých stravovacích návyků a životních stylů dětí. K dispozici jsou také finanční prostředky na informační činnosti zajišťující viditelnost systému a na monitorování a hodnocení, které zohledňují řádné fungování systému. Celkový rozpočet EU pro tento program v období 2017–2023 je 250 milionů EUR na školní rok, z čehož až 150 milionů EUR je na ovoce a zeleninu a až 100 milionů EUR na mléko. Tento rozpočet je rozdělen podle zemí na základě počtu dětí, úrovně regionálního rozvoje a v případě mléka podle toho, jak byl rozpočet dříve používán. Konečný příděl podpory pro Českou republiku pro rok 2022/2023 byl u Ovoce a zeleniny do škol 87,4 milionů Kč a u Mléka do škol 44,3 milionů Kč, součástí, níž je i podpora pro děti z Ukrajiny na jejich integraci v českých školách. Školní projekty (Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol) jsou projekty EU, které jsou hrazeny z prostředků EU, a členský stát může přispět ze svého rozpočtu. ČR přispěla na školní rok 2022/2023 ze svého rozpočtu na projekty 140 mil. Kč (na ovoce a zeleninu 50 mil. Kč a na mléko 90 mil. Kč). Během školního roku 2021/2022 bylo k 22. 9. 2022 z finančních prostředků EU využito 3,2 mil. EUR (100 %) na ovoce a zeleninu a 1,5 mil. EUR (89 %) na mléko a mléčné výrobky do škol. ČR na školní rok 2021/2022 přispěla částkou 490 mil. Kč (220 mil. Kč na ovoce a zeleninu a 270 mil. Kč na mléko a mléčné výrobky). Ovoce, zeleninu, mléko a neochucené mléčné výrobky dostávají žáci zdarma.

Výjimečná opatření. Během období vážného narušení trhu lze použít výjimečná ad hoc opatření. Právní základ je stanoven v člancích 219 až 222 nařízení o společné organizaci trhů 1308/2013.

Článek 2019 využila EK v roce 2022 k řešení krize vzniklé následkem rusko-ukrajinského konfliktu a extrémního růstu cen vstupů. Dne 23. března 2022 bylo publikováno Evropskou komisí nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2022/467, kterým se stanoví mimořádná podpora na přizpůsobení pro producenty v zemědělských odvětvích. V rámci tohoto nařízení byla členskými státy poskytnuta podpora Evropské unie, a to v celkové výši 500 000 000 EUR na podporu producentů v odvětvích uvedených v čl. 1 odst. 2 nařízení (EU) č 1308/2013. Tato podpora byla poskytnuta v důsledku útoku Ruska na Ukrajinu, kde došlo k přerušování obchodní dopravy, a tedy tato krize ovlivnila celosvětové dodávky obilovin a následoval další nárůst cen, což ještě zvýšilo už tak rostoucí ceny energií a hnojiv. V České republice byla udělena mimořádná podpora producentům v odvětví produkce mléka, chovu prasnic, kuřat chovaných na maso, a jablek a konzumních brambor. Výše sazby u dojníc byla 400Kč/ks. Celkem bylo vyplaceno 140,63 mil. Kč na chov krav chovaných v tržním systému chovu s tržní produkcí mléka.

Příkladem využití čl. 222 je řešení pandemie COVID-19 a rozsáhlého omezení volného pohybu osob. Omezení vedla k významným změnám ve struktuře poptávky po mléku a mléčných výrobcích a přesunula se k základním potravinám na úkor speciálních mléčných výrobků. V důsledku toho se odvětví mléka a mléčných výrobků potýkalo s hospodářskými potížemi, jež zemědělcům způsobily finanční obtíže a problémy s peněžními toky. Jelikož souběžně přicházel sezónní vrchol produkce mléka, očekávalo se, že ceny mléka a mléčných výrobků se dále sníží. Na základě uvedených okolností byly tyto události kvalifikovány jako období závažné tržní nerovnováhy. S cílem přispět k vyvážení situace v odvětví mléka a mléčných výrobků v tomto období přistoupila EK dne 30. 4. 2020 k vydání prováděcího nařízení Komise (EU) 2020/599, kterým se povolují dohody a rozhodnutí o plánování výroby v odvětví mléka a mléčných výrobků. Nařízení umožňovalo zemědělcům, sdružením zemědělců a uznaným organizacím

producentů uzavírat dohody a rozhodnutí, v jejichž rámci by bylo možné společně usilovat o plánování produkce syrového mléka v souladu s měnící se strukturou poptávky. Veškeré dohody a rozhodnutí týkající se plánování produkce měly být dočasně povoleny na dobu šesti měsíců, tj. od dubna do září 2020. V souladu s čl. 222 odst. 1 prvním pododstavcem nařízení (EU) č. 1308/2013 se povolení k uzavírání těchto dohod uděluje, pokud to neohrozí fungování vnitřního trhu.

Podpory v sektoru dojnic

Podpory významně ovlivňují ekonomiku výroby mléka. Podle vazby na danou komoditu rozlišujeme podpory přímé a nepřímé. V České republice jsou do přímých podpor v chovu dojnic započteny všechny druhy podpor, které jsou vázány přímo na skot:

- dobrovolná podpora vázaná na produkci – podpora citlivých komodit (VCS)
- přechodná vnitrostátní podpora (PVP)
- podpora dobrých životních podmínek zvířat (DŽPZ) v rámci Programu rozvoje venkova (PRV)
- dotační programy v rámci národních dotací – dotační program 19.A. (režim kvality mléka) a 20.A. (zlepšení životních podmínek v chovu dojnic)
- podpora pojištění (PGRLF)
- vratka spotřební daně – zelená nafta

Do nepřímých podpor chovu dojnic jsou započteny podpory krmných ploch vlastních krmiv, které odpovídají normativní potřebě vlastních krmiv svázaných s průměrnou roční užitkovostí:

- podpory SAPS + greening (od roku 2015 základní platba a platba za ozelenění)
- VCS – bílkovinné plodiny – reprezentovány luskoviny a víceletými pícninami (vojtěška, jetel)
- Přechodná vnitrostátní podpora – PVP z. p. – krmné plodiny (dříve Top-Up)
- LFA platba na TTP (trvalé travní porosty) a od 2015 na z. p., AEKO – ošetřování TTP. V rámci podpor LFA došlo od roku 2015 ke změně alokace z TTP na zemědělskou půdu
- vratka spotřební daně na plochy krmných plodin – zelená nafta
- podpora pojištění krmných plodin (PGRLF)

SZP EU 2014–2020 A NÁRODNÍ DOTACE

V letech 2021 a 2022 je tzv. přechodné období mezi dvěma programovými obdobími SZP, podmínky poskytování jednotlivých plateb zůstávají stejné jako v letech 2014–2020.

VCS (dobrovolná podpora vázaná na produkci) je poskytována pouze těm odvětvím (citlivým sektorům) nebo těm regionům členského státu, které čelí určitým obtížím, a přitom jsou obzvláště důležité z hospodářských, sociálních nebo environmentálních důvodů. Zároveň může být vyplácena pouze v míře nezbytné pro vytvoření motivace pro zachování současných úrovní produkce. Platba je hrazená z rozpočtu EU.

PVP (přechodná vnitrostátní podpora) slouží k dorovnání vybraných komodit, které byly zjednodušením plateb v systému jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS) znevýhodněny oproti plnému systému přímých podpor v původních, tzv. starých zemích EU. Platba je plně hrazena z rozpočtu ČR.

Podpora dobrých životních podmínek zvířat (DŽPZ) v rámci Programu rozvoje venkova (PRV) jedná se podpory na zvětšení lehacího prostoru v chovu dojnic, zlepšení stájového prostředí v chovu dojnic, zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy.

Greening (tzv. ozelenění) je platba za plnění podmínek zemědělských postupů příznivých pro klima a životní prostředí. Nárok na ni mají pouze zemědělci, kteří pěstují různé druhy plodin, na svých polích udržují stanovenou výměru trvalých travních porostů a mají některé plochy vyčleněné pro tzv. ekologický zájem např. krajinné prvky, zalesněné plochy atd. Platba je hrazená z rozpočtu EU.

Tabulka 88 Výše vybraných podpor

Platby	Sazby (Kč/jednotka)		
	2020	2021	2022
SAPS – systém jednotné platby na plochu	3 644,19 Kč/ha	3 331,68 Kč/ha	3 213,91 Kč/ha
Greening – ozelenění	2 013,64 Kč/ha	1 833,32 Kč/ha	1 767,75 Kč/ha
Platba pro mladé zemědělce	1 822,09 Kč/ha	1 665,84 Kč/ha	1 606,95 Kč/ha
VCS – Bilkovinné plodiny	2 147,15 Kč/ha	1 858,56 Kč/ha	1 778,18 Kč/ha
VCS – Dojnice	4 012,38 Kč/VDJ	3 659,99 Kč/VDJ	3 541,83 Kč/VDJ
PVP – Zemědělská půda	1 18,04 Kč/ha	120,51 Kč/ha	1 16,22 Kč/ha
PVP – Přežvýkavci	64,24 Kč/VDJ	65,83 Kč/VDJ	63,80 Kč/VDJ
Dotační program 19.A.	490,4 mil. Kč celkem	278,7 mil. Kč celkem	136,8 mil. Kč (k 19. 12. 2022)
Dotační program 20.A.	417,5 mil. Kč celkem	354,1 mil. Kč celkem	0 Kč (k 19. 12. 2022)
DŽPZ v rámci PRV 2014–2020*	až 1 702,34 Kč/VDJ	až 1 758,21 Kč/VDJ	až 1 665,49 Kč/VDJ

Zdroj: MZe, SZIF

V rámci dotací SAPS se mezi zemědělce v roce 2021 rozdělilo 11,5 miliard korun. Platba za dodržování postupů příznivých pro životní prostředí dosáhla 6,9 miliard korun. Mladí zemědělci do 40 let získali 124,1 milionů korun a na citlivé komodity šlo 3,8 miliard korun.

Přímé a nepřímé podpory se v jednotlivých letech 2017–2022 pohybovaly v rozmezí 7 759–8 609 Kč, tj. 0,84 -0,96 Kč/l vyrobeného mléka. V roce 2022 představovaly přímé platby a dotace vstupů 7 759 Kč/dojnice a nepřímé podpory celkem 8 705 Kč/dojnice, tzn. celkem 16 464 Kč/dojnice, což představuje 1,77 Kč/l mléka.

Sazby přímých plateb pro rok 2022

I v roce 2022 byly vypláceny zálohy na jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy ve výši 70 %. Kromě jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS) se jedná také o platbu pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí a platbu pro mladé zemědělce s dobrovolnou podporou vázanou na produkci (VCS).

Sazba na SAPS v roce 2022 činila 3 213,91 Kč/ha a sazba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (tzv. greening) byla stanovena ve výši 1 767,75 Kč/ha. Pokračuje se i ve zvýšené podpoře mladých zemědělců, a proto je zachována vyšší sazba platby pro mladé zemědělce, která tvoří 50 % ze sazby na SAPS. Sazba pro mladé zemědělce tak pro rok 2022 činí 1 606,95 Kč/ha.

Tabulka 89 Sazby přímých plateb pro rok 2022

OPATŘENÍ	SAZBA DOTACEV KČ	JEDNOTKA
Jednotná platba na plochu (SAPS)	3 213,91	ha
Greening	1 767,75	ha
Mladý zemědělec	1 606,95	ha
Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS):		
VCS bílkovinné plodiny	1 778,18	ha
VCS konzumní brambory	4 441,69	ha
VCS brambory pro výrobu škrobu	14 360,56	ha
VCS ovoce s velmi vysokou pracností	11 063,93	ha
VCS ovoce s vysokou pracností	7 658,06	ha
VCS zelenina s velmi vysokou pracností	9 783,68	ha
VCS zelenina s vysokou pracností	3 580,07	ha
VCS cukrová řepa	6 924,18	ha
VCS chmel	14 789,21	ha
VCS tele masného typu	7 809,80	VDJ
VCS dojnice	3 541,83	VDJ
VCS na chov bahnice nebo chov kozy	4 082,98	VDJ

Zdroj: MZe, SZIF

Dotační program 19.A. směřuje k dosažení vysoké kvality mléka a mléčných výrobků, výrobci a zpracovatelé jsou zapojeni do režimu kvality a po dosažení požadovaných parametrů obdrží certifikát. Podpora je vyplácena na částečnou úhradu uznatelných nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti mléka na částečnou úhradu uznatelných nákladů na závazná kontrolní opatření a poradenství.

Dotační program 20.A. – zlepšení životních podmínek chovu dojníc – je rozdělena do pěti podprogramů:

- Podpora napájení dojníc v zimním období temperovanou vodou – výše podpory je do 200 Kč/dojnice,
- Podpora provádění faremní diagnostiky původců mastitid dojníc – výše podpory je do 350 Kč/dojnice,
- Podpora snížení škodlivých patogenních mikroorganismů ve stájovém prostředí dojníc – výše podpory je do 645 Kč/dojnice,
- Podpora ošetřování končetin dle individuálních potřeb dojníc – výše podpory je do 135 Kč/dojnice,
- Podpora opatření ke snížení tepelného stresu dojníc v letním období – výše podpory je do 660 Kč/dojnice.

Dotační program 19.A. – „Podpora na účast producentů a zpracovatelů produktů v režimech jakosti Q1“ (dále jen „Režim jakosti mléka Q CZ“).

Tento dotační program je zaměřen na podporu produkce nadstandardní kvality syrového kravského mléka a jeho zhodnocení ve zpracovatelském průmyslu zejména na území České republiky. Jedná se o režim jakosti, který jde významně nad rámec kritérií stanovených pro syrové kravské mléko a svou provázaností na dotační program 20.A. – Podpora nadstandardní pohody zvířat jde i jakost produktu

nad rámec norem zdraví a dobrých životních podmínek zvířat. Účelem dotačního programu je podpora účasti v režimech jakosti v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty u mléka a mléčných výrobků. Posílení zájmu spotřebitelů o kvalitní potraviny vyrobené ze surovin domácího původu s průkazně nadstandardními parametry kvality. Režimy týkající se jakosti zemědělských produktů a potravin poskytují spotřebitelům záruky ohledně jakosti. Tato garance zlepšuje tržní příležitosti pro vybrané produkty a následně se projeví ve vyšším odbytí a vyšší ceně. Produkce vysoce kvalitních produktů může zlepšením příjmu producentů a vytvářením pracovních příležitostí vyšší kvalifikace představovat i významný přínos pro hospodářství a sociální stabilitu venkova.

Tabulka 90 Výše vyplacených finančních prostředků v rámci DP 19.A. a 20.A. (mil. Kč)

Rok	DP 19.A.	DP 20.A.
2016	33,3	223,7
2017	304,9	402,1
2018	264,5	333,1
2019	261,6	373,3
2020	490,4	417,5
2021	278,7	352,6
2022*	136,8	0

Zdroj: SZIF

Poznámka: * data dostupná k 19. 12. 2022. Pro dotační období 2023 nebyl DP 19.A. vypsán.

Zapojením do režimu jakosti mléka Q CZ a dosažením nastavených parametrů kvality dochází ke zvýšení kvality mléka a přidané hodnoty z něj vyrobených výrobků. Za posledních 10 let se snížil počet mikroorganismů v mléce z cca 40 tis. na současných 29 tis. mikroorganismů v 1 ml mléka, jako znak čistoty produkce. Došlo i k poklesu počtu somatických buněk za 10 let z 255 tis. na současných cca 220 tis. v 1 ml mléka, to je znakem zdravotního stavu dojníc a jejich mléčné žlázy, jakož i kvality výživy a podmínek chovu. Vlivem vyšší poptávky po kvalitní mléčné surovině ze strany zpracovatelů se daří producentům mléka vyjednat vyšší cenu při zpeněžování mléka. Část zpracovatelů na podporu zlepšení tržních příležitostí začíná postupně využívat ochranou známku Q CZ.

Proč být zapojený do režimu jakosti mléka Q CZ:

Vyšší kvalita syrového kravského mléka a následně vyšší kvalita mléčných produktů.

Zhodnocení kvality mléčné suroviny při zpeněžování – snížení volatility ceny mléka.

Vyšší konkurenceschopnost mléka a mléčných výrobků na trh.

Zvýšení poptávky po mléku Q CZ.

Ve zpracovatelském průmyslu v důsledku snížení celkového počtu mikroorganismů u nakupovaného syrového kravského mléka došlo ke snížení rizika nedostatečné pasterace mléka na pasterační stanici. Vstupem do programu Q CZ a nákupem syrového kravského mléka v režimu Q CZ se výrazně snížil počet reklamací a stížností od zákazníků např. na konzistenci jogurtů ve sledovaném období a na trvanlivost čerstvého konzumního mléka, tedy čerstvých mléčných výrobků, které jsou preferovány.

Tabulka 91 Celkový počet mikroorganismů v 1 ml mléka (tis.)

Měsíc/rok	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Leden	40,1	48,6	39,9	28,5	26,2	23,4	23,9	21,1
Únor	32,9	43,0	39,5	29,5	25,0	24,6	27,1	19,8
Březen	35,6	46,7	39,9	29,7	24,9	21,7	25,1	19,6
Duben	45,4	48,1	33,9	37,1	31,0	24,8	23,7	19,7
Květen	42,9	50,6	33,4	55,1	35,8	29,4	23,2	23,2
Červen	48,7	43,1	43,4	43,9	31,0	41,2	26,1	30,0
Červenec	54,2	55,3	43,6	41,0	35,5	45,5	27,5	32,1
Srpen	50,6	52,9	37,0	32,4	31,0	33,4	30,2	30,5
Září	35,5	50,9	45,1	26,4	25,4	24,6	22,2	26,5
Říjen	37,8	49,1	28,1	30,7	22,6	28,7	17,8	22,4
Listopad	36,7	44,4	32,0	30,6	23,5	25,8	19,5	22,4
Prosinec	29,8	39,4	27,3	26,5	26,9	25,6	17,4	17,8
Celkem	40,8	47,7	36,9	34,4	28,2	29,1	23,6	23,8

Zdroj: Výsledky kvality mléka nakupovaného v roce 2021 (podle analýz bazénových vzorků), LRM Buštěhrad (ČMSCH, a.s., Lidická 334, 273 43, Buštěhrad)

Poznámka: jedná o veškeré mléko, nejen mléko zařazené do režimu jakosti Q CZ

Celkový počet mikroorganismů (CPM) – hlavní hygienický ukazatel kvality syrového mléka. Je známý úzký vztah mezi CPM a psychrotrofními mikroorganismy. Psychrotrofní mikroorganismy představují doprovodný hygienický ukazatel mikrobiologické kvality mléka. Při nedodržení přísným teplotních norem během uchování, svozu a skladování syrového nebo pasterovaného mléka dochází k jejich značnému pomnožení a tvorbě vyšší koncentrace termostabilních proteolytických a lipolytických enzymů. Tyto enzymy jsou termostabilní a mohou způsobovat v době trvanlivosti vady mléčných výrobků.

Pro nakupované syrové kravské mléko v režimu jakosti Q CZ platí přísnější požadavky na CPM než na běžně nakupované syrové kravské mléko. V důsledku snížení CPM u nakupovaného syrového kravského mléka došlo u mlékáren ke snížení rizika nedostatečné pasterace mléka na pasterační stanici. V případě většího množství CPM u nakupovaného syrového mléka totiž hrozí větší pravděpodobnost nedostatečné pasterace – pasterační efekt není považován za 100%, obecně se udává, že je 99,9% – tedy, že nemusí při pasteraci mléka vždy dojít k usmrcení všech přítomných nežádoucích mikroorganismů. Tedy, čím více pasteraci mléka CPM syrové kravské mléko bude obsahovat, tím je větší pravděpodobnost, že nedojde k usmrcení všech nežádoucích mikroorganismů v mléce. Pasteraci mléka přežívají jen sporotvorné mikroorganismy a některé termorezistentní bakterie. Dochází k inaktivaci enzymů, čehož se využívá k průkazu pasterace. Průkaz správné pasterace se provádí v interní a v externí laboratoři – fosfatázový a peroxidázový test (průkaz inaktivace enzymů fosfatáza a peroxidáza). Pasterací současně dochází i k redukci technologicky nežádoucích skupin mikroorganismů jakou psychrotrofních a částečně termorezistentních bakterií s převážně proteolytickou a lipolytickou aktivitou, což je pro zajištění senzorických vlastností, kvality a trvanlivosti mléčných produktů velmi žádoucí.

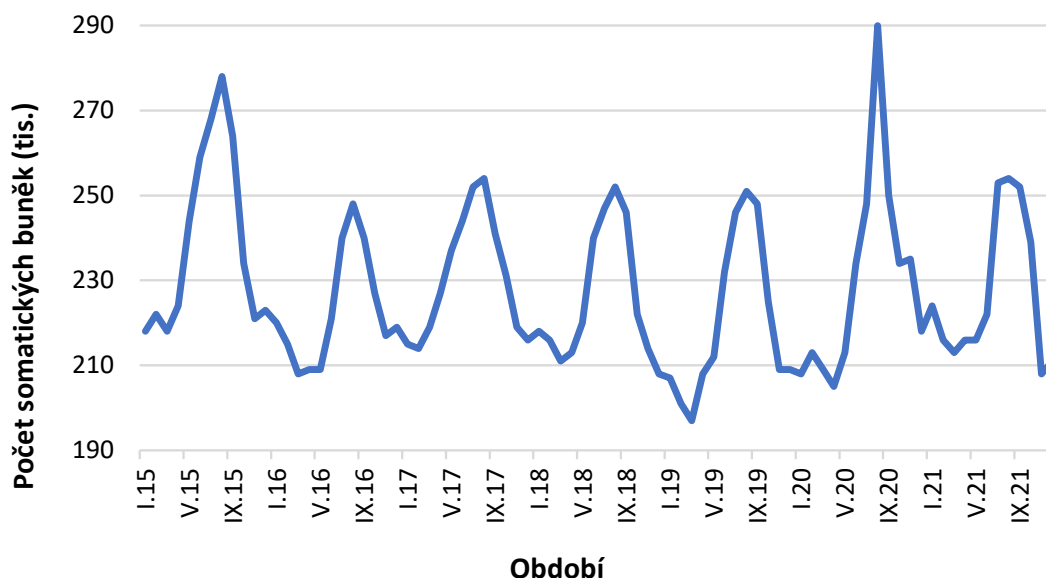
Tabulka 92 Počet somatických buněk v 1 ml mléka (tis.)

Měsíc/rok	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Leden	255	218	220	215	218	207	208	224
Únor	248	222	215	214	216	201	213	216
Březen	241	218	208	219	211	197	209	213
Duben	240	224	209	227	213	208	205	216
Květen	228	244	209	237	220	212	213	216
Červen	261	259	221	244	240	232	234	222
Červenec	293	268	240	252	247	246	248	253
Srpen	295	278	248	254	252	251	290	254
Září	272	264	240	241	246	248	250	252
Říjen	252	234	227	231	222	225	234	239
Listopad	236	221	217	219	214	209	235	208
Prosinec	239	223	219	216	208	209	218	211
Celkem	255	240	223	231	226	221	230	227

Zdroj: Výsledky kvality mléka nakupovaného v roce 2018 (podle analýz bazénových vzorků)

Poznámka: jedná se o veškeré mléko, nejen mléko zařazené do režimu jakosti Q CZ

Graf Vývoj počtu somatických buněk (tis.)

Zdroj: Kontrola užítkovosti dojníc

Počet somatických buněk (PSB) – jeden z hlavních ukazatelů jakosti syrového kravského mléka. Hodnota „počet somatických buněk $\leq 220\ 000$ v 1 ml mléka“ pak byla v rámci notifikačního procesu Evropskou komisí schválena jako hodnota, která jde výrazně nad rámec norem. Nadstandardní jakost mléka je posuzována z hlediska nastavení limitů v příslušné evropské legislativě, v dosahování hodnot v ostatních evropských zemích apod. V evropské legislativě je stanoven požadavek počtu somatických buněk $\leq 400\ 000$ v 1 ml mléka. Vzhledem k dosahované výši parametru somatických buněk např. v Rakousku či Německu – i podle plemen – lze konstatovat, že stanovená a dosahovaná hodnota počtu somatických buněk v rámci tohoto dotačního programu je ukazatel nadstandardní jakosti mléka. V Bavorsku pro super třídu jakosti mléka je stanoven limit $300\ 000$ somatických buněk v 1 ml mléka, pro I. třídu jakosti $400\ 000$ v 1 ml mléka.

Počet a zastoupení jednotlivých typů somatických buněk reflektuje zdravotní stav mléčné žlázy a slouží jako znak kvality syrového kravského mléka. Somatické buňky pocházejí z krve a epitelu mléčné žlázy. Mezi somatické buňky pocházející z krve patří především bílé krvinky (leukocyty), a to zejména makrofágy, polymorfonukleární leukocyty a lymfocyty. Tyto typy leukocytů hrají důležitou roli v imunitním systému, kdy jejich cílem je ničit cizorodé látky a obnovovat postižené tkáně, Z tohoto faktu jasně vyplývá, že jejich zvýšený počet v mléce značí, že je mléčná žláza zasažena zánětem. Z dalších krevních buněk je možné nalézt také ostatní typy leukocytů (eozinofily, bazofily) a erytrocyty (červené krvinky). Erytrocyty se mohou vyskytovat v kolostru (mlezivu), v mléce se objevují při těžkých zánětech či poranění nejčastěji strukových vývodů. Somatické buňky pocházející z epitelu jsou odloupané epiteliální buňky z různých částí mléčné žlázy, které vznikají odloučením při regenerativních procesech.

Somatické buňky mají také svůj vlastní enzymatický preparát, kdy vylučují antimikrobiální složky, jako například laktoperoxidázu, kyselou fosfatázu a další enzymy, které negativně ovlivňují technologickou zpracovatelnost mléka. Počet somatických buněk (PSB) je dán jednak zdravotním stavem mléčné žlázy, kdy se při mastitidách počty SB zvyšují o několik řádů, dále výskytem metabolických onemocnění, při kterých dochází k růstu PSB.

Vysoký obsah SB v mléce je také při zahájení laktace (během prvních 14 dní), kdy se vyskytuje v mléce vysoké množství epiteliálních buněk, kolostrálních tělísek a leukocytů. K mírnému zvýšení dochází také ke konci laktace, kdy pomalu dochází k přípravě na další laktaci, a tím i regeneraci epitelu. PSB se také zvyšuje s rostoucím počtem laktací. Další vliv na PSB má plemeno, stavba vemene, teplota prostředí a teplota tělesná, roční období, výživa, stres, dojení zařízení a technika dojení.

Pro nakupované syrové mléko v režimu Q CZ platí přísnější požadavky na PSB než na běžně kupované syrové kravské mléko. V důsledku snížení PSB (lepší zdravotní stav dojníc, méně léčení dojníc na zánět vemene antibiotiky) došlo ve sledovaném období k poklesu pozitivních kontrol na RIL v mlékárnách – včetně kontrolních testů pro farmáře. Díky snížení počtu pozitivních kontrol na RIL je příjem mléka plynulejší, pracovníci mlékárny nejsou zatěžováni řešením neshod v důsledku výskytu RIL. Ve sledovaném období došlo ke snížení počtu neshod na mléko s RIL.

Tabulka 93 Inhibiční látky – podíl pozitivních vzorků (%)

Měsíc/rok	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Leden	0,12	0,16	0,22	0,08	0,08	0,07	0,12	0,32
Únor	0,14	0,04	0,13	0,04	0,04	0,11	0,04	0,44
Březen	0,28	0,16	0,34	0,00	0,04	0,11	0,00	0,11
Duben	0,18	0,00	0,00	0,08	0,04	0,07	0,08	0,15
Květen	0,09	0,00	0,24	0,04	0,07	0,07	0,05	0,04
Červen	0,00	0,17	0,22	0,00	0,04	0,00	0,19	0,22
Červenec	0,23	0,08	0,16	0,11	0,00	0,03	0,19	0,00
Srpen	0,15	0,16	0,18	0,15	0,00	0,07	0,18	0,63
Září	0,23	0,17	0,07	0,08	0,10	0,14	0,24	0,26
Říjen	0,09	0,00	0,04	0,08	0,11	0,00	0,00	0,49
Listopad	0,14	0,17	0,00	0,04	0,00	0,00	0,14	0,04
Prosinec	0,23	0,04	0,04	0,04	0,04	0,00	0,04	0,20
Celkem	0,16	0,10	0,14	0,06	0,05	0,06	0,11	0,24

Zdroj: Výsledky kvality mléka nakupovaného v roce 2021 (podle analýzy bazénových vzorků), LRM Buštěhrad (ČMSCH, a.s., Lidická 334, 273 43 Buštěhrad)

Poznámka: Jedná se o veškeré mléko, nejen mléko zařazené do režimu jakosti.

Rezidua inhibičních látek (RIL) – Výskyt reziduí inhibičních látek v surovinách a potravinách živočišného původu představuje zdravotní riziko pro spotřebitele, přináší technologické problémy ve výrobě potravin a má negativní dopad na životní prostředí. Nálezy RIL v mléce souvisí s rozšířeným používáním veterinárních léčiv, s nedodržením ochranných lhůt, se změnou metabolismu nemocného zvířete, popř. s nedůsledným vylučováním mléka léčených zvířat z dodávky. Jedním z problémů v humánní a veterinární medicíně je rostoucí rezistence patogenních mikroorganismů k antimikrobiálním látkám. Vzárostající počet rezistentních kmenů bakterií je způsoben neuváženým podáváním antibiotik k léčbě infekcí v humánní i veterinární medicíně. Více než polovina celkové spotřeby antibiotik nachází využití právě v zemědělství. Důležitým krokem k prevenci přítomnosti antimikrobiálních látek v mléce jsou důsledná opatření v prvovýrobě mléka a využívání screeningových metod detekce RIL.

K detekci RIL se dříve používala zkouška dle ČSN – kysací schopnost mléka (k mléku byla přidána jogurtová kultura, teplota 3,5 hod při 42 °C, vytvoří se mikroorganismy mléčného kysání, které spotřebují mléčný cukr na kyselinu mléčnou, tím dojde ke zvýšení titrační kyselosti mléka). V současné době se používají rychlé metody detekce RIL. RIL jsou v mlékárenství kritický kontrolní bod – mléko, u kterého je zjištěno množství RIL je po potvrzení nálezu v centrální laboratoři vždy vráceno dodavateli, od kterého tato kontaminace mléka pochází – dohledává se z bazénových vzorků v případě positivity. Pozitivní nález RIL v syrovém kravském mléce je v posledních letech ojedinělý.

Národní dotace 2023

Prostřednictvím národních dotací by zemědělci měli získat 2,7 miliardy korun. Dotace jsou směřovány především na programy, které přispívají ke zlepšování životních podmínek v chovech hospodářských zvířat a ke zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru. Do odvětví živočišné výroby je směřováno cca 1,88 miliardy korun, do rostlinné výroby 305 milionů korun, do potravinářství 356 milionů korun a na ostatní aktivity 198 milionů korun. Dotační program 19.A. však pro toto období vypsán nebyl.

Legislativní opatření

V oblasti trhu s mlékem a mléčnými výrobky má Česká republika v platnosti základní nařízení vlády, která jsou v souladu se základním nařízením Evropských společenství:

- a) **Nařízení vlády č. 282/2014 Sb.**, o některých podmínkách k provádění společné organizace trhu v odvětví mléka a mléčných výrobků, ve znění pozdějších předpisů
- b) **Nařízení vlády č. 74/2017 Sb.**, o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a mléčných výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízeních vlády, ve znění pozdějších právních předpisů
- c) **Nařízení vlády č. 225/2004 Sb.**, o některých podrobnostech provádění vybraných tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění pozdějších právních předpisů. Toto nařízení zavádí zbývající nástroje společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky.

Důležité informace o příslušné legislativě lze najít na internetových stránkách:

- <https://eagri.cz/public/web/mze/> – Portál Ministerstva zemědělství České republiky
- <http://www.mvcr.cz> – Portál veřejné správy ČR – vyhledávání v zákonech – Sbírka zákonů a mezinárodních smluv.
- <http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=cs> – Stránky Úředního věstníku EU – vydávání předpisů EU v českém jazyce.
- https://eur-lex.europa.eu/search.html?CC_1_CODED=03&name=browse-by:legislation-in-force&CC_2_CODED=0360&displayProfile=allRelAllConsDocProfile&qid=1445420912041&CC_3_CODED=036056&type=named – Stránka evropské legislativy týkající se komodity mléka a mléčných výrobků.

- <http://www.svscr.cz> – Portál Státní veterinární správy České republiky, kde jsou v hlavní nabídce odkazy na základní informace např. zákazy a omezení, informace z legislativy, publikace, zdraví zvířat, veřejné zdraví, schválené subjekty pro trh EU, schválené subjekty pro vnitřní trh a pro přímý prodej a další zajímavé odkazy.
- <http://www.szif.cz> – Stránky Státního zemědělského intervenčního fondu týkající se vybraných režimů komodity mléka, příruček pro žadatele, jednotlivých vzorů žádostí aj. formulářů. Příslušné dokumenty lze nalézt na této internetové adrese v podnabídce Společná organizace trhu/komodity – živočišná výroba – mléko.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-682-8

Praha 2022